

Onderzoek provincies (Afsluitende rapportage)

DE VOORBEREIDING OP DE RAMPBESTRIJDING DOOR DE PROVINCIE

Inspectie
OPENBARE ORDE
EN VEILIGHEID

Onderzoek provincies (Afsluitende rapportage)

DE VOORBEREIDING OP DE RAMPBESTRIJDING DOOR DE PROVINCIE

Inspectie Openbare Orde en Veiligheid

Den Haag

november 2008

INSPECTIE OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV)

Bezoekadres: Juliana van Stolberglaan 148, 2595 CL Den Haag

Postadres: Postbus 20011, 2500 EA Den Haag

Telefoon: (070) 426 62 61

Telefax: (070) 426 69 90

Website: www.ioov.nl

COLOFON

Uitgave: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Inspectie Openbare Orde en Veiligheid

Lay out: Grafisch Buro van Erkelens

ISBN 978-90-5414-167-9

november 2008

Inhoudsopgave

MANAGEMENTSAMENVATTING	7
1 INLEIDING	13
1.1 Aanleiding	13
1.2 Context	14
1.3 Beoogd effect en onderzoeksdoelstelling	14
1.4 Afbakening en onderzoeksvragen	14
1.5 Toetsingskader	15
1.6 Methode van onderzoek	16
1.7 Opbouw van de rapportage/leeswijzer	16
2 DE VERBETERINGEN IN DE PROVINCIALE COÖRDINATIEPLANNEN	17
2.1 Algemeen	17
2.2 Coördinatie- en organisatiestructuur	18
2.3 Bijstand	19
2.4 Nucleaire incidenten	20
2.5 Waterstaatswerken	21
2.6 Samenwerking met de veiligheidsregio's	21
2.7 Risicoprofiel	22
2.8 Inschakeling van Rijksheren	23
2.9 Internationale samenwerking	24
3 OPLEIDEN EN OEFENEN	25
3.1 Algemeen	25
3.2 Opleiden	26
3.3 Oefenen	26
4 BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID	29
4.1 Wettelijke basis	29
4.2 Beschikbaarheid en bereikbaarheid	29
4.3 Het informeren van de commissaris van de Koningin	30
4.4 De praktijktest	31
5 SLOTBESCHOUWING	35

BIJLAGEN

37

I	Provinciebeeld Groningen	37
II	Provinciebeeld Fryslân	42
III	Provinciebeeld Drenthe	47
IV	Provinciebeeld Overijssel	51
V	Provinciebeeld Gelderland	56
VI	Provinciebeeld Utrecht	62
VII	Provinciebeeld Noord-Holland	67
VIII	Provinciebeeld Zuid-Holland	71
IX	Provinciebeeld Zeeland	76
X	Provinciebeeld Noord-Brabant	81
XI	Provinciebeeld Limburg	86
XII	Provinciebeeld Flevoland	90
XIII	Afkortingenlijst	95

Onze missie

De Inspectie OOV levert een bijdrage aan de veiligheid van de samenleving. Zij oefent daartoe toezicht uit op besturen en organisaties die verantwoordelijk zijn voor de openbare orde en veiligheid en stelt hen daarmee in staat de veiligheid te verbeteren.

De Inspectie OOV houdt, onder de verantwoordelijkheid van de ministers van BZK en van Justitie, toezicht op de kwaliteit van de taakuitvoering van zowel de verantwoordelijke bestuursorganen als de operationele diensten die op de verschillende onderdelen van het OOV-terrein actief zijn (politie, brandweer, GHOR).

De Inspectie OOV laat zich leiden door enerzijds de inschatting van maatschappelijke veiligheidsrisico's en anderzijds door de vraag waar zij met haar toezicht maximaal kan bijdragen aan het realiseren van beoogde beleidseffecten. In haar werkplannen, jaarverslagen en rapportages worden de gemaakte keuzes en gevolgde werkwijzen verantwoord.

Het oordeel van de Inspectie OOV komt onafhankelijk tot stand.

De Inspectie OOV draagt haar bevindingen actief uit. Zij geeft daarmee de ministers en de onder toezicht staande organisaties inzicht in hun bijdragen aan de kwaliteit van het veiligheidsniveau en de praktische uitwerking van het gevoerde beleid. De Inspectie OOV beoogt daarmee bij betrokkenen een oriëntatie op permanente aandacht voor verbetering tot stand te brengen.

De Inspectie OOV zoekt actief samenwerking met andere partijen van beleid, uitvoering en toezicht, zowel op het OOV-domein als op aanverwante terreinen.

De Inspectie OOV weet wat er leeft en toetst of het werkt.

Managementsamenvatting

In februari 2007 verscheen de tussenrapportage 'Onderzoek provincies'¹. Dit onderzoek richtte zich op de vraag in hoeverre de provincies invulling geven aan de uitvoerende taken en bevoegdheden met betrekking tot de rampenbestrijding. De Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV) concludeerde dat de provincies in het algemeen hun taken en bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding niet volledig hadden geïmplementeerd in hun plannen. De Inspectie OOV deed de provincies de aanbeveling de geconstateerde gebreken te herstellen en beval Noord-Holland aan als 'voorbeeldprovincie'.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de tussenrapportage in april 2007² aan de commissarissen van de Koningin (cdK's) aangeboden. De minister vroeg de cdK's aan te geven welke maatregelen de provincies voornemens waren te treffen om de geconstateerde leemten in de voorbereiding op de rampenbestrijding en de crisisbeheersing te verhelpen. Ook was de minister geïnteresseerd in de afspraken die de provincies daarover maken met de veiligheidsregio('s). Voorts gaf de minister aan dat de Inspectie OOV een afsluitend onderzoek zou doen.

Deze rapportage geeft een overzicht van de belangrijkste verbeteringen die zijn aangebracht in de Provinciale Coördinatieplannen (PCP's). Goede voorbereiding bestaat echter niet alleen uit plannen en draaiboeken. Daarom heeft de Inspectie OOV het onderzoek tevens gericht op het opleiden en oefenen en op de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de provinciale crisisorganisatie.

Op het moment dat dit afsluitende onderzoek is uitgevoerd, was nog niet duidelijk of en zo ja wanneer de Wet veiligheidsregio's³ van kracht wordt. Tijdens het onderzoek bleek dat alle provincies in een bepaalde mate rekening houden met de ontwikkelingen rondom de veiligheidsregio's, al gaat de ene provincie hierin verder dan de andere.

De drie centrale onderzoeksvragen voor dit afsluitende onderzoek zijn:

- 1 Welke maatregelen hebben de provincies genomen om de door de Inspectie OOV geconstateerde gebreken te herstellen?
- 2 Wat hebben de provincies aan opleiding en oefening gedaan in 2007 en wat is de planning voor 2008?
- 3 Hoe is de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de provinciale crisisorganisaties geborgd?

Op de volgende pagina's volgen per onderzoeksvraag de bevindingen op hoofdlijnen van de Inspectie OOV.

1 Onderzoek provincies (Tussenrapportage), De voorbereiding op de rampbestrijding door de provincie, Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, februari 2007.

2 Brief minister van BZK, 16 april 2007, kenmerk 2007-81281.

3 TK, 2006-2007, 31 117, nr 1.

Onderzoeksvraag 1

Welke maatregelen hebben de provincies genomen om de door de Inspectie OOV geconstateerde gebreken te herstellen?

1 ALGEMEEN

Nagenoeg alle provincies hebben het Provinciaal Coördinatieplan (PCP) van de provincie Noord-Holland gebruikt als basis voor het actualiseren van het eigen PCP. In vrijwel alle PCP's zijn tekstpassages integraal overgenomen. Alle provincies hebben in het PCP ook provinciespecifieke aspecten opgenomen (maatwerk). De provincie Zeeland heeft als enige voor een geheel eigen opzet van het PCP gekozen.

Bij het opstellen van het PCP zijn de provincies uitgegaan van de vigerende wet- en regelgeving. De meeste provincies besteden aandacht aan de ontwikkelingen rondom de veiligheidsregio's. In de meeste gevallen wordt hierbij verwezen naar bijlagen en/of afzonderlijke documenten.

2 STRUCTUUR

De structuur en de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing van de provincies komt op vele punten overeen. Alle provincies werken met een front-office (piketmedewerker), een kernstaf of een vergelijkbare constructie en – bij maximale opschaling – een volledig operationeel Provinciaal Coördinatiecentrum (PCC).

De alarmering en de procedures rondom de inzet van de provinciale crisisorganisatie verschilt van provincie tot provincie. In totaal sluiten negen provincies aan bij de GRIP-structuur. Zeven provincies hebben liaisons benoemd om zitting te nemen in het ROT en/of het RBT.

3 BIJSTAND

Alle provincies besteden in het PCP aandacht aan het aanvragen en verlenen van bijstand. De mate van uitgebreidheid verschilt. Elke provincie heeft de rol en de positie van de cdK beschreven. Een aantal provincies voegt naast een beschrijvend deel ook voorbeeldformulieren voor de aanvragende instanties bij.

Voor een actueel overzicht van het bijstandspotentieel verwijzen de provincies naar het LOCC, dat beschikt over de gegevens van alle instanties. De provincies hebben geen of maar een beperkt overzicht van het in de eigen provincie beschikbare potentieel.

De cdK toetst formeel een bijstands aanvraag. In de meeste gevallen gebeurt dit achteraf. In overleg tussen de aanvrager, de provincie en het LOCC wordt de aanvraag doorgaans zo snel mogelijk afgehandeld.

4 NUCLEAIRE INCIDENTEN

De meeste provincies hebben de beschrijving betreffende nucleaire incidenten van de provincie Noord-Holland (vaak letterlijk) overgenomen. Aan de zogenaamde 'A-objecten' wordt in elk PCP aandacht besteed. Dit geldt niet voor de 'B-objecten'⁴. Hoewel elke provincie hiermee te maken heeft (transport van nucleair afval, afval uit ziekenhuizen), beschikken niet alle provincies over complete informatie.

De provincies Zeeland en Noord-Holland besteden het meest uitgebreid aandacht aan nucleaire incidenten. De meeste provincies gaan ervan uit dat bij een nucleair incident de regie landelijk wordt gevoerd.

Uit de PCP's blijkt niet of slechts beperkt welke acties de provincie moet ondernemen bij een nucleair incident. Doorgaans is de kennis belegd bij de afdeling Milieu van de provincie.

5 WATERSTAATSWERKEN

In alle PCP's wordt aandacht besteed aan de waterstaatswerken. De mate van uitgebreidheid verschilt van provincie tot provincie. Veel provincies hebben het PCP van Noord-Holland als basis gebruikt voor de algemene beschrijving. Niet overal is een vertaalslag gemaakt naar de eigen provincie.

Vaak verwijzen de provincies naar onderliggende draaiboeken, die over het algemeen uitgebreide beschrijvingen bevatten. Nagenoeg alle provincies delen de beschikbare kennis met de veiligheidsregio's.

6 VEILIGHEIDSREGIO

Alle provincies spelen in meerdere of mindere mate in op de ontwikkelingen rondom de veiligheidsregio's. Het beeld is echter divers. Sommige provincies beschrijven de relatie met de veiligheidsregio in het PCP of verwijzen naar onderliggende beleidsdocumenten en draaiboeken.

Het algemene beeld is dat de provincies vooralsnog uitgaan van de vigerende wet- en regelgeving bij het opstellen van het PCP. Wel werken zij in ambtelijke/bestuurlijke overleggen samen met de veiligheidsregio's. Specifieke kennis (bijvoorbeeld over hoogwater en overstromingen) wordt beschikbaar gesteld. Sommige provincies bieden financiële ondersteuning en weer andere werken samen op ICT-gebied. De meeste provincies hebben liaisons benoemd of hebben het voornemen hiertoe op korte termijn over te gaan. De provincies hebben maatregelen genomen om de informatiepositie van de cdK te borgen.

4 Onder *A-objecten* vallen de in werking zijnde kerncentrales in en nabij Nederland, onderzoeksreactoren, satellieten en schepen die gebruik maken van kernenergie en verder kernwapens. Onder *B-objecten* vallen alle andere objecten waar sprake is van de aanwezigheid van radioactieve stoffen (zoals installaties voor uraniumverrijking, verwerking van opslag van radioactieve stoffen en transporten).

7

RISICOPROFIEL

Drie provincies (Fryslân, Zuid-Holland en Flevoland) hebben het risicoprofiel van de provincie in het PCP opgenomen.

Verschillende provincies gaven aan in het PCP bewust niet nader in te zijn gegaan op het risicoprofiel. Als reden hiervoor gaven zij op dat de provincie zelf over een (digitale) actuele risicokaart beschikt. Bovendien kennen de veiligheidsregio's regionale risicoprofielen. Een provinciaal profiel is dan een onnodige dubbeling.

Een aantal andere provincies gaf aan bezig te zijn met het ontwikkelen van een risicoprofiel, sommige in samenwerking met de veiligheidsregio's.

8

INSCHAKELING VAN RIJKSHEREN

De meeste provincies besteden in het PCP summier aandacht aan de rol van de Rijksheren. De meeste provincies noemen de Rijksheren in relatie tot de afhandeling van bijstandsaanvragen. Voor het overige wordt volstaan met een algemene beschrijving. Alle provincies zien de notitie 'Rijksheren in het crisismanagement' van de provincie Noord-Holland als een waardevol document om verder invulling te geven aan de rol van de Rijksheren bij de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.

9

INTERNATIONALE SAMENWERKING

De grensprovincies besteden in het PCP aandacht aan de internationale samenwerking. Bij grensoverschrijdende rampen en crises hebben de provincies tot op heden een rol gehad. Informatie over grensoverschrijdende samenwerking is niet altijd overzichtelijk opgenomen in het PCP. Vaak moeten ook andere documenten worden geraadpleegd om de juiste gegevens te krijgen.

De provincies participeren in verschillende overlegstructuren, vooral met Duitsland en België. Voor het buitenland is de cdK vaak het eerste aanspreekpunt. Dit heeft te maken met andere bestuurlijke verhoudingen (een burgemeester heeft in de buurlanden bijvoorbeeld een andere status dan een burgemeester in Nederland).

Internationale samenwerking op het gebied van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing is nog volop in ontwikkeling. De provincies zien hierin voor zichzelf een rol weggelegd.

Onderzoeksvraag 2

Wat hebben de provincies aan opleiding en oefening gedaan in 2007 en wat is de planning voor 2008?

Uit het onderzoek is gebleken dat vijf provincies over een vastgesteld (meerjaren) beleidsplan voor 2007 en 2008 beschikken. Dit varieert van een enkel beleidsplan 'oefenen en opleiden' tot een plan waarin opleiden en oefenen in onderlinge samenhang worden behandeld.

Voor het overige is het beeld zeer divers. Een aantal provincies zoekt aansluiting bij de veiligheidsregio's, een aantal andere provincies beperkt het opleiden en oefenen tot een minimum.

1 OPLEIDEN

De discussie over de (Wet) veiligheidsregio's heeft ertoe geleid, dat de provincies voor wat betreft het opleiden geen uitgebreide plannen maken. Nieuwe medewerkers die een rol krijgen in de provinciale crisisorganisatie krijgen in de meeste provincies wel een basisopleiding. Dit geldt ook voor de sleutelfunctionarissen, de liaisons en de piket-ambtenaren.

2 OEFENEN

Ook bij het oefenen van de provinciale crisisorganisatie is het beeld divers. Een beperkt aantal provincies oefent jaarlijks de eigen medewerkers. In een aantal provincies is het PCC al een aantal jaren niet meer beoefend. In twee provincies wordt ook niet getest of de beschikbaarheid en bereikbaarheid is gegarandeerd.

De meeste provincies hebben ervoor gekozen aansluiting te zoeken bij de veiligheidsregio's. In de meeste gevallen betreft dit de provincies die ook een liaison in de veiligheidsregio hebben benoemd.

Oefeningen worden altijd geëvalueerd. De (eind)verantwoordelijkheid is bij de provincies bij verschillende functionarissen/onderdelen belegd.

BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID

Onderzoeksvraag 3

Hoe is de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de provinciale crisisorganisaties geborgd?

1

BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID

Alle provincies zijn continu (7x24 uur) te bereiken via een bereikbaarheidsregeling. Zij maken hiervoor gebruik van een procedure 'melding en alarmering'. Daarnaast beschikken alle provincies over een procedure voor de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de cdK en de provinciale crisisorganisatie. In negen PCP's staan de contactgegevens van de piketfunctionaris buiten kantooruren vermeld. De drie andere provincies volstaan met het beschrijven van de bereikbaarheidsregeling. Er zijn geen normen voor de opkomsttijden van de provinciale crisisorganisatie. Vrijwel alle provincies hanteren een maximale opkomsttijd van een uur. Uit de praktijktest van de Inspectie OOV is gebleken dat de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de provinciale crisisorganisatie zonder meer goed geregeld is.

2

HET INFORMEREN VAN DE COMMISSARIS VAN DE KONINGIN

De mate van informeren van de cdK is sterk afhankelijk van de aard van de informatie. Alle provincies hanteren hierbij de piketambtenaar als een soort voorportaal, die eerst de informatie beoordeelt. In alle provincies is sprake van laagdrempelige communicatie met de cdK. Indien nodig kan de cdK te allen tijde worden geïnformeerd.

Inleiding

1

1.1

AANLEIDING

In februari 2007 verscheen de tussenrapportage 'Onderzoek provincies'⁵. Dit onderzoek richtte zich op de vraag in hoeverre de provincies invulling geven aan de uitvoerende taken en bevoegdheden met betrekking tot de rampenbestrijding. Om deze vraag te kunnen beantwoorden bracht de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV) allereerst in beeld wat de taken en bevoegdheden van de provincies zijn. Vervolgens is bezien of de provincies deze taken en bevoegdheden hebben ingebed in de organisatie door middel van (provinciale) plannen, draaiboeken, standaard voorbereide besluiten, procedures en instructies.

De Inspectie OOV concludeerde dat de provincies in het algemeen hun taken en bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding niet volledig hadden geïmplementeerd in hun plannen. Daardoor bestond de kans dat de provincies bij een ramp of zwaar ongeval niet de beoogde bijdrage kunnen leveren aan de rampenbestrijdingsorganisatie. De Inspectie OOV deed de provincies de aanbeveling de geconstateerde gebreken te herstellen en beval Noord-Holland aan als 'voorbeeldprovincie'. Daarbij zou het naar het oordeel van de Inspectie OOV moeten gaan om een praktische invulling, waarbij:

- taken en bevoegdheden helder in de organisatie zijn belegd;
- betrokkenen zijn aangewezen, opgeleid en geoefend;
- processen, procedures en werkinstructies helder zijn beschreven.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de tussenrapportage in april 2007⁶ aan de commissarissen van de Koningin (cdK's) aangeboden. In de bij de tussenrapportage behorende brief vroeg de minister de cdK's om haar uiterlijk 1 juni 2007 per brief in kennis te stellen welke maatregelen de provincie voornemens is te treffen om de door de Inspectie OOV geconstateerde leemten in de voorbereiding op de rampenbestrijding en de crisisbeheersing te verhelpen. Ook was de minister geïnteresseerd in de afspraken die de provincies daarover maken met de veiligheidsregio('s). Voorts gaf de minister aan dat de Inspectie OOV een afsluitend onderzoek zal doen. Namens de provincies heeft het Interprovinciaal Overleg (IPO) op 30 mei 2007 de minister schriftelijk bericht op welke wijze de provincies uitvoering zullen geven aan haar verzoek.

5 Onderzoek provincies (Tussenrapportage), De voorbereiding op de rampbestrijding door de provincie, Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, februari 2007.

6 Brief minister van BZK, 16 april 2007, kenmerk 2007-81281.

1.2 **CONTEXT**

Op het moment dat dit afsluitende onderzoek is uitgevoerd, was nog niet duidelijk of en zo ja wanneer de Wet veiligheidsregio's (Wvr)⁷ van kracht wordt. Als de Wvr in werking treedt zoals wordt voorgesteld gaan de operationele taken die de provincies tot op dit moment hebben, over naar de veiligheidsregio's. Alle provincies houden in een bepaalde mate rekening met de bepalingen uit de concept-Wvr, al gaat de ene provincie hierin verder dan de andere. In hoofdstuk 2 wordt hierop nader ingegaan.

1.3 **BEOOGD EFFECT EN ONDERZOEKSDOELSTELLING**

De rampenbestrijding en de crisisbeheersing in Nederland zijn erbij gebaat dat elke actor goed is voorbereid op de taken die moeten worden uitgevoerd als zich een ramp of crisis voordoet. De tussenrapportage liet zien dat dit voor wat betreft de provincies niet in alle opzichten het geval was.

Naar aanleiding van de tussenrapportage zijn de provincies aan de slag gegaan om de voorbereiding op rampen en crises te verbeteren. Het afsluitende onderzoek heeft als doelstelling inzicht te verkrijgen in de verbeteracties die de provincies hebben uitgevoerd om de geconstateerde gebreken te herstellen met het oog op een verdere kwaliteitsverbetering van de provinciale rampenbestrijding en crisisbeheersing.

1.4 **AFBAKENING EN ONDERZOEKSVRAGEN**

Om de vraag te kunnen beantwoorden welke verbeteracties de provincies hebben verricht is niet het eerdere onderzoek van de Inspectie OOV herhaald. Als vervolg op de tussenrapportage en in aansluiting op de brief van de minister onderzocht de Inspectie OOV allereerst welke verbeteringen in de planvorming zijn gerealiseerd. Hiervoor zijn alle geactualiseerde PCP's en de daarbij behorende documenten opgevraagd.

Goede voorbereiding bestaat echter niet alleen uit plannen en draaiboeken. De vraag is of functionarissen weten wat er wordt verwacht als de provinciale crisisorganisatie in het leven wordt geroepen. Ook is de vraag of zij zijn toegerust voor de taken die zij moeten verrichten en hoe snel bij een incident of een ramp de crisisorganisatie operationeel kan zijn. Om hierover een uitspraak te kunnen doen richt het onderzoek zich tevens op het opleiden en oefenen en op de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de functionarissen die een taak hebben in de provinciale crisisorganisatie.

De drie centrale onderzoeksvragen voor dit afsluitende onderzoek zijn:

- 1 Welke maatregelen hebben de provincies genomen om de door de Inspectie OOV geconstateerde gebreken te herstellen?
- 2 Wat hebben de provincies aan opleiding en oefening gedaan in 2007 en wat is de planning voor 2008?
- 3 Hoe is de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de provinciale crisisorganisaties geborgd?

De Inspectie OOV laat in dit afsluitende onderzoek de noodwetgeving (Wet verplaatsing bevolking en Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag) buiten beschouwing. In de tussenrapportage is wel aandacht besteed aan beide wetten. Daarbij werd tevens duidelijk, dat deze wetgeving eerst moet worden herzien, wil hieraan met succes uitvoering gegeven kunnen worden. Het IPO heeft er bij de minister van BZK op aangedrongen⁸ het enkele jaren geleden gestarte overleg hierover weer nieuw leven in te blazen.

1.5 TOETSINGSKADER

Op dit moment zijn er geen normen waar de provinciale crisisorganisatie en een PCP aan moeten voldoen. Er kan dan ook geen toetsingskader worden gehanteerd, aan de hand waarvan een oordeel kan worden uitgesproken over de (voorbereiding van) de provinciale rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Ook heeft de minister van BZK geen aanvullende eisen gesteld waaraan een PCP moet voldoen. In haar brief van 16 april 2007, naar aanleiding van de tussenrapportage van de Inspectie OOV, heeft zij de provincies gevraagd zelf aan te geven op welke punten de PCP's zijn aangepast. Aan de Inspectie OOV gaf zij de opdracht een afsluitend onderzoek te doen.

De Inspectie OOV geeft in deze rapportage geen oordeel over de kwaliteit van de provinciale crisisorganisatie. In de rapportage wordt op hoofdlijnen aangegeven welke verbeteringen de provincies hebben gerealiseerd, wat de provincies doen met betrekking tot het oefenen en opleiden en hoe de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de provincie is georganiseerd. Daarnaast is van elke provincie een zogenaamd 'provinciebeeld' opgesteld, die als bijlagen zijn bijgevoegd. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt wat de stand van zaken is in elke provincie afzonderlijk. Indien van toepassing is aan het provinciebeeld een provinciespecifieke good-practice toegevoegd.

1.6 METHODE VAN ONDERZOEK

De Inspectie OOV heeft alle provincies op dezelfde manier onderzocht. Vooraf zijn de provincies op de hoogte gesteld van de werkwijze van de Inspectie OOV en de manier waarop het onderzoek werd ingericht⁹. Het onderzoek bestond uit een combinatie van documentenonderzoek, interviews en een praktijktest.

Allereerst is een aantal documenten opgevraagd, waaronder de geactualiseerde PCP's. Vervolgens kregen de provincies het verzoek aan de hand van een vragenlijst aan te geven welke verbeteracties zijn ondernomen en waaruit dit blijkt. Tevens is met elke provincie een afspraak gemaakt voor een interview. Tijdens het interview zijn de provincies in de gelegenheid gesteld zaken te onderbouwen aan de hand van documenten, plannen, draaiboeken en instructies. De bereikbaarheid en beschikbaarheid is getoetst aan de hand van een praktijktest.

De provincies Gelderland, Noord-Holland en Zuid-Holland hebben in de aanloop naar het onderzoek als klankbord gefungeerd.

1.7 OPBOUW VAN DE RAPPORTAGE/LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt op hoofdlijnen ingegaan op de verbeteringen in de PCP's en de wijze waarop de provincies inspelen op een aantal actuele ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan het opleiden en oefenen en in het vierde hoofdstuk komt de beschikbaarheid en bereikbaarheid van de provinciale crisisorganisatie aan de orde. De rapportage wordt afgesloten met een slotbeschouwing (hoofdstuk 5). De twaalf provinciebeelden zijn opgenomen in de bijlagen.

⁹ Brief van het hoofd van de Inspectie OOV d.d. 29 februari 2008, gericht aan alle cdK's, kenmerk 2008-73906.

De verbeteringen in de provinciale coördinatieplannen

2

In dit tweede hoofdstuk staat centraal welke maatregelen de provincies hebben genomen om de door de Inspectie OOV geconstateerde gebreken te herstellen. De paragrafen 2.1 tot en met 2.5 gaan in op de verbeteringen die de provincies hebben aangebracht ten opzichte van de in de tussenrapportage genoemde punten. De paragrafen 2.6 tot en met 2.9 gaan over de manier waarop de provincies in de PCP's inspelen op een aantal actuele ontwikkelingen.

In de periode september 2007 – maart 2008 hebben alle provincies het PCP geactualiseerd. In dit hoofdstuk wordt niet tot in detail ingegaan op elk PCP afzonderlijk. De Inspectie OOV schetst op basis van de documenten en de interviews een beeld op hoofdlijnen.

2.1 ALGEMEEN

De taken en bevoegdheden van de provincie als bestuurslaag met betrekking tot de rampenbestrijding in de algemene keten van het openbaar bestuur vloeien primair voort uit de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo). De Inspectie OOV constateerde in de tussenrapportage dat alle provincies een PCP hebben, zij het dat de actualiteit van de PCP's en de (onderliggende) documenten verschilt. De Wrzo bepaalt dat een PCP moet voldoen aan nog nader te bepalen eisen. Deze eisen zijn echter nooit door het ministerie van BZK vastgesteld. De provincies hebben daarom ieder voor zich invulling gegeven aan de PCP's. Wat verder opviel, was dat er veel gebruik werd gemaakt van letterlijke weergaven en opsommingen van vigerende wetgeving. Het abstractieniveau van de PCP's was daarmee over het algemeen hoog en weinig concreet.

Een van de aanbevelingen uit de tussenrapportage was dat de provincies van elkaar kunnen leren, in het bijzonder van de provincie Noord-Holland. De meeste provincies hebben deze aanbeveling overgenomen en hebben voor een belangrijk deel het PCP van Noord-Holland als basis gehanteerd. Dit betekent niet dat elk PCP er hetzelfde uitziet. De meeste provincies hebben eigen provinciespecifieke zaken in het PCP opgenomen, vanuit de gedachte dat een PCP maatwerk moet zijn. De duidelijkste exponent van deze opvatting is de provincie Zeeland, die ervoor gekozen heeft een volledig 'eigen' PCP op te stellen. De bijzondere geografische situatie in verband met hoogwater en het gegeven dat de provincie een kerncentrale op haar grondgebied heeft, zijn hiervoor de belangrijkste redenen.

Tevens hebben de ontwikkelingen rondom de Wet veiligheidsregio's (Wvr) invloed. Elke provincie heeft hier in meerdere of mindere mate rekening mee gehouden bij de actualisering van het PCP (zie verder paragraaf 2.6). De ontwikkelingen rondom de veiligheidsregio's hebben in elk geval consequenties voor de beschikbare capaciteit voor de rampenbestrijding in de provincie. In verschillende provincies is het beschikbare potentieel voor de rampenbestrijding en de crisisbeheersing teruggebracht. Andere provincies daarentegen blijven voorsnog uitgaan van de huidige wet- en regelgeving en houden capaciteit beschikbaar.

Bij de aanbidding van de geactualiseerde versie van het PCP hebben de meeste provincies aangegeven, dat zij de opmerkingen uit de tussenrapportage hebben verwerkt. Uit het documentenonderzoek en de interviews is gebleken, dat de provincies weliswaar aanpassingen hebben aangebracht, maar dat in de meeste PCP's (nog steeds) wordt volstaan met het noemen van de taken en de bevoegdheden, zonder dat deze nader worden gespecificeerd en uitgewerkt of dat verwezen wordt naar draaiboeken, documenten, et cetera. Desgevraagd gaven verschillende geïnterviewden aan dat in afwachting van de komst van de nieuwe Wvr de omschrijvingen in het PCP bewust algemeen zijn gehouden.

2.2 COÖRDINATIE- EN ORGANISATIESTRUCTUUR

Alle provincies hebben de positie van de provincie in de rampenbestrijdingstructuur beschreven. Zij zijn hierbij uitgegaan van de huidige positie in de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Alle provincies gaven aan dat zij – zolang de huidige wetgeving van kracht is – de taken op het terrein van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing serieus nemen en hiervoor tijd en capaciteit reserveren. Als de organogrammen en de overzichten uit de PCP's worden gelegd naast die van een aantal jaren daarvoor, blijkt evenwel dat de meeste provincies de beschikbare capaciteit hebben teruggebracht.

Vrijwel alle provincies zeggen aansluiting te zoeken bij de GRIP¹⁰-structuur die de hulpverleningsdiensten hanteren. Uit het onderzoek blijkt dat dit maar deels het geval is. Niet altijd duidelijk is, bij welke GRIP-fase de cdK of het provinciebestuur moet worden gealarmeerd en/of geïnformeerd. In sommige provincies wordt de cdK al geïnformeerd bij GRIP 1 of 2, in andere bij een GRIP 4-incident (zie ook hoofdstuk 4). In verschillende veiligheidsregio's maakt de provincie deel uit van het Regionaal Operationeel Team (ROT) en/of het Regionaal Beleidsteam (RBT). Dit is echter niet in alle provincies het geval. Overigens blijkt uit dit onderzoek en ook uit andere onderzoeken van de Inspectie OOV¹¹ dat in de warme fase van een ramp of crisis communicatie met de provincie plaatsvindt.

¹⁰ GRIP staat voor Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure.

¹¹ Zie de rapportages betreffende de stand van zaken rond de Algemene Doorlichting Rampenbestrijding van de Inspectie OOV op www.ioov.nl.

De Inspectie OOV concludeerde in de tussenrapportage dat de implementatie van de taken van de provincie met betrekking tot de brandweerbijstand en de geneeskundige bijstand bij het overgrote deel van de provincies bestond uit het noemen van de taak/bevoegdheid van de cdK om te besluiten over bijstandsaanvragen dan wel -verzoeken in de PCP's. De meeste cdK's beschikten niet over actuele operationele gegevens met betrekking tot de beschikbaarheid van het potentieel in de regio's/provincie.

Om tijdig en effectief een bijstandsaanvraag te kunnen doen respectievelijk te kunnen honoreren heeft de cdK een planmatig inzicht nodig in het beschikbare bijstandspotentieel. Daarnaast moet hij in het bezit zijn van actuele gegevens over de daadwerkelijke beschikbaarheid en zicht hebben op de gevolgen als een deel van het beschikbare bijstandspotentieel elders wordt ingezet.

Uit dit afsluitende onderzoek is gebleken dat er op het gebied van de bijstandsverlening niet veel is veranderd. Het betreft nog steeds nagenoeg alleen politiebijstand, met name de inzet van de Mobiele Eenheid. Het inzicht in de capaciteit van de brandweer en de witte kolom is nog steeds niet groot. In alle PCP's is vermeld hoe het proces van bijstandsaanvragen verloopt. In een aantal provincies is ook de militaire bijstand en steunverlening opgenomen.

Vele taken op het gebied van de bijstandsverlening zijn in de afgelopen jaren overgenomen door het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum (LOCC). Dit coördinatiecentrum krijgt een steeds prominentere positie. Het LOCC beschikt niet alleen over het landelijke overzicht van de beschikbare capaciteit, maar heeft ook inzichtelijk hoe de inzet van de bijstand in de afgelopen periode was. Het LOCC is hierdoor in staat om een evenredige verdeling over het land te realiseren. De provincies die geografisch samenvallen met één veiligheidsregio kunnen direct een beroep doen op het LOCC. Waar een provincie meerdere regio's bevat moet de provincie eerst bezien of de bijstand binnen de eigen provincie kan worden geregeld. Dit is met name het geval in Noord- en Zuid-Holland, waar het om respectievelijk vijf en vier veiligheidsregio's gaat. Deze provincies besteden verhoudingsgewijs in de praktijk meer tijd aan bijstand. Als provincies de bijstand binnen de provincie zelf organiseren wordt deze inzet niet opgenomen in het landelijke overzicht. Daarom informeren desbetreffende provincies meestal tevens het LOCC, zodat in de capaciteitsverdeling ook met deze inzet rekening kan worden gehouden. Uit dit afsluitende onderzoek is gebleken dat de meeste provincies zelf geen eigen of een beperkt overzicht bijhouden van de bijstandscapaciteit. Zij vinden dat het LOCC hiervoor de geëigende instantie is. De contacten over bijstand(saanvragen) lopen in de meeste gevallen overdag via het kabinet van de cdK of via één van de medewerkers openbare orde en veiligheid. Buiten kantooruren is de piketfunctionaris het aanspreekpunt.

2.4 NUCLEAIRE INCIDENTEN

De Kernenergiewet en de memorie van toelichting bij die wet geven aan dat provincies in het PCP apart aandacht dienen te schenken aan ongevalsituaties uit het Nationaal Plan voor de Kernongevallenbestrijding, die op grond van de Wrzo nog geen ramp zijn. Uit het onderzoek voor de tussenrapportage is gebleken dat geen van de provincies in het PCP apart aandacht heeft geschonken aan de bedoelde ongevalsituaties. De provincies Zeeland en Noord-Holland beschikten wel over een rampbestrijdingsplan respectievelijk over een draaiboek Nucleair voor de inrichtingen binnen deze provincies.

In de tussenrapportage is aangegeven, dat de provincies niet of maar voor een deel in hun provinciale documenten hadden opgenomen, dat de cdK de minister van VROM kan verzoeken om een ongeval met een categorie B-object te bestrijden als ware het een ongeval met een categorie A-object¹². De provincie Noord-Holland had als enige in haar documenten deze taak voorbereid. De Inspectie OOV stelde dat de overige provincies op dit punt te kort schoten in de voorbereiding op ongevallen. Transport van nucleair materiaal en/of materieel is immers in principe in elke provincie mogelijk (bijvoorbeeld nucleair afval uit ziekenhuizen).

Uit het afsluitende onderzoek blijkt dat de provincies met betrekking tot nucleaire incidenten een verbeteringslag hebben gemaakt. Bij de actualisering van de PCP's hebben de meeste provincies de beschrijving van Noord-Holland overgenomen. Uit de interviews is echter gebleken dat de meeste provincies dit niet verder specifiek hebben gemaakt voor de eigen provincie.

De provincies Zeeland en Noord-Holland hebben, evenals bij de tussenrapportage het geval was, uitgebreid aandacht besteed aan nucleaire incidenten. De meeste andere provincies volstaan met het beschrijven van de taken en het in algemene bewoordingen weergeven van de situatie rond A-objecten. Men spreekt de verwachting uit dat bij een kernongeval het centrale landelijke niveau snel de regie zal overnemen en met duidelijke richtlijnen zal komen. Uit de PCP's kan onvoldoende worden opgemaakt welke acties de provincies ondernemen.

Niet elke provincie beschikt over een overzicht van de B-objecten op het eigen grondgebied. Een gunstige uitzondering is de provincie Groningen, die alle B-objecten en de grensoverschrijdende onderdelen expliciet heeft benoemd. Door het ontbreken van een overzicht van B-objecten besteden de provincies – uitgezonderd Groningen – in de PCP's geen aandacht aan de risico's op ongevallen met nucleair materiaal in de eigen provincie.

12 De provincie heeft krachtens de Kernenergiewet de (uitvoerende) taak zich voor te bereiden op de bestrijding van kernongevallen met categorie A-objecten en categorie B-objecten. Onder A-objecten vallen de in werking zijnde kerncentrales in en nabij Nederland, onderzoeksreactoren, satellieten en schepen die gebruik maken van kernenergie en verder kernwapens. Onder B-objecten vallen alle andere objecten waar sprake is van de aanwezigheid van radioactieve stoffen (zoals installaties voor uraniumverrijking, verwerking van opslag van radioactieve stoffen en transporten). Voor een verdere beschrijving zie blz. 53-54 van de tussenrapportage en de Leidraad Kernongevallenbestrijding, die het Nibra (thans NIFV) in maart 2004 heeft opgesteld in opdracht van het ministerie van VROM.

De meeste grensprovincies besteden wel aandacht aan nucleaire objecten in het buitenland in verband met mogelijke consequenties voor de eigen provincie. Verschillende provincies onderkennen onvoldoende dat nucleaire transporten kunnen plaatsvinden door de provincie. Het gegeven dat een provincie niet in een officiële route voorkomt betekent niet dat er nooit een dergelijk transport zal plaatsvinden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als bepaalde vaste routes niet kunnen worden gebruikt. Ook wordt onvoldoende rekening gehouden met het transport van nucleaire afval uit B-objecten, zoals ziekenhuizen.

2.5 WATERSTAATSWERKEN

De Inspectie OOV constateerde in de tussenrapportage dat de taken en bevoegdheden genoemd in de Waterstaatswet 1900 die betrekking hebben op een (dreigende) calamiteit, die kan worden gekenschetst als een (dreigende) ramp of zwaar ongeval, nauwelijks door de provincies zijn geïmplementeerd en/of ingevuld. Een uitzondering hierop was de provincie Noord-Holland.

Uit dit afsluitende onderzoek blijkt dat, evenals bij nucleaire incidenten (zie paragraaf 2.4), de provincies de PCP's hebben aangepast, maar dit in het PCP niet provincie-specifiek hebben beschreven. In de meeste provincies is de omschrijving van de provincie Noord-Holland overgenomen.

Waterbeheer is een van de terreinen waarop de provincie operationele taken heeft. Het Nationaal Crisisplan Hoogwater en overstromingen veronderstelt dat de provincies opschalen en handelen conform vastgestelde provinciale plannen en draaiboeken¹³. Uit het afsluitende onderzoek is gebleken dat de meeste provincies beschikken over een draaiboek hoogwater of een vergelijkbaar plan. Er is echter geen sprake van eenduidigheid. Elke provincie geeft hier op eigen wijze invulling aan. Hetzelfde geldt voor de samenwerking met de partners. Ook hierin verschillen de provincies van elkaar¹⁴.

2.6 SAMENWERKING MET DE VEILIGHEIDSREGIO'S

Uit het afsluitende onderzoek blijkt dat alle provincies inspelen op de ontwikkelingen rondom de veiligheidsregio's, al gaat de ene provincie daarin verder dan de andere. De meest actieve provincies in dit opzicht zijn Gelderland, Groningen, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland en Fryslân. De provincie Groningen gaf aan al vanaf 1995 de ontwikkelingen te volgen en daarin een eigen positie te kiezen. Aan de andere kant zijn er provincies als Drenthe, Overijssel en Limburg, die een meer afwachtende houding aannemen. De provincie Drenthe heeft het meest rigoureuze positie gekozen

¹³ Nationaal Crisisplan Hoogwater en overstromingen, ministerie van BZK, augustus 2008, blz. 21.

¹⁴ De activiteiten van de Taskforce Management Overstromingen (TMO) in 2008 zijn voor verschillende provincies aanleiding de eigen plannen nog eens kritisch tegen het licht te houden.

en is voornemens zoveel mogelijk OOV-taken over te dragen aan de veiligheidsregio. Hiervoor is inmiddels een overdrachtsdocument opgesteld.

Het ontwerp voor de Wvr voorziet erin dat de veiligheidsregio's taken overnemen die tot op heden bij de provincies liggen. Om de aansluiting bij de veiligheidsregio te behouden en in te spelen op actuele ontwikkelingen zijn in verschillende provincies liaisons benoemd. De provincie Gelderland heeft voor elk van de drie veiligheidsregio's een liaison benoemd. Zij zijn één dag per week gedetacheerd bij de veiligheidsregio en verrichten van daaruit hun werkzaamheden. Zij hebben in geval van een ramp of crisis tevens zitting in het ROT en/of het RBT¹⁵. De provincie Groningen kent vergelijkbare afspraken met de veiligheidsregio. De provincie Fryslân kent echter een vertegenwoordiging vanuit de brandweer in de provincie. Daarnaast zijn er provincies die wel liaisons hebben benoemd, maar deze worden (nog) niet operationeel ingezet.

Als gevolg van de ontwikkelingen rondom de Wvr maken de meeste provincies momenteel de omslag van operationeel naar meer ondersteunend. Hierbij is nog wel veel verschil zichtbaar tussen de provincies. In de warme fase van een incident is er doorgaans wel sprake van contact, in de koude fase is het contact in de meeste provincies minimaal. De provincie Drenthe gaat het meest ver in de afbouw van de provinciale crisisorganisatie.

2.7 RISICOPROFIEL

Elke provincie heeft een (digitale) risicokaart, waarop de risico's per object staan vermeld. De risicokaarten worden voortdurend geactualiseerd. Om die reden is de risicokaart ook niet opgenomen in het PCP.

De provincie Noord-Holland besteedt voornamelijk aandacht aan de grote provinciale risico's. Daarnaast wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd met de risicoprofielen van de veiligheidsregio's. De provincies Zuid-Holland, Fryslân en Flevoland hebben het risicoprofiel opgenomen in het PCP.

De provincie Zeeland heeft een specifiek risicoprofiel opgesteld voor de Westerschelderegio en de provincie Flevoland heeft een risicoprofiel opgenomen in het PCP en daarbij een aantal prioritaire thema's benoemd, waaronder hoogwater. De provincies Overijssel en Limburg hebben de grensoverschrijdende risico's in beeld gebracht.

Daarnaast zijn verschillende provincies bezig met het (verder) ontwikkelen van een risicoprofiel, al dan niet in samenwerking met de veiligheidsregio('s). Doel van de samenwerking met de veiligheidsregio's is te voorkomen dat dubbelingen ontstaan.

¹⁵ De liaison van de provincie Gelderland voor veiligheidsregio Gelderland-Zuid heeft tijdens de stroomstoring in de Bommelerwaard in december 2007 zitting gehad in het ROT/RBT.

2.8 INSCHAKELING VAN RIJKSHEREN

Bij de meeste incidenten en rampen is de burgemeester in eerste aanleg het bevoegde gezag. Bij bepaalde crisistypen echter ligt het primaat bij de betreffende minister. Zo neemt bij een dierziekte de minister van LNV maatregelen en niet de burgemeester. Rijksheren zijn van oudsher vertegenwoordigers van het Rijk in de provincie en kunnen vanuit die rol worden ingezet bij rampen en crises. In bepaalde noodsituaties kunnen zij gebruik maken van de bevoegdheden van de minister. De cdK is Rijksheer voor de minister van BZK en daarmee coördinerend Rijksheer.

Omdat de functie Rijksheer op vele punten niet helder of verouderd was, heeft de provincie Noord-Holland een notitie opgesteld met als doel een beeld te schetsen van wat de Rijksheer in de praktijk van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing kan betekenen¹⁶. De notitie is landelijk verspreid met als doel de discussie in de andere provincies op gang te brengen. Uit het onderzoek is gebleken dat andere provincies de notitie ook daadwerkelijk gebruiken.

De meeste provincies besteden in het PCP summier aandacht aan de rol van de Rijksheren. De provincie Noord-Brabant heeft een overzicht van de Rijksheren als bijlage bij het PCP gevoegd en de contactgegevens opgenomen in de piketregeling. In een aantal provincies is er periodiek overleg met de Rijksheren. Een aantal provincies organiseert jaarlijks een bijeenkomst, waarbij meestal een specifiek thema centraal staat. In 2008 is onder meer aandacht besteed aan 'Hoogwater'.

De provincies geven aan dat de Rijksheren meer dan nu het geval is zouden kunnen worden ingezet voor de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Zij onderschrijven de aanbevelingen die provincie Noord-Holland in de notitie heeft opgenomen (zie kader).

Belangrijkste aanbevelingen uit de notitie van de provincie Noord-Holland

'Op regionaal niveau kan een vertegenwoordiger van een ministerie alleen goed functioneren als hij onderdeel uitmaakt van crisisbeheersing van zijn ministerie, dat wil zeggen goed geïnformeerd is over feiten en maatregelen. De aanbeveling is daarom dat de departementale coördinatiecentra "hun" Rijksheren tijdig en structureel berichten over incidenten en dat regelmatig wordt geoefend.

Verder is het noodzakelijk dat elk ministerie aangeeft op welke beleidsterreinen een Rijksheer kan worden aangesproken; denkbaar is dat er beleidsterreinen zijn ten aanzien waarvan een Rijksheer niet zelf maatregelen kan treffen (voorbehouden aan de minister of een Europees/internationaal orgaan), maar dat hij wel is geïnformeerd over feiten en maatregelen.

Tot slot zal de verouderde wetgeving ten aanzien van Rijksheren moeten worden gemoderniseerd.'

Bij rampen en crises die de landsgrenzen overschrijden heeft de provincie tot op heden een rol. Een aantal provincies besteedt hieraan aandacht in het PCP. In de meeste grensprovincies zijn overeenkomsten gesloten waarbij de provincie in het algemeen partij is. Er zijn samenwerkingsmodellen ontworpen, internationale oefeningen gehouden en grensoverschrijdende risicokaarten opgesteld.

Het IPO vraagt in haar reactie op het wetsvoorstel voor de Wvr aan de minister van BZK aandacht voor de rol van de provincies in relatie tot de grensoverschrijdende rampen en crises¹⁷. Het IPO stelt dat het belang van internationale samenwerking groot is. De cdK heeft – zo stelt het IPO – nog steeds een belangrijke rol als geëigende gesprekspartner voor de verschillende bestuurslagen in Duitsland en België. De provincies hebben aangegeven ook onder de werkingssfeer van de Wvr in dit verband een actieve rol voor zichzelf te zien.

Opvallend is dat de betreffende provincies de grensoverschrijdende informatie over het algemeen niet in een apart hoofdstuk of paragraaf opnemen. Meestal is de informatie op meerdere plaatsen in het PCP en in onderliggende documenten en/of draaiboeken terug te vinden. Vaak betreft het alleen operationele informatie (bereikbaarheidsgegevens).

De provincies Groningen, Overijssel en Limburg besteden veel tijd aan de grensoverschrijdende samenwerking. De provincies participeren in een Euregio en maken deel uit van werkgroepen. De provincie Zeeland heeft veel contact met België, niet in de laatste plaats vanwege de aanwezigheid van kerncentrales in Borssele en in Doel (B).

17 Brief IPO d.d. 17 oktober 2007, kenmerk M/000201/2007.

Opleiden en oefenen

3

Dit hoofdstuk beschrijft de praktijk van het opleiden en oefenen van de provincies in 2007 en 2008. Aan de provincies is gevraagd aan te geven welke functionarissen uit de provinciale crisisorganisatie welke opleiding hebben gevolgd en welke functionarissen aan welke oefeningen hebben deelgenomen.

Nagenoeg alle provincies hebben tijdens het interview kenbaar gemaakt dat zij, als het gaat om opleiden en oefenen, de ontwikkelingen rondom de WvR afwachten. Men heeft duidelijk het gevoel zich in een 'tussenfase' te bevinden. Er is onzekerheid over de toekomstige rol van de provincies tijdens crises en rampen. Om die reden, zo zeggen verschillende provincies, is de planning van opleidingen en het organiseren, initiëren en deelnemen aan oefeningen in vergelijking met voorgaande jaren beperkt gehouden.

3.1 ALGEMEEN

In de PCP's staat vermeld voor welke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden de cdK zorgdraagt bij een ramp of crisis. Een goede voorbereiding is hierbij essentieel en van cruciale betekenis voor de (bestuurlijke) betrokkenheid van de provincie bij een ramp of crisis.

De Wrzo regelt dat de provincie de leiding en de gecoördineerde inzet van diensten en organisaties bij de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval op provinciaal niveau in beeld moet brengen. Tevens is er de wettelijke verplichting een provinciale rampenstaf beschikbaar te hebben, mede ter bevordering van de bestuurlijke informatievoorziening. Een belangrijke randvoorwaarde voor het functioneren van de provinciale rampenstaf is het opleiden en oefenen van de betrokken medewerkers. Op die manier wordt een basis gelegd voor een goede bestuurlijke informatievoorziening.

Om een goed beeld te krijgen op welke wijze de provincies in de praktijk invulling geven aan het opleiden en oefenen van de medewerkers van de provinciale crisisorganisatie, heeft de Inspectie OOV de provincies gevraagd naar een (meerjaren)beleidsplan opleiden en oefenen, een overzicht van de opleidingen en oefeningen in 2007 en de planning voor de opleidingen en de oefeningen in 2008.

De provincies Fryslân, Zuid-Holland, Groningen, Overijssel en Noord-Brabant beschikken over een vastgesteld (meerjaren)beleidsplan. Dit varieert van een enkel beleidsplan oefenen of opleiden tot een plan waarin opleiden en oefenen in onderlinge samenhang worden behandeld. De provincie Noord-Holland is in het bezit van een (verouderd)

conceptplan en de overige provincies hebben geen (meerjaren)beleidsplan voor het opleiden van medewerkers.

3.2 OPLEIDEN

Uit het onderzoek blijkt dat in het jaar 2007 vier provincies over een opleidingsplan beschikten. Hier dient wel bij aangetekend te worden dat bij enkele van de andere provincies het opleidingsplan wel als zodanig is benoemd, maar niet voorzag in een opleiding op het terrein van crisisbeheersing dan wel rampenbestrijding. Voor het jaar 2008 hebben eveneens vier provincies een opleidingsplan opgesteld.

De Inspectie OOV heeft tevens onderzocht of provincies gebruik maken van een basisopleiding rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit blijkt in alle provincies het geval te zijn. Tien van de twaalf provincies stellen medewerkers in de gelegenheid de Opleiding Crisisbeheersing en Rampenbestrijding (OCR), tegenwoordig Basis cursus Crisisbeheersing en Rampenbestrijding, van de Academie voor Crisisbeheersing binnen het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid, te volgen. Twee provincies maken gebruik van vergelijkbare opleidingen (PinPoint-opleiding, Clingendael-cursus).

Naast de basis cursus kennen de provincies ook andere vormen van training en bijscholing. Dit loopt uiteen van ROT-trainingen, specifieke trainingen voor de provinciale kennisafdelingen 'Milieu' en 'Communicatie', trainingen voor het Provinciaal Coördinatiecentrum (PCC), juridische thematrainingen tot aan masterclasses op het terrein van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Elke provincie heeft hierbij voor zichzelf vastgesteld welke opleidingen relevant zijn voor de eigen organisatie.

Desgevraagd gaven de provincies aan dat piketambtenaren, sleutelfunctionarissen, beleidsmedewerkers en medewerkers ondersteuning in aanmerking komen voor een opleiding op het terrein van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Uit de interviews valt geen duidelijke lijn te halen. In alle provincies volgen in elk geval de piketfunctionarissen de basisopleiding. Als het gaat om de aanvullende opleidingen, hanteert elke provincie hiervoor een eigen lijn. Niet elke provincie stelt opleiding verplicht.

3.3 OEFENEN

Uit het onderzoek blijkt dat vijf provincies in 2007 over een oefenplan beschikten. Voor 2008 hebben eveneens vijf provincies een oefenplan opgesteld. Enkele provincies hanteerden wel de term 'oefenplan', maar dit bleek na bestudering de oefenplannen van de veiligheidsregio's te betreffen. Deze oefeningen zijn niet bij dit onderzoek

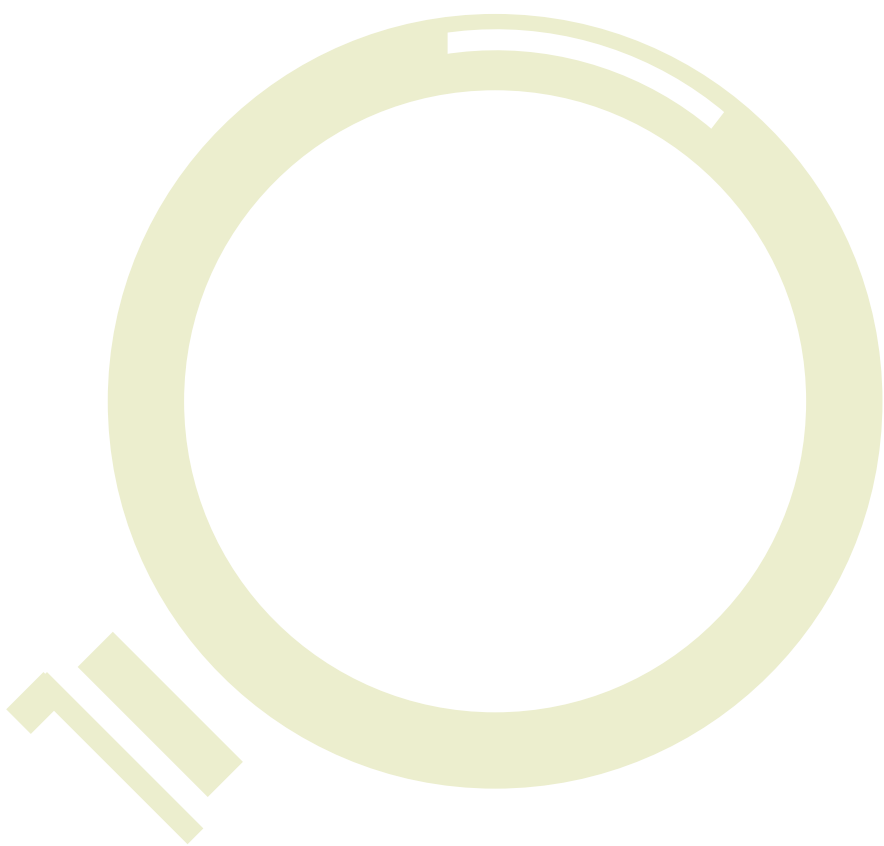
betrokken. Het ontbreken van 'eigen' oefenplannen betekent niet dat de betreffende provincies niet oefenen. Verschillende provincies doen actief mee aan oefeningen van de veiligheidsregio's. Dit betreft met name de provincies die ook een liaison hebben aangewezen voor een veiligheidsregio.

Vrijwel alle provincies participeerden in 2008 in de oefening 'Waterproef', die georganiseerd en geïnitieerd werd vanuit de Taskforce Management Overstromingen (TMO). De provincies Zeeland en Gelderland kennen daarnaast specifieke oefeningen voor de provinciale crisisorganisatie ('Aware' en 'ROAR').

De provincies Gelderland, Utrecht, Zeeland en Noord-Brabant kennen een jaarlijkse uitgebreide oefening van de eigen provinciale crisisorganisatie. Een aantal provincies heeft aangegeven, dat het eigen PCC al enkele jaren niet meer wordt beoefend. Twee provincies gaven aan de eigen provinciale organisatie niet op bereikbaarheid of beschikbaarheid te testen. De andere tien provincies zijn direct betrokken bij de 'VIGEP-oefeningen' (Verbindingen in Gemeenten en Provincies).

De Inspectie OOV heeft de provincies gevraagd of de oefeningen worden geëvalueerd en wie de eindverantwoordelijkheid draagt voor deze evaluatie. Bijna alle provincies geven aan, dat – als er wordt geoefend – deze oefeningen ook worden geëvalueerd. Voor de eigen provinciale oefeningen worden meestal externe evaluatoren ingezet. Bij deelname aan oefeningen van de veiligheidsregio's ligt de evaluatie doorgaans bij de betreffende regio.

De manier van evalueren varieert. Een enkele provincie maakt gebruik van een format en evalueert schriftelijk. De meeste, veelal kleinere, oefeningen worden mondeling en direct na afloop van de oefening geëvalueerd. De verantwoordelijkheid voor het evalueren is in elke provincie anders belegd. In een aantal provincies is dit de lijnchef of de chef Kabinet, in andere provincies berust dit bij een beleidsmedewerker of een provinciaal coördinator. Als de oefeningen door externen worden georganiseerd ligt daar doorgaans ook de verantwoordelijkheid voor het evalueren.

Bereikbaarheid en beschikbaarheid

4

In dit hoofdstuk wordt de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de provinciale crisisorganisatie beschreven. Tevens wordt gezien in hoeverre sprake is van borging. De beschrijving vindt plaats aan de hand van de door de provincie beschikbaar gestelde documenten, zoals een geactualiseerd provinciaal coördinatieplan, de afgenomen interviews en de resultaten van een bereikbaarheidstest.

4.1 WETTELIJKE BASIS

Ingevolge de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo) dient een provinciaal coördinatieplan een schema te bevatten met betrekking tot de leiding over en de gecoördineerde inzet van diensten en organisaties bij de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval op provinciaal niveau (artikel 6 Wrzo).

Artikel 10b van de Wrzo regelt dat het college van burgemeester en wethouders de cdK informatie moet verschaffen over de rampen en zware ongevallen die de bevolking en het milieu kunnen treffen en de bij deze rampen en zware ongevallen te volgen gedragslijn. Als een ramp of een zwaar ongeval de bevolking en het milieu daadwerkelijk bedreigt of treft draagt de burgemeester er zorg voor dat de cdK wordt geïnformeerd over de oorsprong, de omvang en de gevolgen, alsmede over de bij deze ramp of dit zwaar ongeval te volgen gedragslijn (artikel 11a Wrzo).

De cdK kan in geval van een ramp of een zwaar ongeval van meer dan plaatselijke betekenis in een of meer gemeenten of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan de burgemeesters in de provincie, zoveel mogelijk na overleg met hen, de nodige aanwijzingen geven over het door hen inzake de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval te voeren beleid. Hij kan dan in de operationele leiding van de bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval voorzien (artikel 13 Wrzo).

Voorts regelt artikel 14 van de Wrzo dat de burgemeesters, de cdK en de minister van BZK elkaar de nodige inlichtingen verstrekken.

4.2 BESCHIKBAARHEID EN BEREIKBAARHEID

Om uitvoering te kunnen geven aan de in de vorige paragraaf genoemde verplichtingen is het noodzakelijk dat de provinciale crisisorganisatie beschikbaar en bereikbaar is ten tijde van een (dreigende) ramp, crisis of een zwaar ongeval.

Uit het onderzoek blijkt dat iedere provincie in het PCP een hoofdstuk of een paragraaf wijdt aan de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de provinciale crisisorganisatie. De indeling van de hoofdstukken en paragrafen loopt sterk uiteen.

In een aantal provincies wordt gesproken over 'Melding, alarmering en verbindingen', andere provincies verstaan onder bereikbaarheid en beschikbaarheid 'opschaling', 'opschalingstructuur met opschalingniveaus', 'piket', 'melding en alarmering' of 'opschaling en GRIP'. Ook de omvang van de beschrijvingen verschilt. Zo wordt in een aantal PCP's uitgebreid ingegaan op de wijze van alarmeren, wie er wordt gealarmeerd, wanneer alarmering plaats dient te vinden en welke systemen of verbindingen ter beschikking staan en komen. Daarnaast zijn er provincies die volstaan met een beknopte procesbeschrijving.

Alle provincies zijn 24 uur per dag te bereiken via een bereikbaarheidsregeling. Zij maken hiervoor gebruik van een procedure 'melding en alarmering'. Daarnaast beschikken alle provincies over een procedure voor de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de cdK en de provinciale crisisorganisatie. In negen PCP's staan de contactgegevens van de piketfunctionaris buiten kantooruren vermeld. De drie andere provincies volstaan met het beschrijven van de bereikbaarheidsregeling.

Alarmering buiten kantooruren verloopt niet in alle provincies op dezelfde manier. Er wordt gebruik gemaakt van de telefoon of een semafoon. Het kan ook zijn dat de regionale meldkamer de piketambtenaar alarmeert. Een enkele provincie staat meerdere wijzen van alarmering toe. Er zijn geen normen voor de opkomsttijden van de provinciale crisisorganisatie. Vrijwel alle provincies hanteren een maximale opkomsttijd van een uur.

4.3 HET INFORMEREN VAN DE COMMISSARIS VAN DE KONINGIN

Zoals in paragraaf 4.1 is aangegeven draagt de burgemeester wettelijk de zorg dat de cdK wordt geïnformeerd. Het moment van informeren verschilt per provincie. Uit bestudering van de PCP's blijken tien provincies conform de GRIP-procedure te werken. Binnen deze tien provincies loopt het moment van informeren uiteen. Zes van de tien provincies worden bij GRIP 2 geïnformeerd, terwijl bij twee provincies de fase waarin de provincie wordt geïnformeerd niet in het PCP is beschreven. Bij twee andere provincies wordt de provincie geïnformeerd 'afhankelijk van het type incident'.

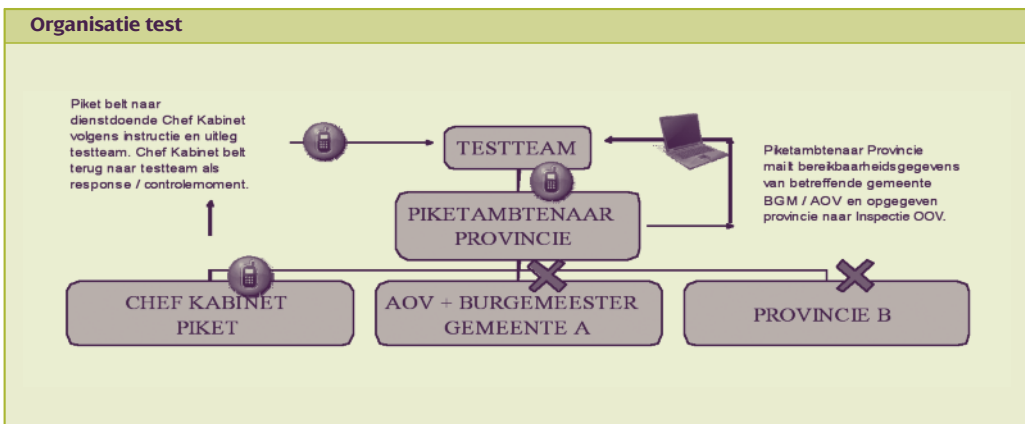
Het is mogelijk dat specialistische onderdelen binnen de provincies in een eerder stadium worden geïnformeerd of zelfs deel uit maken van de operationele rampbestrijdingsorganisatie. Een voorbeeld hiervan is de inzet van provinciale medewerkers met specifieke kennis over water en milieu in het Commando Plaats Incident (CoPI).

Het informeren van de cdK is sterk afhankelijk van de aard van de informatie. Alle provincies hanteren hierbij de piketambtenaar als een soort voorportaal, die eerst de informatie beoordeelt op basis van 'nice-to-know' en 'need-to-know'. In alle provincies is sprake van laagdrempelige communicatie met de cdK. Indien nodig kan de cdK te allen tijde worden geïnformeerd. De informatieoverdracht verloopt niet alleen per telefoon, maar zondig ook per fax, e-mail of (groeps)-SMS.

Om de informatievoorziening goed te laten verlopen beschikken de provincies in ruime mate over communicatiemiddelen en -voorzieningen. De piketambtenaren zijn buiten kantooruren in staat op andere locaties dan het provinciehuis een extern communicatienetwerk op te zetten. Zij beschikken hiervoor over voorzieningen om de provinciale netwerken te benutten, bijvoorbeeld vanuit huis of vanaf andere locaties. Zij zijn dan bijvoorbeeld in het bezit van een laptop met internetverbinding.

4.4 DE PRAKTIJKTEST

Om inzicht te krijgen in de borging van de bereikbaarheid van de provincies ten tijde van een ramp of crisis heeft de Inspectie OOV voor dit doel een bereikbaarheidstest ontwikkeld en uitgevoerd. De test richtte zich op de functionarissen binnen de provinciale crisisorganisatie die een rol spelen bij het informeren van de cdK. De nadruk van de test lag op bereikbaarheid. De betreffende medewerker van de crisisorganisatie hoefde niet daadwerkelijk op te komen. De provincies zijn op 26 mei 2008 per email geïnformeerd dat de praktijktest zou plaatsvinden buiten kantooruren tussen dinsdag 27 mei en vrijdag 13 juni 2008.

De test vond plaats op woensdagavond 28 mei 2008 tussen 19.00 en 21.30 uur. De alarmering van de piketambtenaar verliep zoals beschreven is in de PCP's en de onderliggende documenten en procedures. Hierdoor was sprake van een realistische vorm van alarmeren. De Inspectie OOV probeerde per telefoon zo snel mogelijk in contact te komen met de piketambtenaar. In vier provincies kon de piketambtenaar rechtstreeks worden gebeld, in andere gevallen verliep de alarmering per semafoon of via de regionale meldkamer (zie overzicht).

Provincies	Meldkamer	Semafoon	Telefoon
Groningen			x
Fryslân			x
Drenthe	x		
Overijssel		x	
Gelderland		x	
Utrecht			x
Noord-Holland	x		
Zuid-Holland		x	
Zeeland	x		
Noord-Brabant			x
Limburg		x	
Flevoland		x	

De piketambtenaar kreeg een korte duidelijke instructie over de test en welke vervolgacties werden verwacht (zie kader).

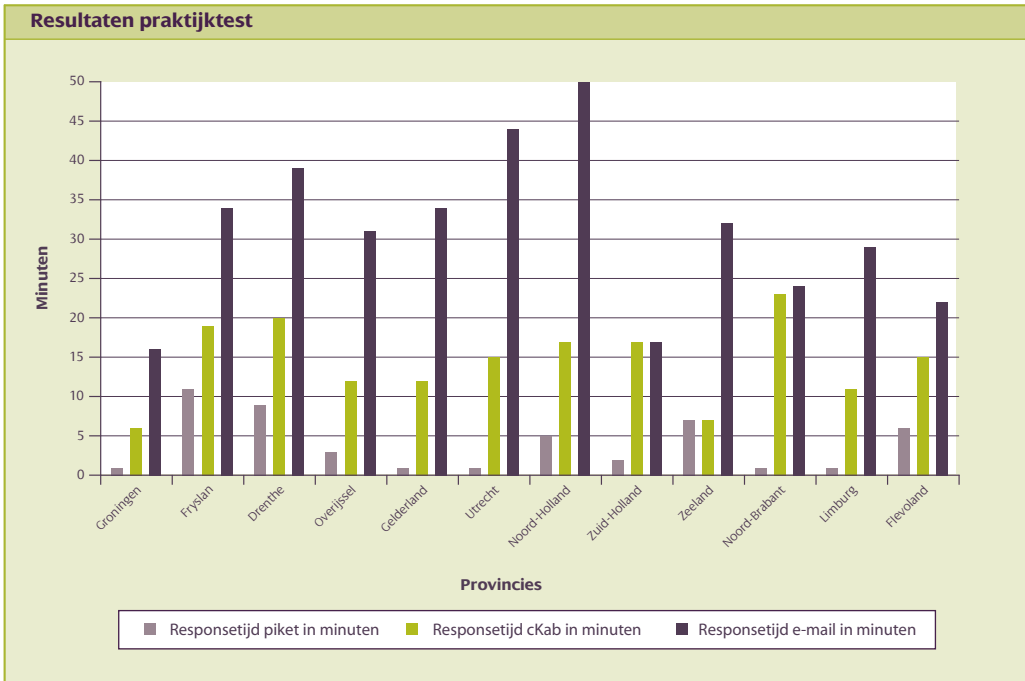
Oprichting voor de piketambtenaar

- 1 Bel met de dienstdoende Chef Kabinet. Reden: Bereikbaarheid als beslissend functionaris. U hoeft verder inhoudelijk niets te bespreken, anders dan te melden dat het gaat om een TEST van de Inspectie OOV. Vervolgens verzoekt u de Chef Kabinet om te bellen met de Inspectie OOV (nummer).
De naam en telefoonnummer van de dienstdoende Chef Kabinet mailt u zo spoedig mogelijk naar de Inspectie OOV (e-mail).
- 2 Zoek de piketgegevens op van de piketambtenaar van de gemeente A. U hoeft deze NIET te bellen. Zoek vervolgens de (piket)gegevens op van de burgemeester of zijn waarnemer. U hoeft deze NIET te bellen. Deze gegevens mailt u zo spoedig mogelijk naar de Inspectie OOV (e-mail).
- 3 Zoek de piketgegevens op van de piketambtenaar van de provincie B. U hoeft deze NIET te bellen. Deze gegevens mailt u zo spoedig mogelijk naar de Inspectie OOV (e-mail).

De resultaten van de praktijktest:

Alle piketambtenaren waren binnen tien minuten bereikbaar (gemiddelde responstijd vier minuten). Met de provincies Groningen, Utrecht, Limburg, Noord-Brabant en Gelderland kon direct contact worden gelegd. In de provincies Drenthe en Fryslân vergde de alarmering de meeste tijd.

De responstijd van de chef Kabinet of diens plaatsvervanger varieerde van 6 tot 23 minuten na de alarmering van de piketambtenaar. De provincies Groningen en Zeeland hadden de snelste reactie (respectievelijk 6 en 7 minuten), waarbij opgemerkt wordt dat de piketfunctionaris van de provincie Zeeland tevens de functie uitoefende van (plaatsvervangend) chef Kabinet. Zeven kabinetschefs reageerden binnen een kwartier.

Overzicht responsetijden in minuten			
Provincies	Piket	Chef Kabinet	E-mail
Groningen	1	6	16
Fryslân	11	19	34
Drenthe	9	20	39
Overijssel	3	12	31
Gelderland	1	12	34
Utrecht	1	15	44
Noord-Holland	5	17	50
Zuid-Holland	2	17	17
Zeeland	7	7	32
Noord-Brabant	1	23	24
Limburg	1	11	29
Flevoland	6	15	22

De tijd die nodig was op de e-mail met de gevraagde informatie op te stellen en aan de Inspectie OOV toe te zenden lag tussen 16 en 50 minuten. De e-mailberichten van de provincies Zuid-Holland en Groningen kwamen respectievelijk 17 en 16 minuten na alarmering binnen. De provincies Utrecht en Noord-Holland hadden hiervoor de meeste tijd nodig (45 respectievelijk 50 minuten). Vijf provincies leverden de gegevens binnen een half uur aan.

Slotbeschouwing

5

Dit afsluitende onderzoek van de Inspectie OOV naar de voorbereiding van de provincies op de rampenbestrijding en de crisisbeheersing heeft tot doel inzichtelijk te maken welke verbeteracties de provincies hebben uitgevoerd om de in de tussenrapportage van de Inspectie OOV geconstateerde gebreken in de PCP's te herstellen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat alle provincies serieus aandacht hebben besteed aan het actualiseren van de PCP's. In de periode september 2007 - maart 2008 zijn *alle PCP's geactualiseerd en opnieuw vastgesteld*. Een van de aanbevelingen in de tussenrapportage was dat de provincies kunnen leren van de provincie Noord-Holland. Deze aanbeveling was voor de provincies aanleiding gezamenlijk op te trekken bij het actualiseren van het PCP. Het PCP van Noord-Holland is gebruikt als een soort format, wat ertoe heeft geleid dat de PCP's meer gelijkvormig zijn dan voorheen.

Een groot aantal onderwerpen is nu op soortgelijke wijze beschreven. Hierbij maakt de Inspectie OOV wel de kanttekening dat sommige provincies onderdelen van het PCP van Noord-Holland letterlijk hebben overgenomen, zonder dit verder door te vertalen naar de eigen organisatie. Een voorbeeld hiervan betreft het hoofdstuk over nucleaire incidenten. De meeste provincies gaan ervan uit dat het nationale niveau de regie voert bij een dergelijk incident. Welke concrete activiteiten de provincie onderneemt blijkt niet uit het PCP. Ook wordt niet verwezen naar een andere regeling of een draaiboek. Hetzelfde kan worden gezegd van de zogenaamde 'B-objecten'¹⁸. Elke provincie heeft hiermee te maken, maar onduidelijk blijft wat de provincies hier zelf aan doen. Naar de mening van de Inspectie OOV is hier nog verbetering mogelijk.

Tijdens het onderzoek bleek dat de ontwikkeling van de (Wet) veiligheidsregio's van grote invloed is op de manier waarop de provincies omgaan met de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. De provincies hebben aangegeven, dat zolang er geen nieuwe wetgeving van kracht is, volledig uitvoering te willen geven aan de huidige taken op dit terrein. Tevens kiest het merendeel van de provincies ervoor de samenwerking met de veiligheidsregio's verder uit te bouwen. Een aantal provincies heeft liaisons benoemd, die zowel in de 'koude' als in de 'warme' fase van een incident actief samenwerken met een beleidsteam of een operationeel team. Voor de veiligheidsregio's levert dit naar de mening van de Inspectie OOV een meerwaarde op, gezien de specifieke kennis waarover de provincies beschikken, niet alleen op bestuurlijk terrein, maar ook op operationeel gebied (milieu, waterstaatswerken en de internationale samenwerking).

Het onderzoek laat zien dat het *opleiden en oefenen* van de medewerkers van de provinciale crisisorganisatie niet overal goed is georganiseerd. De ontwikkelingen van de (Wet) veiligheidsregio's speelt hierbij op de achtergrond mee. De provincies wachten de ontwikkeling af en het opleiden en oefenen krijgt hierdoor een lagere prioriteit.

¹⁸ Voor een omschrijving van B-objecten zie paragraaf 2.4.

Elke provincie vindt het op zich belangrijk dat de medewerkers goed zijn toegerust om hun taken in de rampenbestrijding en de crisisbeheersing goed te kunnen vervullen. Sleutelfunctionarissen, piketmedewerkers en de leden van de provinciale crisisstaf worden wel opgeleid. Voor wat betreft de andere functionarissen wordt even pas op de plaats gemaakt.

Als het gaat om het oefenen van de provinciale medewerkers constateert de Inspectie OOV dat een aantal provincies de eigen crisisorganisatie periodiek oefent, maar voor een aantal andere provincies bleek dit al enkele jaren niet het geval te zijn.

De Inspectie OOV is van mening dat deze provincies in dit opzicht nog een verbeter slag moeten maken. Daarnaast is zichtbaar geworden dat verschillende provincies een beweging naar de veiligheidsregio's hebben gemaakt en actief participeren in de multidisciplinaire oefeningen. De Inspectie OOV juicht deze ontwikkeling toe.

De *bereikbaarheid en beschikbaarheid* van de provinciale crisisorganisatie is zonder meer goed geregeld. Uit de documenten blijkt dat de organisatie goed is opgezet en uit de praktijktest blijkt dat elke provincie snel reageert bij een alarmering. Binnen korte tijd kon de cdK worden geïnformeerd, indien dit nodig was geweest. De benodigde informatie was snel voorhanden.

De Inspectie OOV concludeert uit dit afsluitende onderzoek, dat alle provincies beschikken over een verbeterd en geactualiseerd PCP, waarmee voor een groot deel uitvoering is gegeven aan de aanbevelingen uit de tussenrapportage. Het opleiden en oefenen van de medewerkers die een rol hebben in de rampenbestrijding en de crisisbeheersing kan in een aantal provincies zeker nog worden verbeterd.

De bereikbaarheid en beschikbaarheid van de provinciale crisisorganisatie is zonder meer goed te noemen. Dit bleek niet alleen uit de plannen en de draaiboeken, maar ook uit de praktijktest.

Bijlage: Provinciebeeld Groningen

Vaststelling PCP: December 2007

Geïnterviewden: F. Kazemier

J.H. van der Veen

Datum interview: 2 april 2008

A

HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Groningen heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld door de cdK in december 2007. Bij de actualisatie van het PCP zijn de uitkomsten van de tussenrapportage van de Inspectie OOV meegenomen. Hierbij is gebruik gemaakt van het format van de provincie Noord-Holland. In het kader van de intensivering van de samenwerking van de drie noordelijke provincies hebben de cdK's ervoor gekozen zoveel mogelijk vanuit een 'model coördinatieplan' te werken. De rol van de cdK is inhoudelijk niet gewijzigd, wel is de beschrijving aangepast aan de landelijk geldende GRIP-procedure. De coördinatie- en organisatiestructuur zijn opnieuw beschreven. Voor de aanwijzingsbevoegdheid is uitsluitend het wettelijke kader beschreven en hoe deze bevoegdheid zich verhoudt tot andere autoriteiten. De informatieplicht is nader vastgelegd aan de hand van de invoering van de landelijke GRIP-structuur. De bijstand is beschreven naar soorten bijstand en weergegeven in organogrammen. Aan het PCP is een paragraaf toegevoegd over de bestrijding van nucleaire incidenten. Niet opgenomen is een beschrijving van de waterstaatswerken binnen de provincie. Het PCP sluit volgens de provincie aan op bestaande processen en plannen op dit gebied.

Coördinatie- en organisatiestructuur

De provincie Groningen heeft de coördinatie- en organisatiestructuur uitgebreid beschreven in het PCP. Er is gekozen voor een beschrijving op hoofdlijnen aangevuld met een beschrijving van de bevel- en coördinatiestructuur. De bijlagen bij het PCP kent een beschrijving van de (operationele) hoofdstructuur binnen Crisismanagement Groningen. De rol van de provincie binnen de coördinatie- en organisatiestructuur is opgenomen in het 'Plan Operationeel Team'. De sectie Provincie maakt onderdeel uit van het Operationeel Team. Voorts staat beschreven dat de cdK vanuit de functie van voorzitter deel uit maakt van het Regionaal Beleidsteam. Naast deze multidisciplinaire structuur kent de provincie Groningen in het plan 'Provinciaal Actiecentrum' ook een monodisciplinair element. Binnen de provincie is het aantal fte's wat zich bezig houdt met de rampenbestrijding, als gevolg van de ontwikkelingen op het gebied van openbare orde en veiligheid, van 5 naar 2,3 fte's gegaan.

Bijstand

De provincie Groningen heeft de procedure rond de bijstand beschreven vanuit een aanvragend en een ontvangend oogpunt. In beide gevallen zal de (geconsigneerde) piketmedewerker de contactpersoon blijven tussen de aanvragende en de bijstandsverlenende partij. De provincie Groningen kent geen interregionale bijstandsverlening, daar de grenzen van de provincie en de (veiligheids)regio congruent zijn. Hierdoor is voor de provincie Groningen direct sprake van interprovinciale bijstand. Het PCP is voor wat betreft de bijstand ingedeeld naar afzonderlijke bijstandsprocedures. Naast de schematische weergave van de procedures op nationaal niveau, kent het PCP een weergave van procedures voor de grensoverschrijdende bijstand met Duitsland en bijstand van militairen in het kader van de rampenbestrijding. De provincie kent contactmomenten met het LOCC en ziet het LOCC als het aanspreekpunt voor de interprovinciale bijstand.

Nucleaire incidenten

Het geactualiseerde PCP is uitgebreid met een paragraaf over een mogelijk optreden (van de provincie) bij nucleaire incidenten. Binnen de provincie was men al bekend met de materie, maar was tot dan toe nooit opgenomen in het PCP. Daarnaast kent de provincie input van derden op dit gebied, zoals de Rijksuniversiteit Groningen, eigen milieuafdelingen en de regionale brandweer. De provincie Groningen kent een beschrijving van A- en B-objecten. Zowel de objecten als de coördinatie bij een incident zijn weergegeven.

De provincie stelt dat bij een nucleair incident de coördinatie op landelijk niveau ligt. Dit is voor de provincie Groningen de reden om de beschrijving van de taken op provinciaal niveau achterwege te laten.

Waterstaatswerken

Buiten een beschrijving van de rampenbestrijding op de Noordzee en de Waddenzee, heeft de provincie Groningen bewust geen aandacht besteed aan de waterstaatswerken. Hiervoor zijn calamiteitenplannen opgesteld, waarop de processen van de hulpverleningsdiensten en de gemeenten aansluiten. De provincie Groningen geeft er de voorkeur aan, aan te sluiten bij de bestaande processen en plannen op dit gebied.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

De provincie Groningen speelt in op de ontwikkelingen rondom de veiligheidsregio. De provincie is als deelnemer aan Crisismanagement Groningen sinds 1995 bij de ontwikkelingen rond het model Crisismanagement betrokken. De provincie juicht de schaalvergroting toe, zeker omdat verschillende gemeenten op een aantal gebieden van de rampenbestrijding niet zelfstandig afdoende kunnen optreden. Wel is in 2005 op provinciaal en bestuurlijk niveau een besluit genomen 'dat ter wille van de transparantie van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tijdens de feitelijke

rampenbestrijding vastgehouden wordt aan de staande structuur van het crisismanagement en dat in de repressiefase niet wordt geanticipeerd op de komst van de veiligheidsregio's'. In 2007 zijn het besluit en aanverwante afspraken herbevestigd. De provincie constateert een afbreukrisico voor wat betreft de continuïteit van het door de provincie opgebouwde netwerk. De provincie stelt dat het Rijk zich te weinig verdiept in het veld; dit uit zich in lacunes in bijvoorbeeld de 'Kwaliteits-AMvB'. Voor de provincie is de dubbele rol enerzijds van toezichthouder en anderzijds de operationele taak geen issue. Binnen de provincie is dit sterk gescheiden. De combinatie van operationele betrokkenheid en de plantoetsing wordt door de gemeenten positief ontvangen.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel in het PCP bestaat uit de onderdelen 'Planvorming in de regio Groningen', 'Deelplannen uit gemeentelijke rampenplannen', de 'Risico-inventarisatie Groningen' en de 'Digitale Risicokaart Groningen'. De provincie beoogt met het op deze wijze opstellen van het risicoprofiel een koppeling aan te brengen tussen de planvorming en de digitale risicokaart. Er is bewust geen diepgang in de papieren versie van het risicoprofiel gebracht, omdat de actualiteit van het risicoprofiel mede te vinden is in de actuele digitale risicokaart. De provincie acht het naast elkaar bestaan van twee risicoprofielen, te weten de digitale risicokaart en een versie in het PCP, vanuit beheersmatig oogpunt onwenselijk. De provincie streeft ernaar om ook de taken op dit gebied niet dubbel te doen. Op de vraag van de Inspectie OOV of het risicoprofiel niet meer beschrijvend moet worden weergegeven, beantwoordt de provincie dat er toch verwezen wordt naar de digitale risicokaart. Hier zijn de effecten voor de bestuurders te zien en de bestuurders worden dan ook actief gestuurd op het gebruik van de digitale risicokaart. De provincie Groningen kent geen binnenkomende risico's uit Duitsland.

Inschakeling van Rijksheren

Het PCP bevat een paragraaf over de voor de provincie in de praktijk belangrijke Rijksheren. De provincie heeft in het bereikbaarheidsoverzicht van de departementen de bij de provincie bekende Rijksheren vermeld. De provincie ervaart dat de ministeries onbekend zijn met de (eigen) Rijksheren. Tevens vraagt de provincie zich af wanneer de Rijksheren exact ingezet mogen en kunnen worden. De provincie Groningen is bekend met het document 'Rijksheren in het moderne crisismanagement', opgesteld door de provincie Noord-Holland. Een inhoudelijke bestudering en het eventueel doorvoeren in het PCP moet nog plaats vinden.

Internationale samenwerking

De provincie besteedt volgens eigen zeggen veel tijd aan de grensoverschrijdende samenwerking. De provincie heeft goede contacten met Duitsland. Een echt goed beeld van de stand van zaken rond de rampenbestrijding in Duitsland is er nog niet.

Duitsland kan bijvoorbeeld tot op heden niet de officiële afspraak nakomen om naar het Verdrag van Helsinki relevante informatie aan te dragen over risicovolle bedrijven die vijftien kilometer landinwaarts liggen. De rampenbestrijding in Duitsland is sinds kort gereorganiseerd, waarbij het bestuurlijk primaat ligt bij de Kreisen en het Land Niedersachsen, operationeel ligt dit bij de Polizei Direktion Osnabruck. De provincie betreft Duitsland ondanks formele drempels actief bij de provinciale ontwikkelingen op het gebied van de rampenbestrijding. Het PCP kent een paragraaf waarin in het kort aandacht wordt besteed aan de afstemming met Duitsland. Daarnaast kent het PCP een paragraaf met een organogram bij grensoverschrijdende bijstand evenals een overzicht met bereikbaarheidsgegevens van Duitse zijde.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Opleiden

De provincie Groningen kent geen opleidingsplan voor 2007 en 2008. De OOV-medewerkers zijn reeds jaren in dienst, zijn destijds opgeleid en worden betrokken bij multidisciplinaire oefeningen. Opleiden is dan voor de provincie minder opportuun, daar er sprake is van maatwerk zodra daar bij personele wisselingen behoefte aan is. Er wordt meer aandacht gegeven aan informatievoorziening op piketniveau. De kwaliteit van de medewerkers is beschreven in competenties en competentieprofielen. Binnen de provincie wordt wel een basismodule crisismanagement beschikbaar gesteld aan bestuurders en operationele medewerkers.

Oefenen

De provincie Groningen participeert in tal van oefeningen, doorgaans van multidisciplinaire aard. De provincie beschikt over een meerjarenbeleidsplan oefenen; dit plan wordt geïnitieerd en vorm gegeven vanuit de Multidisciplinaire Oefengroep (MDOG) geïntegreerd bij de afdeling Crisismanagement van de regionale brandweer. De provincie maakt deel uit van het MDOG. De provincie neemt bij een incident deel aan het ROT en het RBT in de (veiligheids)regio. De provincie oefent de provinciale rampenorganisatie, waaronder de Afdeling Communicatie en Kabinet, tijdens de reguliere ROT- en RBT-oefeningen in de (veiligheids)regio. Beleidsafdelingen doen mee met oefeningen, zodra het scenario hun beleidsgebied raakt. Het uitreiken van een evaluatieformulier tijdens de oefeningen is een standaardprocedure. De provincie geeft de casus van de uitgevallen watervoorziening binnen de provincie als voorbeeld. Hierbij worden zowel mono- als multidisciplinaire aspecten per discipline geëvalueerd. Uiteindelijk zal de eindevaluatie door alle disciplines plaatsvinden op een door de Operationeel Leider georganiseerde multidisciplinaire evaluatiebijeenkomst. De Operationeel Leider is verantwoordelijk voor de evaluaties. Bij een interne evaluatie is de afdelingschef verantwoordelijk.

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

De provincie heeft in het PCP enkele paragrafen opgenomen over de structuur, de samenstelling en de opschaling van de provinciale rampenstaf. De provincie neemt deel aan het model Crisismanagement Groningen, een samenwerkingsverband van de gemeenten, de parate diensten, de waterschappen en het openbaar ministerie. De provincie bespreekt in het PCP de organisatie en het doel van het model Crisismanagement, de organogrammen bij opschaling, de opschalingsniveaus, de plaats van de provincie binnen het model en het beschikbare alerteringsstelsel.

De provincie is nauw betrokken bij GRIP en wordt als zodanig ook geïnformeerd/gealarmeerd via GRIP. Het PCP biedt een duidelijk overzicht wanneer de provincie in beeld komt bij een incident, te weten het ROT en het GBT. De provincie is continu (7x24 uur) bereikbaar door de inzet van in theorie afwisselend drie medewerkers met een piketregeling. In de praktijk nemen twee medewerkers die piketregeling waar. Deze medewerkers worden automatisch gealarmeerd via de regionale Communicator vanaf GRIP 2 of vooraf voorbereide GRIP-incidenten. Daarnaast kennen enkele afdelingen binnen de provincie een eigen piket en alarmeringsvorm, zoals de afdeling Milieu. Bij een eventuele opschaling wordt de gehele rampenorganisatie gealarmeerd. Afhankelijk van het incident wordt de organisatie afgeschaald. De provincie is afgestapt van een kernbezetting, omdat deze in de praktijk te weinig kan bieden voor wat op dat moment nodig is. De informatievoorziening is afgestemd tussen de piketambtenaar en de cdK/Kabinetschef en is mede afhankelijk van het onderwerp en de mate van spoedeisendheid. Bij elk incident kan gebruik worden gemaakt van diverse communicatiemogelijkheden, zoals een groeps-SMS, e-mail of fax.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

Uit het PCP is niet (direct) op te maken hoe de informatielijn verloopt tussen de piketmedewerker en de cdK tijdens een incident. In de praktijk informeert en adviseert de piketmedewerker de chef Kabinet en de cdK na alarmering en over andere incidenten waarover de piketmedewerker wordt geïnformeerd en er niet direct sprake is van alarmering, bijvoorbeeld in geval van een bijzonder voorval in een gemeente of bij een chemische industrie.

Bijlage: Provinciebeeld Fryslân

Vaststelling PCP: Oktober 2007
Geïnterviewden: R. Veenstra
P.C.J.M. Kuijpers
J.C. Bekius
Datum interview: 2 april 2008

A

HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Fryslân heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in oktober 2007. De provincie heeft het format van het PCP van de provincie Noord-Holland als basis gebruikt. Het nieuwe PCP is aangevuld met de provinciale aanpak van nucleaire incidenten en de aanpak van incidenten te water. Het PCP kent maatwerk, maar ook integraal overgenomen tekstdelen van de provincie Noord-Holland. In het 'Raamplan Intern Crisismanagement 2008' van de provincie staat vermeld: 'Ook al lijken door dit wetsontwerp (Wvr) de nodige verantwoordelijkheden bij de provincie te verdwijnen en bij de regio te belanden, dat neemt niet weg dat – zolang deze wet nog niet formeel tot stand is gekomen en van kracht is geworden – de bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden zorgvuldig en actueel beschreven dienen te zijn.'

Coördinatie- en organisatiestructuur

De coördinatie- en organisatiestructuur in het PCP sluit aan op de Friese GRIP-structuur. In Fryslân treedt de burgemeester van de eerste getroffen gemeente op als coördinerend burgemeester. Als sprake is van een (dreigende) crisis van meer dan plaatselijke betekenis draagt de coördinerend bestuurder zorg voor de intergemeentelijke coördinatie. Deze coördinerende bestuurder kan in Fryslân ook de cdK zijn. Daarnaast wordt een regionaal beleidsteam ingesteld. Dit verdient in de provincie de voorkeur boven het werken met afzonderlijke GBT's. De provinciale rampenstaf bestaat uit een OOV-staf PCC en de beleidsstaf cdK. De OOV-staf PCC en de beleidsstaf werken samen om de cdK te adviseren. De OOV-staf PCC is de ambtelijke basis van de crisisorganisatie en fungeert als het centrale aanspreekpunt. De beleidsstaf cdK bestaat naast de cdK uit het hoofd OOV-staf PCC, de algemeen directeur, de (vak)Gedeputeerde, het afdelingshoofd Communicatie en eventueel externen.

Bijstand

Door de territoriale congruentie van de provincie en de veiligheidsregio moet elke bijstand formeel via de minister van BZK bij andere provincies worden aangevraagd. Verzoeken om bijstand komen rechtstreeks bij de piketambtenaar binnen.

De piketambtenaar fungeert als contactpersoon tussen de aanvragende en de bijstandsverlenende partij. De provincie Fryslân beschikt niet over een overzicht van de beschikbare capaciteit in de provincie. Dit hoeft volgens de provincie ook niet, omdat het LOCC het volledige landelijke overzicht heeft. In het PCP zijn de taken en de werkwijze van het LOCC niet beschreven. In de bijlage over bijstand van Defensie zijn de afspraken over civiel - militaire samenwerking niet vermeld. De werkwijze om militaire bijstand aan te vragen is wel bekend bij de provincie.

Nucleaire incidenten

De provincie heeft bij de actualisatie van het PCP en naar aanleiding van de tussenrapportage van de Inspectie OOV een nieuw hoofdstuk opgenomen over nucleaire incidenten. Hierbij is gebruik gemaakt van het PCP van de provincie Noord-Holland. In de provincie Fryslân bevinden zich geen A-objecten. De provincie kent wel een aantal B-objecten, zoals ziekenhuizen. Daar met de inwerkingtreding van de Wvr de planstructuur verdwijnt, heeft de provincie Fryslân nieuwe planvorming bewust algemeen gehouden. Dit geldt ook voor het hoofdstuk over nucleaire incidenten. Bovendien gaat de provincie ervan uit dat de praktische deskundigheid bij de veiligheidsregio en bij het ministerie van VROM ligt. De bedrijven die te maken hebben met nucleaire aspecten zijn overigens wel bekend bij de provincie.

Waterstaatswerken

De provincie Fryslân heeft in het PCP twee hoofdstukken opgenomen over incidenten op en met het water. Hoofdstuk 10 behandelt de algemene aspecten en in hoofdstuk 11 gaat specifiek over de Noordzee, de Waddenzee en het IJsselmeer. In het deel over de Noordzee wordt ingegaan op de Wet Bestrijding Ongevallen Noordzee (BON) en vervolgens op de rampen en incidenten op de Noordzee, al dan niet met uitstraling naar het land. Ook aan de coördinatie van de bestrijding van kustverontreiniging wordt aandacht besteed. Het enthousiasme en de aandacht voor het water en vooral de Waddenzee is groot bij de provincie. Voor de rampenbestrijding op het Nederlandse deel van de Waddenzee zijn aparte bestuurlijke afspraken gemaakt in een convenant, afgesloten door de cdK's, betrokken burgemeesters van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland, Rijkswaterstaat, de Kustwacht en het ministerie van LNV. De afspraken zijn opgenomen in het Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee (CRW). Bij een ongeval op de Waddenzee is bij aanvang de bestuurlijke coördinatie direct in handen van de cdK van de provincie Fryslân. De cdK is tevens verantwoordelijk voor de coördinatie van de voorlichting aan de media en de bevolking. In de praktijk wordt dit uitgevoerd door het Beleidsteam Waddenzee en het ROT. Op initiatief van de provincie Fryslân is de operationele werkgroep 'Waddex' gestart. Hierin werken de drie

betrokken veiligheidsregio's en de waterpartijen samen om voor de Waddenzee ook op operationeel niveau tot afstemming te komen. Daarnaast komt in het PCP de 'Samenwerkingsregeling ongevallenbestrijding IJsselmeergebied 1998' (SAMIJ) uitgebreid aan bod. Tot slot wordt ook aandacht besteed aan het Calamiteiten- en rampbestrijdingsplan Hoofdvaarwegen Fryslân (CRHF) voor de binnenwateren van de provincie.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

Het PCP gaat in het hoofdstuk 'Opschalingstructuur in de regio Fryslân' uitgebreid in op de 'warme' fase. In een tabel wordt voor de verschillende GRIP-fasen aangegeven wat de betrokkenheid en de feitelijke inzet van de provincie is. Ten aanzien van de provinciale voorlichting, ondersteunen de woordvoerder en zijn plaatsvervanger de voorzitter van het Regionaal Beleidsteam. Ook kan het ROT een beroep doen op het team van de provincie. De provincie is gestart met het overdragen van taken en werkzaamheden aan de veiligheidsregio. De regio wordt geïnformeerd over het gegevens- en relatiebeheer vanuit de provincie. De provincie blijft wel de tussenschakel tussen de veiligheidsregio en andere (bestuurs)organen. De provincie heeft veel geïnvesteerd in kennis over de rampenbestrijding en in het opbouwen van een netwerk. Vanuit de provincie wordt deelgenomen aan de vergaderingen van de Bestuurscommissie Veiligheid, Rampen en Gezondheidszorg, de veiligheidsdirectie en het veiligheidsbureau. De cdK wordt vertegenwoordigd in zowel het Algemeen Bestuur van de Hulpverleningsdienst (HVD) Fryslân als in het Regionaal College. Vanuit de regionale brandweer is een functionaris, belast met de operationele voorbereiding op de Waddenzee, twee dagen in de week fysiek geplaatst bij de secretaris van het Coördinatieplan Waddenzee in het provinciehuis.

Risicoprofiel

In het PCP is het risicoprofiel van de provincie Fryslân beschreven. Het risicoprofiel is gebaseerd op de resultaten van een uitgebreide risico-inventarisatie die voor het eerst in 2000/2001 plaatsvond, regelmatig wordt geactualiseerd en vorm heeft gekregen in de digitale risicokaart. Als onderdeel van het project 'Partners in Preparatie' is onder regie van een multidisciplinaire werkgroep 'Maatramp en Risicokaart' per ramptype (volgens de Leidraad Maatramp) nagegaan in welke omvang deze zich kan voordoen in de provincie. Zoals elke veiligheidsregio is er ook voor Fryslân een overzicht van de gevolgen van het zwaarst denkbare incident per ramptype gemaakt en in een bijgevoegde tabel staat aangegeven wat de maximale hulpbehoefte voor (de veiligheidsregio) Fryslân per maatrampscenario is.

Inschakeling van Rijksheren

In het PCP heeft de provincie vier Rijksheren (en de daarbij behorende ministeries) opgenomen met vermelding van bevoegdheden en/of rol. Twee maal per jaar organiseert de cdK een bijeenkomst met de Rijksheren. De provincie beschouwt de notitie 'Rijksheren in het moderne Crisismanagement' als een papieren bevestiging van wat in

de provincie Fryslân al wordt gedaan. De ATF-brand in Drachten in 2000 is in de provincie een goed leermoment geweest. Men was toen onvoldoende bekend met de rol die de Rijksheren kunnen hebben, vooral als het gaat om de risicocommunicatie en gevaarzettelingen.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Opleiden en oefenen

De provincie Fryslân heeft een 'Opleidings- en oefenbeleidsplan Provincie Fryslân 2006 – 2009'. In de visie van de provincie is 'preparatie' een overkoepelend begrip, dat uit drie onderdelen bestaat: 'planvorming, draaiboeken en database', 'het provinciale coördinatiecentrum' en 'opleidingen en oefeningen'. De provincie hecht aan een goede voorbereiding op de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden die zij hebben. Oefenen is een middel om dit doel te bereiken. Het risicoprofiel geeft aan dat voor Fryslân als waterrijke provincie 'Ongeval op water' het leidende ramptype is. Er is een overzicht van de opleidingen en oefeningen van de provincie (monodisciplinair) voor 2007 en een multidisciplinair Activiteitenplan 2007 voor de gehele provincie. Dit plan betreft naast de 'normale' oefeningen voor alle operationele diensten ook een aantal oefeningen voor de Waddenzee en de binnenwateren. Voor 2008 heeft de provincie geen eigen opleidingsplan opgesteld, maar heeft de oefenplanning ingebracht in de multidisciplinaire oefenkalender van de HVD Fryslân. De provincie participeert in de geplande regionale en landelijke (TMO) oefeningen. De provincie constateert dat met de komst van de Wvr het initiatief voor het opleiden en oefenen bij de veiligheidsregio komt te liggen. De provincie maakt wat dit betreft dan ook een pas op de plaats. De provincie houdt in deze fase overigens het PCC wel op orde. Alle oefeningen in de provincie worden in principe geëvalueerd. Het afdelingshoofd Bestuurszaken en Financieel Toezicht is eindverantwoordelijke voor de evaluaties en zorgt voor de terugkoppeling van de evaluaties naar de betrokken afdelingen. De andere hoofden hebben een verantwoordelijkheid voor het doorvoeren van leerpunten uit de evaluatie.

C BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

De provincie heeft in het 'Raamplan Intern Crisismanagement 2008' aangegeven, dat de provinciale crisisorganisatie altijd bereikbaar is via de piketambtenaar en het milieualarmnummer. De piketambtenaar OOV kan worden gealarmeerd via de meldkamer (semafoon), rechtstreeks via een GSM of via het Milieualarmnummer. Hij dient binnen één uur aanwezig te kunnen zijn op het PCC of op een andere afgesproken opkomstplaats. De piketambtenaar regelt in eerste instantie alle voorkomende werkzaamheden. Hij zorgt ook voor de alarmering van de leden van de

OOV-staf PCC en beschikt daartoe over alle informatie. Alle mutaties worden onderling gedeeld en doorgevoerd in de documenten, zodat deze altijd actueel zijn. De piketfunctionaris alarmeert de directieleden en de MT-leden. Voor deze functionarissen geldt een zogenaamde vrije instroom met vervangingsregeling. Voor de overige medewerkers OOV en ondersteunend personeel PCC geldt een vrije instroom.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

Indien sprake is van een eventuele grootschalige verstoring van de openbare orde en veiligheid brengt de piketambtenaar de cdK direct op de hoogte, rechtstreeks of via het (plaatsvervangend) hoofd PCC. De piketambtenaar beschikt over een actuele lijst van bestuurders en hun vervangers. Het komt ook voor dat bestuurders rechtstreeks contact hebben met de cdK, zonder tussenkomst van de piketfunctionaris of het (plaatsvervangend) hoofd PCC.

Bijlage: Provinciebeeld Drenthe

Vaststelling PCP: Februari 2008

Geïnterviewden: G. Oosten

Datum interview: 3 april 2008

A HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Drenthe heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in februari 2008. De provincie heeft het PCP van de provincie Noord-Holland als basis gebruikt. Het PCP kent maatwerk, maar ook integraal overgenomen tekstdelen.

Coördinatie- en organisatiestructuur

De provinciale rampenstaf bestaat uit een beleidsteam (BT), een managementteam (MT) en een Provinciaal Actiecentrum (PAC). Het PAC wordt ingevuld met het Team Verbindingen en verder relevante staf- en productgroepen. De taak van de leden van de provinciale rampenstaf is om de cdK en het college van GS bij de uitoefening van de in het PCP beschreven bevoegdheden en verantwoordelijkheden te ondersteunen en deze grotendeels ook namens hen uit te voeren. Indien de omstandigheden het toelaten zal voorafgaand aan de opschaling van de provinciale rampenstaf en/of PCC een kernstaf van het provinciale BT bijeen worden geroepen, welke de cdK zal adviseren inzake de mate van opschaling. In Drenthe wordt opgeschaald conform de landelijke GRIP-systematiek. Als sprake is van een GRIP 4 situatie treedt de cdK op als coördinerend bestuurder en is als zodanig voorzitter van het RBT. Bij het interview werd aangegeven, dat bij GRIP 2 de piketmedewerker wordt geïnformeerd. Bij GRIP 3 wordt intern afgewogen wat de rol van de provincie is en samen met de cdK en de kabinetschef wordt gekeken wat de inzet vanuit de provincie zal zijn. In het PCP wordt het optreden van de provincie niet gekoppeld aan bepaalde GRIP-fasen.

Bijstand

De provincie Drenthe heeft voor het hoofdstuk betreffende de bijstand de tekst van Noord-Holland als basis gebruikt en aangepast aan de situatie in de eigen provincie. Door de territoriale congruentie van de provincie en de veiligheidsregio wordt elke bijstand formeel via de minister van BZK bij andere provincies aangevraagd. In het onderdeel 'praktische werkwijze' wordt aangegeven dat de aanvrager het verzoek tot bijstand bij het LOCC moet indienen. Het LOCC toetst de aanvraag, stemt operationeel en bestuurlijk af, bevestigt de afspraken en verstrekt de leverende cdK's de formele opdracht namens de minister van BZK.

De provincie beschikt niet over een (actueel) overzicht van het beschikbare potentieel van politie, brandweer en ambulancezorg. In de bijlage over bijstand van Defensie zijn de afspraken over civiel - militaire samenwerking niet vermeld.

Nucleaire incidenten

De provincie heeft bij de actualisatie van het PCP en naar aanleiding van de tussen-rapportage van de Inspectie OOV een nieuw hoofdstuk opgenomen over nucleaire incidenten. Hierbij is gebruik gemaakt van het PCP van de provincie Noord-Holland. In de provincie Drenthe bevinden zich geen A-objecten. Direct over de grens bij Lingen bevindt zich een kerncentrale. In het PCP is hier niet naar verwezen, maar wordt wel genoemd in het interview. De provincie Drenthe kent een aantal B-objecten, zoals ziekenhuizen. De kennis hierover is aanwezig bij de milieuafdeling van de provincie.

Waterstaatswerken

De provincie heeft in het PCP het hoofdstuk over de waterstaatswerken in gevolge de Waterstaatswet 1900 geheel vernieuwd. Hierbij is gebruik gemaakt van het PCP van Noord-Holland voor de algemene beschrijving. Voorts is opgenomen dat binnen de provincie vier waterschappen actief zijn. Naar aanleiding van het 'Dijkkringonderzoek' en in het kader van TMO blijkt dat de provincie Drenthe 'droog' blijft. De provincie Drenthe richt zich daarom in eerste aanleg op de opvang van evacués.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

In het hoofdstuk 'Provinciale Rampenstaf' van het PCP wordt de samenwerking met de veiligheidsregio in de 'warme' fase beschreven. De Veiligheidsregio Drenthe (VRD) is nog in oprichting. De provincie heeft een overleg geïnitieerd van de cdK met de VRD. Tevens is een 'overgangsnotitie' gemaakt waarin staat aangegeven:

- welke taken worden overgedragen aan de VRD;
- bij welke zaken de provincie de VRD zou kunnen ondersteunen;
- welke taken kunnen worden overgedragen aan derden;
- welke taken kunnen worden geschrapt;
- welke taken behouden blijven;
- wat de nieuwe taak van de provincie wordt.

De provincie en de VRD zijn overeengekomen dat de provincie de huidige taken tot 31 januari 2009 blijft uitvoeren. De provincie vindt dat de verschillende taken alleen goed kunnen worden ingevuld als er sprake is van een stevige inbedding van de informatiepositie/liaisonfunctie in een aantal organen van de VRD. De provincie denkt hierbij aan: het Veiligheidsbestuur met betrekking tot de informatiepositie in de 'koude' fase, het ROT als het gaat om de OOV-liaison en communicatieliaison en het RBT en de daaraan gekoppelde OOV-liaison.

Risicoprofiel

De provincie Drenthe beschikt over een digitale risicokaart die actueel wordt gehouden. Het PCP en de overige documenten vermelden geen bijzondere risico's. De provincie Drenthe is op de hoogte van het rampbestrijdingsplan van de kerncentrale Emsland in Duitsland.

Inschakeling van Rijksheren

Het PCP vermeldt een paragraaf over bijstand van rijksdiensten en geeft aan dat bij de rampbestrijding betrokken rijksdiensten gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven. In het PCP zijn de procedure en de praktische werkwijze beschreven. De praktische werkwijze heeft alleen betrekking op bijstand van militairen op basis van de Wrzo. Deze bijstandsaanvraag loopt via het LOCC.

Internationale samenwerking

In het PCP is een paragraaf gewijd aan de grensoverschrijdende bijstand. Er is een overeenkomst met de Bondsrepubliek Duitsland, over bijstand van en aan Niedersachsen en bijstand van en aan niet aan Drenthe grenzende Duitse deelstaten. De provincie geeft verder aan dat zij deelneemt aan de Ambtelijke Werkgroep Grensoverschrijdende Samenwerking bij calamiteiten, het internationale overleg over de invoer van risicovolle objecten in grensgebieden op de risicokaart en de uitwisseling van rampbestrijdingsplannen ten aanzien van de kerncentrale Emsland in Duitsland.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Regeling opleiden en oefenen

Alle piketmedewerkers en de sleutelfunctionarissen hebben een basiscursus rampenbestrijding gevolgd. Bijzondere specialisten volgen een op de doelgroep afgestemde cursus. Er is een kalender 'Multidisciplinair opleidings- en oefenjaar 2008'. Bij BT-oefeningen van de VRD wordt de cdK als coördinerend bestuurder en voorzitter van het RBT betrokken, waarbij de provincie een liaison inzet. Hiermee loopt de provincie Drenthe vooruit op de eventuele nieuwe rol binnen de rampenbestrijding. Het PCC neemt niet actief deel aan oefeningen, slechts bij VIGEP-oefeningen. Met het NIFV is overeengekomen een aantal oefeningen per jaar te evalueren. Een beleidsambtenaar is eindverantwoordelijk voor de eindevaluatie van oefeningen. Het hoofd PCC is verantwoordelijk voor het technische gedeelte.

C**BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID*****Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid***

De provincie Drenthe heeft een OOV-piket regeling. De piketambtenaar is uitgerust met een semafoon en wordt gealarmeerd door de meldkamer Drenthe. Hij beschikt over een (piket)laptop met alle relevante documenten. Via een UMTS-verbinding kan het provincienetwerk worden benaderd. Voor een bedrijfszeker netwerk is alle hardware dubbel uitgevoerd. De piketambtenaar kan binnen één uur in het PCC zijn.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

Als sprake is van een eventuele grootschalige verstoring van de openbare orde en veiligheid neemt de piketambtenaar contact op met de Kabinetschef, waarop deze de cdK informeert. De piketambtenaar of de Kabinetschef heeft ook contact met de burgemeester van de betrokken gemeente.

Bijlage: Provinciebeeld Overijssel

Vaststelling PCP: September 2007

Geïnterviewden: E.A. Broens

P.T. Benschop

A.J. Schuiringa

Datum interview: 16 april 2008

A

HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Overijssel heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in september 2007. De provincie heeft hierin de aanbevelingen uit de tussenrapportage van de Inspectie OOV verwerkt en gebruik gemaakt van het PCP van Noord-Holland. Het PCP van Overijssel is een proces- en organisatie document, aangevuld met documenten zoals draaiboeken. Wetten, protocollen, instructies en bereikbaarheidsgegevens zijn niet integraal opgenomen, maar worden digitaal beschikbaar en actueel gehouden. Bij de beschrijving van de rol van de cdK is het document 'Burgemeester en cdK. Een inventarisatie van wettelijke regelingen' van de provincie Noord-Brabant betrokken. Bijstand, nucleaire incidenten en hoog water zijn in hoofdlijnen verder uitgewerkt. Een risico-inventarisatie/profiel, specifieke informatie over Rijksheren en de (eventuele) samenwerking met de (veiligheids)regio's zijn niet expliciet opgenomen, maar beschikbaar in onderliggende documenten en systemen.

Coördinatie- en organisatiestructuur

Het PCP bestaat uit twee delen. Het eerste, algemene deel beschrijft de rol van de cdK bij de rampenbestrijding, het wettelijke kader rond bijstand, bij buitengewone omstandigheden, de waterstaatswerken en incidenten rond kernenergie. Deel twee beschrijft het provinciale crisismanagement, de organisatie en bemensing van de provinciale rampenstaf en bijzondere regelingen binnen het crisismanagement. In de bijlage is een bereikbaarheidsregeling beschikbaar. Elke crisis wordt binnen de provincie op maat aangepakt. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van vier zogenaamde basismodaliteiten. Daarnaast kent de provincie vier opschalingsniveaus, die aangeduid worden met kleuren. Eerst probeert de provincie op te treden binnen de reguliere bestaande organisatie (modaliteit I). Vervolgens draagt een ondersteunende (provinciale) eenheid zorg voor het informeren van het bestuur (modaliteit II). Dit kan worden uitgebreid met (het informeren van) inhoudelijk betrokken afdelingen die zich richten op de verstoring (modaliteit III). In het laatste geval is er een rampenstaf die de

totale provinciale inzet coördineert en het bestuur adviseert (modaliteit IV). Bij een modaliteit III wordt een Ambtelijk Preparatieteam (APT) samengesteld. Het kabinet van de cdK neemt hiervoor het initiatief. De cdK kan uiteindelijk besluiten om het PCC te operationaliseren. In het PCP is een paragraaf gewijd aan de draaiboeken van de provinciale eenheden. Deze draaiboeken beschrijven het optreden van de eenheden bij een ramp of zwaar ongeval in relatie tot het beleidsterrein waarop zij actief zijn. De draaiboeken voorzien ook in de aflossing, verzorging en regelingen rond coördinatie, bevelvoering en verbindingen. Hoofdstuk 10 van het PCP beschrijft de verschillende teams bij een incident: het provinciaal beleidsteam (PBT), het provinciaal ondersteunend team (POT), het verbindingsteam, het logistieke team en het APT. Tevens is een aantal functies binnen het PCC beschreven.

Bijstand

Het PCP bevat een beschrijving op hoofdlijnen van de bijstand. Dit gebeurt voornamelijk aan de hand van schema's. De bijstand wordt in principe op regionaal niveau uitgevoerd. De provincie heeft grensoverschrijdende contacten met Duitsland en participeert in een aantal bestuurlijke overleggen. De provincie heeft recent ervaring opgedaan met de civiel-militaire bijstand en er zijn afspraken gemaakt over de inzet van een blushelikopter. Bijstand door provinciale diensten met specifieke kennis is niet geregeld. De provincie biedt haar diensten doorgaans telefonisch aan. In de praktijk loopt een bijstandsverzoek, zowel binnen als buiten kantooruren, via de beleidsmedewerker OOV of de piketmedewerker. Vooraf aan het formele bijstandsverzoek vindt overleg plaats tussen de provincie en de bijstandsaanvrager/-verlener. Dit kan een korps zijn, maar ook het LOCC. Vervolgens wordt het formele bijstandsverzoek ingediend, dat doorgaans nog dezelfde dag wordt afgehandeld. De bijstandsregeling wordt verder beschreven in de documenten betreffende de piketregelingen 'Van piket tot PCC' (geactualiseerd 10 april 2008) en 'Concept protocol Omgevingswachtdienst'. De piketmedewerker is in principe zelfstandig bevoegd bijstandsaanvragen operationeel af te handelen. In het bevoegdhedenbesluit is de formele afhandeling gemandateerd aan de chef Kabinet.

Nucleaire incidenten

De provincie Overijssel heeft op haar grondgebied geen A-objecten. Het PCP besteedt aandacht aan de risicovolle locaties Urenco in Almelo en Kernkraftwerk Emsland in Lingen (Duitsland). Behoudens Urenco, heeft de provincie geen zicht op verdere B-objecten. Verder bevat het hoofdstuk een (theoretische) beschrijving van A- en B-objecten en wordt ingegaan op de overgang van de coördinatie van de burgemeester naar de minister van VROM en de rol van de cdK hierbij. Tevens wordt een beschrijving gegeven van de werkwijze van de provincie bij een nucleair incident, alsmede een overzicht van het betrokken netwerk. De provinciale eenheid Milieu informeert de cdK over nucleaire onderwerpen. Het PCP bevat een overzicht van specifieke taken, waarbij beknopt is weergegeven wie, wanneer, met welke bevoegdheid en op welke grondslag

kan optreden. Tevens is er aandacht voor aanvullende regels en maatregelen, de informatieverstrekking naar de bevolking en de eventuele bijstand door Rijksheren.

Waterstaatswerken

De provincie heeft het hoofdstuk over de waterstaatswerken geactualiseerd. Het PCP bevat geen provinciespecifieke informatie rond de waterstaatswerken. Wel wordt bij de rol en taken van de relevante eenheden aandacht besteed aan water en bodem, waarbij er specifiek aandacht is voor alarmering en coördinatie. Ook is er een gevaarsfasering in kleuren, waarbij een koppeling wordt aangebracht met de NAP-normen. In aanvulling op het PCP beschikt de provincie over het 'Interne draaiboek hoogwater Overijssel'. Hierin wordt dieper ingegaan op werkzaamheden, bemensing, waarschuwing en alarmering, te gebruiken systemen en bereikbaarheidsgegevens. De provincie beschikt bij een incident hoogwater over een provinciale 'hoogwaterploeg', die in dat geval deel uit maakt van het POT. De overstromingsrisico's zijn opgenomen in de risicokaart.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

De regiovorming en de komst van de Wvr zijn volgens de provincie politiek-bestuurlijk beladen onderwerpen. De provincie heeft besloten vooralsnog alleen op ambtelijk niveau te acteren. Binnen de veiligheidsregio wordt de provincie vaak nog gezien als toezichthouder en niet als een partner in de regionale rampenbestrijding en crisisbeheersing. De provincie Overijssel claimt deze rol nadrukkelijk, ook binnen de nog vast te stellen Wvr. De betrokkenheid van de provincie bij de (veiligheids)regio's is, naar eigen zeggen, nog niet optimaal. De functie van liaison veiligheidsregio is wel beschreven, maar nog niet geformaliseerd. Wel is geregeld dat de piketmedewerker vanuit de provinciale milieudienst gekoppeld kan worden aan het CoPI en/of het RCC. De provincie is als toehoorder aanwezig bij het bestuurlijk veiligheidsberaad in de regio Twente en neemt deel aan het zogenaamde AOV-overleg, een overleg op ambtelijk niveau tussen gemeente en (veiligheids)regio.

Risicoprofiel

De provincie heeft geen risicoprofiel opgenomen in het PCP. De provincie verwijst hierbij naar de risicokaart, de regionale risico-inventarisaties en regionale maatrap-rapportages. De provincie is van mening dat deze instrumenten en documenten voldoende informatie bevatten over risicovolle- en kwetsbare objecten. Binnen de provincie is ook een grensoverschrijdend overzicht beschikbaar. De provincie Overijssel heeft namens de aangrenzende provincies een coördinerende rol voor wat betreft het verkrijgen van inzicht in Duitse risicovolle objecten.

Inschakeling van Rijksheren

Behoudens een algemene beknopte vermelding van de inzet van Rijksheren, is het PCP niet voorzien van expliciete informatie over taken en rollen van de Rijksheren en de

eventuele meerwaarde van de Rijksheren binnen de provincie. De provincie geeft aan dat op dit gebied intensief samen wordt gewerkt met de provincie Gelderland. De provincies zien in dat bij de inzet van Rijksheren meestal sprake zal zijn van interprovinciale omstandigheden. De provincie heeft gekozen voor het inzichtelijk maken van taken en rollen van de voor de provincie relevante Rijksheren. Deze Rijksheren komen minimaal twee maal per jaar bijeen. Volgens de provincie blijkt dat de Rijksheren onderling niet of nauwelijks communiceren. Ook is de ambtsinstructie van de cdK en de 'wetmatige' verhouding tussen Rijksheren/cdK niet transparant. De provincie voorziet bestuurlijke spanningen indien Rijksheren de eigen taken binnen de rampenbestrijding zelfstandig oppakken. De provincie ziet de cdK als de verbindende schakel en is voorstander dit in de ambtsinstructie van de cdK op te nemen.

Internationale samenwerking

Het PCP kent geen specifiek hoofdstuk of paragraaf over internationale samenwerking. Wel worden door het PCP heen incidenteel grensoverschrijdende elementen genoemd en kent het PCP een paragraaf met een opsomming van internationale regelingen. De provincie heeft aansluiting gevonden bij de bestuurlijke omgeving over de grenzen. De provincie werkt intensief samen met de provincies Gelderland, Limburg en drie Bezijskregierungen (het zogenaamde 3+3-overleg) en participeert in Euregio-vergaderingen. De provincie Overijssel levert de voorzitter en de secretaris voor het structurele overleg tussen alle grensprovincies met Duitsland, de ministeries VWS en BZK en de Duitse overheden (Lander en Bezijsken).

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Opleiden en oefenen

De provincie beschikt over een 'Oefenbeleidsplan Rampenstaf provincie Overijssel 2007-2011'. Dit plan is de basis voor de invulling van de oefenplannen in het lopende jaar. De provincie kent geen expliciet meerjarenbeleidsplan opleiden. Voor het jaar 2007 zijn geen opleidings- en oefenplannen opgesteld, voor 2008 is dit wel het geval. Medewerkers van de provincie hebben opleidingen/cursussen gevolgd en deelgenomen aan door externen geïnitieerde oefeningen. De beleidsmedewerkers in de ondersteunende teams dienen minimaal de OCR te volgen. Verdere bijscholing is optioneel. Piketambtenaren moeten zich de procedures bij een incident eigen maken. De overige leden van de rampenbestrijdingsorganisatie worden geschoold door middel van samenvattingen van de OCR, interne cursussen en workshops. Uit de documentatie blijkt dat de provincie zich ten doel heeft gesteld minimaal te oefenen met een hoogwaterscenario en de eenheden te oefenen op het eigen beleids-terrein. Ook is voorzien in technische oefeningen (onder andere VIGEP en systeem-oefeningen), alsmede in vaardigheids- en bestuurlijke oefeningen. De provincie heeft aangegeven geen complete invulling te kunnen geven aan de gestelde oefenplannen.

De provincie participeert in grensoverschrijdende (bestuurlijke) oefeningen. Evaluaties vinden na een oefening altijd plaats, waarbij de kabinetchef eindverantwoordelijke is.

C **BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID**

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

Het PCP kent een paragraaf 'Melding, alarmering en verbindingen'. In de bijlage staat een beknopte algemene beschrijving van de bereikbaarheidsregelingen beschreven.

De provincie kent een 24-uurs piketregeling, waarbij de piketambtenaar wordt gealarmeerd via de semafoon.

De provinciale rampenstaf beschikt over telefoonverbindingen, het Nationaal Noodnet, een fax, mobiele (internet) diensten en het OOV-net. Binnen de provincie zijn zes medewerkers beschikbaar voor de 24-uurs piketdienst. De piketmedewerker is in staat om binnen een uur na alarmering in het provinciehuis te zijn. De provincie kent een piketregeling voor het kabinet van de cdK, maar ook voor de milieudiensten, Communicatie en Wegen en Kanalen. Aflossing en continuïteit zijn geborgd door te werken in provinciale ploegen. De provincie is voornemens aan te sluiten bij de Communicator van de (veiligheids)regio. De provincie werkt met GRIP-fasen. Uit de documenten blijkt dat de provincie wordt geïnformeerd en/of ingezet vanaf GRIP 2 tot en met GRIP 4. Een schematisch overzicht met de exacte inzet van de provincie aan de hand van GRIP ontbreekt in de beschikbare documenten.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

Volgens de handreiking voor de piketmedewerker kan – afhankelijk van het incident – gekozen worden voor zelfstandige afhandeling of voor afhandeling via ruggespraak met de kabinetchef en/of de cdK. Zonodig kan de cdK besluiten tot het opschalen tot niveau van de rampenstaf. Binnen de provincie geldt dat tussen de piketmedewerker en de cdK een laagdrempelig niveau bestaat tot wederzijdse informatievoorziening.

Bijlage: Provinciebeeld Gelderland

Vaststelling PCP: *September 2008*

Geïnterviewden: *A.C. Sanders*

H.C. Veldhoen

C.M. Wanders

Datum interview: *26 maart 2008*

A

HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Gelderland heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in september 2007. De provincie heeft bij de revisie van het PCP rekening gehouden met de uitkomsten van de tussenrapportage en heeft het PCP van de provincie Noord-Holland als model gehanteerd. Voor de bijstand zijn schema's toegevoegd. De Kernenergiewet en de Waterstaatswet 1900 worden nader beschreven en de draaiboeken 'Nucleair', 'Hoogwatersituaties', 'Droogte' en 'Provinciale Rampenstaf' zijn toegevoegd. Een risicoprofiel en informatie over de Rijksheren zijn vooralsnog niet opgenomen. Afsluitend heeft de provincie enkele artikelen uit de Wrzo toegevoegd en is de noodwetgeving verder herschreven. De provincie is een voorstander van interprovinciaal uniform werken, maar merkt in de praktijk dat dit lastig te organiseren is. De provincie is van mening dat het Rijk duidelijkere normen moet stellen om uniformiteit te borgen. Bij de opzet van het PCP is uitgegaan van de huidige wetgeving, waarbij wel rekening is gehouden met de concept Wvr.

Coördinatie- en organisatiestructuur

De voornaamste wijziging is dat de operationele taken naar de achtergrond zijn verschoven en een Stafsectie Informatievoorziening is toegevoegd. De provincie besteedt in hoofdstuk 10 aandacht aan de provinciale coördinatie- en organisatiestructuur. Het eerste aanspreekpunt binnen de provincie is de piketmedewerker. De rampenstaf adviseert de chef Kabinet en de cdK over de verdere opschaling van de provinciale rampenstaf. Voorafgaand aan de opschaling (van het PCC) zal een kernstaf advies uitbrengen aan de cdK. Bij een beperkt incident zal de kernstaf zelfstandig opereren. Bij een uitgebreider incident hebben de chef Kabinet of de piketfunctionaris beslissingsbevoegdheid tot verdere opschaling van een provinciale rampenstaf. Deze bestaat uit een beleidsteam, Stafsectie Informatievoorziening, een Stafsectie Uitvoering en ondersteuning en een Stafsectie Communicatie. Eventueel kunnen provinciale/afdelingen met specifieke kennis worden toegevoegd. Daarnaast maken

liaisons vanuit het Kabinet of een provinciale dienst deel uit van een regionaal operationeel team. Op eigen initiatief of op verzoek van de cdK kunnen Rijksheren deel uit maken van het provinciale beleidsteam. De alarmering van de provinciale rampenstaf is gekoppeld aan GRIP.

Bijstand

Het PCP is voorzien van een hoofdstuk over bijstand. Het PCP van Noord-Holland heeft als voorbeeld gediend en er is gebruik gemaakt van het handboek 'Bijstand LOCC'. Schematisch wordt weergegeven welke soorten bijstand zich kunnen voordoen binnen de provincie. Het hoofdstuk is ook voorzien van een provinciaal grensoverschrijdend specifiek deel betreffende de bijstand. Ter aanvulling op het PCP zijn draaiboeken en informatiebladen toegevoegd, zoals een draaiboek voor de inzet van blushelikopters en de bijstandsovereenkomst tussen Duitsland en Nederland. In het overzicht 'bijstandspotentieel regio's in Gelderland' zijn de contactgegevens van de regio, de regionale sleutelfunctionarissen en een indicatie van de bijstandsmogelijkheden opgenomen. Een actueel overzicht is niet voorhanden binnen de provincie, maar wel beschikbaar via het LOCC. Bij bijstandsverzoeken dient theoretisch de cdK officieel in kennis te worden gesteld, echter in de praktijk handelt de piketmedewerker zelfstandig de aanvraag af. Hiervoor is nog geen geformaliseerde mandaat- of delegatieregeling. Het gaat voornamelijk om politiebijstand, incidenteel civiel-militair, zelden om brandweerbijstand en nimmer om ambulancebijstand. De operationele handelingen rond bijstand liggen bij het LOCC, waarbij de bestuurlijke formalisering doorgaans achteraf plaats vindt.

Nucleaire incidenten

De wetgeving over Kernenergie is, naar voorbeeld van de provincie Noord-Holland, verder geïmplementeerd en de provincie heeft een draaiboek 'Nucleair' opgesteld. Het draaiboek beschrijft de relatie met andere draaiboeken, de hoofdlijnen van de werking van de calamiteitenorganisatie en het overzicht van het betrokken netwerk. Naast een overzicht van de specifieke activiteiten, schetst het draaiboek ook de organisatie en coördinatie, de bestuurlijke informatie, regels en maatregelen, aanwijzingen, de bijstand en voorlichting. Beknopt worden weergegeven de activiteiten bij specifieke scenario's en een beschrijving van de A- en B-objecten. Binnen de provincie bevinden zich geen A-objecten. Voor de B-objecten geldt dat deze wel aanwezig zijn, maar niet specifiek zijn beschreven. De provincie is van mening dat een nucleair incident in de toekomst wel beoefend zou moeten worden, maar vraagt zich ook af wat de rol van de provincie is bij een dergelijk incident. Per slot van rekening heeft de VROM-Inspectie een compleet beeld van de bekende categorie B-objecten voor heel Nederland. De provincie gaat ervan uit dat bij een nucleair incident de gemeenten en de provincies direct onder het gezag van het Rijk vallen. Voorheen was binnen de provincie de kennis belegd bij de afdeling Milieu. Binnen het Kabinet is niet eenduidig

bekend waar de specifieke provinciale kennis nu is belegd. Vooralsnog geldt dat twee milieuambtenaren zijn opgeleid op dit gebied en gebruik kunnen maken van het Nationaal Meetnet. Zij hebben voorts andere informatiebronnen tot hun beschikking en fungeren als adviseurs van de cdK.

Waterstaatswerken

Voor dit hoofdstuk is gebruik gemaakt van het voorbeeld van de provincie Noord-Holland. De Waterstaatswet 1900 is in het PCP geïmplementeerd. Tevens is aan het PCP een draaiboek 'Hoogwatersituaties' toegevoegd. In dit draaiboek worden de algemene toestand, de taakstelling, de uitvoering, verzorging, bevoegdheden en de verbindingen beschreven. Als bijlagen kent het een beschrijving van de personele bezetting PCC, een opschalingprocedure en de bestuurlijke coördinatie bij hoogwater. De provincie vraagt zich af of het opstellen van een draaiboek voor de hoogwaterproblematiek vanuit provinciaal oogpunt nog wel nodig is. De provincie stelt dat wellicht aansluiting moet worden gezocht met de hoogwater-/overstromingsplannen van de (veiligheids)regio's. Zo houdt de provincie ook rekening met de ontwikkelingen vanuit de TMO, zoals een landelijk draaiboek overstromingen en elke (veiligheids)regio een regionaal operationeel overstromingsplan. Volgens de provincie zien de (veiligheids)regio's de toenadering van de provincie op het gebied van hoogwater positief in. De provincie kan vanuit de expertise op dit gebied de (veiligheids)regio ondersteunen.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

Bij de opzet van het PCP is uitgegaan van de vigerende wet- en regelgeving. Wel is al gekeken naar de Wvr, waarbij vervolgens aandacht is besteed aan de informatiepositie van de cdK en het plaatsen van liaisons in de (veiligheids)regio's. In hoofdstuk 10 is een paragraaf gewijd aan de inzet van de liaisons in een regionaal team. Een liaison kan vanuit de provincie uitgezonden worden, ook is het mogelijk dat de provincie wordt verzocht een liaison namens de provincie af te laten vaardigen. De kabinetschef zal voor afstemming zorgen over onder andere het mandaat en bij welk gremium aangesloten zal worden. Niet alleen de liaisons vanuit het kabinet kunnen aansluiten bij een (veiligheids)regio. Zo kunnen afgevaardigden van diensten met speciale kennisgebieden worden toegevoegd aan de (veiligheids)regio, zoals een optreden op de plaats incident. Naast de inzet in de 'warme' fase kent de provincie ook een inzet in de 'koude' fase. Drie provinciale medewerkers zijn ieder voor een dag per week gedetacheerd in de (veiligheids)regio's. De provincie ondersteunt de (veiligheids)regio's (financieel) bij het ontwikkelen van instrumenten. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van een 'command and control' systeem dat een gemeenschappelijk omgevingsbeeld toont voor de betrokken onderdelen binnen de rampbestrijdingsorganisatie. De provincie treedt in de eerste plaats op als veiligheidspartner, daarnaast ook als toezichthouder.

Risicoprofiel

In het PCP is het risicoprofiel voor de provincie Gelderland niet opgenomen. De provincie heeft aangegeven het risicoprofiel op te nemen in de eerstvolgende geactualiseerde versie van het PCP. De informatie is wel beschikbaar binnen de provincie, waarbij vermeld moet worden dat dit informatie betreft van een onderzoek naar de risico's in 2006. De provincie is van mening dat een risicoprofiel standaard deel zou moeten uitmaken van het PCP, waarbij een landelijke format de voorkeur heeft.

Inschakeling van Rijksheren

In het PCP is geen specifieke beschrijving opgenomen van de (voor de provincie) relevante Rijksheren. In het PCP en de bijlagen worden incidenteel en verspreid wel Rijksheren aangehaald. Zo worden de Rijksheren benoemd bij het samenstellen van de provinciale rampenstaf en de eventuele deelname aan het Beleidsteam. De notitie van de provincie Noord-Holland is uitgangspunt geweest om de taken en de verwachtingen rond een Rijksheer voor de provincie Gelderland nader in beeld te brengen. De provincie voorziet in een volgende versie van het PCP in een beschrijving van de Rijksheren. De provincie Gelderland werkt op dit gebied samen met de provincie Overijssel. Zo hebben de cdK's van de twee provincies twee maal per jaar een overleg met de Rijksheren.

Internationale samenwerking

Het PCP kent geen specifiek deel over grensoverschrijdende/internationale samenwerking. De beschikbare informatie, waaronder contactgegevens, is op meerdere plaatsen in het PCP opgenomen en is tevens vermeld in draaiboeken. De provincie Gelderland participeert in (bestuurlijke) overleggen met partners van de aangrenzende gebieden, waaronder het zogenaamde '3+3-overleg (drie provincies met drie Bezirken aan Duitse zijde).

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Regeling opleiden en oefenen

De provincie Gelderland beschikt niet over een meerjarenbeleidsplan opleiden en oefenen. Tevens ontbreekt het aan opleidingsplannen. Voor de jaren 2007 en 2008 is een beknopt overzicht van oefeningen beschikbaar. Sleutelfunctionarissen vanuit het Kabinet, Milieu en Water hebben de OCR gevolgd, ondersteunende functionarissen worden gekoppeld aan oefeningen. De specialistische afdelingen binnen de provincie kennen eigen opleidingen. De provincie beoefent de bereikbaarheid via VIGEP-oefeningen. Daarnaast heeft de provincie de regie (gehad) over de samenwerking binnen het programma Viking, waarbij GS voorzitter is van de Nederlands-Duitse stuurgroep. Tevens initieerde de provincie Gelderland de oefening ROAR, een

gesimuleerde oefening met een hoogwater scenario. Jaarlijks terugkerend is de aangekondigde alarmeringsoefening voor de provinciale organisatie, waarbij een verplichte opkomst geldt. Aan deze alarmeringsopkomst is een informatiemiddag gekoppeld. De provincie oefent niet onaangekondigd. De provincie wil een opleidings- en oefenbeleid ontwikkelen, maar blijft onbekend wat de komst Wvr voor gevolgen heeft voor de provinciale organisatie. Oefeningen worden mondeling en schriftelijk geëvalueerd. De provincie maakt geen gebruik van een format voor evaluaties, wel worden functionarissen aangewezen als verantwoordelijke. De provincie stelt dat het evalueren meer gestructureerd plaats moet vinden en dat tevens een eindverantwoordelijke aangewezen moet worden.

C **BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID**

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

Het PCP kent in hoofdstuk 10 een beschrijving van de provinciale crisisorganisatie. In de bijlagen zijn bereikbaarheidsregelingen opgenomen van de cdK, het provinciale bestuur, de provinciale rampenstaf en de provinciale diensten. Het PCP vermeldt dat de leden van provinciale rampenstaf binnen een uur in het PCP aanwezig kunnen zijn en dat 7x24 uur contact kan worden gelegd met een piketambtenaar van de provincie. De bijlagen bevatten contactgegevens binnen en buiten kantooruren, zoals noodnetnummer, faxnummer, e-mail en de piketgegevens. De alarmering en opschaling loopt getrapt via de piketambtenaar, de kabinetschef en de cdK, waarbij laatstgenoemde de bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt. De piketambtenaar beschikt over de bereikbaarheidsgegevens van de provinciale sleutelfunctionarissen, die vervolgens beschikken over draaiboeken van het eigen onderdeel binnen de rampenbestrijdingsorganisatie. Binnen de provincie Gelderland geldt geen bereikbaarheidsverplichting voor ondersteunende onderdelen/medewerkers, maar er zijn volgens de provincie tijdens een incident voldoende medewerkers beschikbaar. De provincie kent bij GRIP 2 een 'informatieve' alarmering per telefoon of semafoon, waarbij de provincie bij GRIP 3 en 4 (bestuurlijk/operationeel) in actie komt. De provincie beschikt over zeven medewerkers die aan de 24-uurs piketregeling deelnemen. De provincie Gelderland neemt deel aan de interprovinciale piketregeling, geïnitieerd vanuit het ICOOV.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

Na een melding wordt de piketambtenaar geïnformeerd over het incident. Na afweging deelt de piketambtenaar de informatie met de kabinetschef en de cdK. De cdK zal de situatie verder beoordelen en besluiten, mede op advies van de piketmedewerker, tot een 24-uursbezetting voor het PCC of een bezetting van het PCC tijdens kantooruren. De provincie Gelderland garandeert doorlopende borging van de bereikbaarheid, daar de cdK en de piketambtenaar uitgerust zijn met een satelliettelefoon. Burgemeester en

de minister kunnen de cdK bereiken door tussenkomst van de piket-ambtenaar. De cdK kan op diverse wijzen burgemeesters en andere crisispartners bereiken, waaronder groeps-e-mails en -SMS. Bij vertrouwelijke (provinciale) informatie worden de burgemeesters door tussenkomst van de politie geïnformeerd, waarbij de piketambtenaar gebruik kan maken van de reguliere politiekkanalen.

Bijlage: Provinciebeeld Utrecht

Vaststelling PCP: *maart 2008*

Geïnterviewden: *W.M. Hack*

B. Thomas

J.J. Eijbersen

Datum interview: *3 april 2008*

A

HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Utrecht heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in maart 2008. Bij het opstellen van het PCP is gebruik gemaakt van het PCP van de provincie Noord-Holland. In het PCP is de beschrijving van de rol van de cdK niet gewijzigd. De provincie heeft bijzondere aandacht besteed aan het PCC en de daaraan gekoppelde taken en functies. De aanwijzingsbevoegdheid en de informatieplicht zijn opgesteld conform de huidige wetgeving. Voor de onderwerpen bijstand, nucleaire incidenten, waterstaatswerken en het risicoprofiel geldt dat het PCP mede naar aanleiding van de doorlichting van de Inspectie OOV is aangepast. In de rapportage 'Veiligheidsbeleid Provincie Utrecht', die een beleidsmatige uitwerking is van het PCP, wordt ingegaan op de ontwikkelingen rondom de vorming van de veiligheidsregio Utrecht en de komende wetgeving op de veiligheidsregio's. Verder wordt in deze rapportage niet alleen stilgestaan bij de voornemens op beleidsgebieden die de afgelopen periode zijn gerealiseerd, maar geeft ook een beeld van het beleid dat de provincie de komende periode zal voeren op het gebied van de veiligheid. Bij het opstellen van het huidige PCP is uitgegaan van de huidige wetgeving, waarbij voor een beperkt deel is geanticipeerd op het wetsontwerp Veiligheidsregio's. Het PCP is afgestemd op de gemeentelijke crisisbeheersingsplannen.

Coördinatie- en organisatiestructuur

Het PCP kent een hoofdstuk 'Coördinatiestructuur in de provincie Utrecht'. Hierin worden de rollen van de cdK als rijksorgaan, als provinciaal orgaan, als voorzitter van GS en als voorzitter van het RCBT beschreven. De provincie Utrecht kent een afwijkende invulling van de rol van de provinciale rampenstaf. De cdK wordt voor de rijkstaken ondersteund door het kabinet van de cdK. Ten behoeve van de rampenbestrijding in de provincie Utrecht wordt gebruik gemaakt van het convenant RCBT. Dit convenant regelt de coördinatie bij een bovengemeentelijke crisis. Naast een beschrijving in het PCP is dit convenant als bijlage gevoegd bij het PCP. De cdK treedt op als voorzitter van

het RCBT. Het PCC fungeert als actiecentrum voor het RCBT. Het RCBT adviseert binnen de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en kan opdrachten formuleren naar de Operationeel Leider. Indien het RCBT bijeenkomt, is tevens sprake van een sectie Provincie binnen het ROT, die voor afstemming zorgt met bijvoorbeeld de afdelingen Water en Bodem. De sectie Provincie wordt ingevuld door leden van het kabinet cdK. Mocht de bestuurlijke coördinatie in het geding komen, doordat een van de burge-meesters zich niet conformeert aan de adviezen van het RCBT, dan zal de cdK de functie van voorzitter tijdelijk neerleggen. De cdK zal vervolgens gebruik maken van zijn aanwijzingsbevoegdheid volgens vigerende wetgeving. Buiten de instelling van een RCBT kan het PCC optreden als zelfstandig adviesorgaan voor de cdK. De provinciale rampenorganisatie is gekoppeld aan GRIP. De provinciale betrokkenheid is in het PCP per GRIP-fase uitgebreid beschreven.

Bijstand

Voor het opstellen van het hoofdstuk over de bijstand heeft de provincie Utrecht de tekst van de provincie Noord-Holland integraal overgenomen. Voor de provincie en de veiligheidsregio is sprake van een territoriale congruentie. Een bijstandsaanvraag zal direct de provinciegrens overstijgen. Veelal vindt er communicatie plaats tussen een hoge functionaris (lees: chef Kabinet) en een lagere functionaris. De bijstand is op dit moment volgens de provincie niet optimaal geregeld. Voor de komende wetgeving en de overdracht van taken liggen kansen om dit te verbeteren. Door de centrale ligging van Utrecht wordt bovengemiddeld een beroep gedaan op Utrecht voor politiebijstand. Omdat de bijstand al via het LOCC operationeel is afgestemd, is volgens de provincie weinig toegevoegde waarde dat de aanvraag formeel moet worden bevestigd door de cdK. Het PCP bevat als bijlage een 'Model aanvraagformulier Bijstand'.

Nucleaire incidenten

De provincie Utrecht heeft het PCP voorzien van een geactualiseerd hoofdstuk over nucleaire incidenten, waarbij gebruik is gemaakt van het voorbeeld van de provincie Noord-Holland. In Utrecht bevinden zich geen A-objecten, B-objecten zijn niet nader gespecificeerd. De provincie heeft opgemerkt dat deze informatie wel beschikbaar is en dat nucleaire transporten door de provincie plaatsvinden.

Waterstaatswerken

De provincie Utrecht heeft het PCP voorzien van een geactualiseerd hoofdstuk over waterstaatswerken, waarbij gebruik is gemaakt van het voorbeeld van de provincie Noord-Holland. De provincie beheert geen waterstaatswerken. De provincie beschikt over een 'Draaiboek Hoogwater'. Het PCP is voorzien van een hoofdstuk over de Samenwerkingsregeling Ongevallenbestrijding IJsselmeergebied. Het hoofdstuk is niet voorzien van provinciespecifieke informatie. Deze provinciespecifieke informatie staat vermeld in een (concept) rapportage 'Veiligheidsbeleid Provincie Utrecht'.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

In het PCP wordt niet vooruit gelopen op mogelijke wetswijzigingen, al zijn de in de praktijk gebruikelijke actuele procedures en werkwijzen wel opgenomen. De provincie is betrokken bij het tot stand komen van de Veiligheidsregio Utrecht, waarbij geparticipeerd is in werkgroepen en financiële ondersteuning is verleend. Bij het in werking treden van de Wvr zal het 'Utrechtse model RCBT' omgevormd worden naar een constructie onder leiding van de voorzitter van de Veiligheidsregio. Tevens zal nadere invulling worden gegeven aan de liaisonsfunctie. De chef Kabinet vertegenwoordigt de cdK als waarnemer in het Regionaal College van de politie en het AB Veiligheidsregio Utrecht. De chef Kabinet heeft zitting in het Veiligheidsberaad, een adviserend orgaan voor de Veiligheidsregio. De provincie subsidieert veiligheidsprogramma's, zoals 'Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing', wat heeft geleid tot een opleidingsprogramma, en 'Samenwerken met hart voor de toekomst', gericht op verbetering van de veiligheid op de Utrechtse Heuvelrug.

Risicoprofiel

Het PCP kent geen vermelding van risicoprofielen van de provincie. De informatie is wel beschikbaar, maar wordt niet opgenomen in het PCP. De provincie is voornemens hier toch meer transparantie in te krijgen. Water, natuurbranden en het vervoer van gevaarlijke stoffen zijn belangrijke thema's binnen de provincie. In het (concept)rapport 'Veiligheidsbeleid Provincie Utrecht' is een beschouwing van inzicht over risico's opgenomen. Voor de vaststelling van het risicoprofiel zal de provincie gebruik maken van de Utrechtse risicokaart en de Leidraad Maatramp.

Inschakeling van Rijksheren

De provincie heeft in het PCP geen passage opgenomen over de rol van Rijksheren. Het PCP kent een van de provincie Noord-Holland overgenomen overzicht van de relevante Rijksfunctionarissen. De Rijksheren zijn opgenomen in de bereikbaarheidslijsten. De Rijksheren worden jaarlijks door de cdK bijeen geroepen voor een informatieve bijeenkomst in het kader van de crisisbeheersing.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Opleiden en oefenen

De cdK is expliciet voorstander van het gebruik van de kennis van het gehele provinciale apparaat en niet alleen van het Kabinet. Er is geen meerjarenbeleidsplan, maar er wordt gewerkt met een rapportage 'Veiligheidsbeleid Provincie Utrecht'. Uit de rapportage blijkt dat nauw wordt samengewerkt met gemeenten en de veiligheidsregio volgens het principe Opleiden, Trainen en Oefenen. Het hier eerder genoemde Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing organiseert voor gemeentelijke en provinciale medewerkers naar behoefte trainingen en workshops, dit in plaats van grootschalige

oefeningen. Elke medewerker binnen de provincie met een taak op OOV-gebied volgt de OCR of heeft deze gevolgd. Voor 2008 zijn geen opleidingen/cursussen gepland. Vanaf 2008 stelt GS jaarlijks het opleidings- en oefenbeleid vast.

De provincie neemt deel aan bestuurlijke oefeningen van het RCBT en, indien het scenario zich daar voor leent, ook aan oefeningen van het ROT. Sinds 2006 hebben twee bestuurlijke oefeningen plaatsgevonden. Op operationeel niveau worden periodiek telefonische bereikbaarheidsoefeningen gehouden. In 2008 wordt deelgenomen aan de oefening 'Waterproof' van de TMO. Voorts wordt geparticipeerd in gemeentelijke oefeningen, indien deze daarom verzoeken, en wordt intern invulling gegeven aan een bereikbaarheidsoefening en VIGEP. Bestuurlijke oefeningen worden door externen, zoals het COT, geëvalueerd, de overige oefeningen door de Veiligheidsregio. De resultaten hiervan worden door de Veiligheidsregio geïmplementeerd. Op ambtelijk niveau kan een evaluatie aanleiding geven tot aanpassing van procedures of handelwijzen. De directeur Veiligheidsregio is procesverantwoordelijke. De provincie wil naar eigen zeggen meer betrokken worden bij oefeningen en met de uitkomsten van de evaluaties kan meer worden gedaan (de provincie is van mening dat zowel provinciaal, gemeentelijk en regionaal er te weinig kritisch vermogen is op dit gebied en dat 'men' te weinig aan de slag gaat met verbeterpunten rond het oefenen). Zo ontbreekt het bijvoorbeeld aan schriftelijke vastlegging, functieprofielen en er zijn geen codificaties of normen, zoals de opkomsttijd, beschikbaar.

C **BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID**

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

De provincie is voor de bereikbaarheid en beschikbaarheid gekoppeld aan GRIP. Per GRIP-fase is de provinciale betrokkenheid beschreven. Bij GRIP 1 heeft de cdK geen rol, wel kunnen eventueel provinciale afdelingen bij het CoPI betrokken raken. Bij GRIP 2 wordt de cdK via de piketfunctionaris in kennis gesteld. GRIP 3 zorgt voor het informeren van de cdK en het PCC via de piketfunctionaris, waarbij tevens het NCC door de provincie wordt geïnformeerd. Indien zich een GRIP 4 fase voordoet zal de cdK optreden als voorzitter van het RCBT, als Rijksorgaan of het college GS voorzitten. Het PCP kent ook een regeling voor het afschalen van de rampbestrijdingsorganisatie. In bijlage 2 van het PCP staan de bereikbaarheidsgegevens van de provincie Utrecht. Er is volstaan met een beschrijving van de procedures, waarbij in het PCP de bereikbaarheidsgegevens, zoals het piketnummer of andere contactgegevens, ontbreken. Bijlage 6c van het PCP betreft het integraal overgenomen document 'GRIP-Procedure Veiligheidsregio Utrecht (VRU)', waarin de algemene (operationele) alarmering, opschaling en coördinatie uiteen wordt gezet. In dit document staan normen vermeld voor de opkomst van de Sectie Provincie in het ROT (maximaal 60 minuten bij GRIP 3) en het RCBT (maximaal 60 minuten bij GRIP 4). De piketmedewerker heeft eveneens een opkomsttijd van maximaal 60 minuten. De totale provinciale crisisorganisatie

wordt gealarmeerd via de interne bereikbaarheidslijst van het Kabinet cdK. Alle afdelingen hebben contactpersonen die het specifieke deel van de organisatie waar-
schuwen in geval van een calamiteit.

De provincie beschikt over vijf medewerkers die de piketfunctie bekleden.

De piketmedewerker beschikt over pikettelefoon, digitale netwerken, laptop en kan gebruik maken van Multiteam.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

Bij een incident wordt de piketmedewerker of de cdK gebeld door de burgemeester. Vervolgens overleggen de cdK, de chef Kabinet en de piketfunctionaris over de te nemen stappen. De cdK informeert zelf rechtstreeks de minister. Eventuele informatie-uitwisseling kan ook schriftelijk plaatsvinden.

D GOOD PRACTICE

Naast het PCP stelt de provincie ook een (concept)rapportage 'Veiligheidsbeleid Provincie Utrecht' op. Deze rapportage kan worden gezien als een aanvulling op het PCP. Het biedt inzicht in de belangrijkste (landelijke, provinciale en gemeentelijke) ontwikkelingen op het gebied van de crisisbeheersing en rampenbestrijding. Aan de hand van het beeld van het provinciale beleid op het gebied van rampenbestrijding, openbare orde en veiligheid van de afgelopen twee jaar, wordt een analyse gemaakt van de knelpunten. Tevens worden doelstellingen tegen het licht gehouden en worden speerpunten benoemd. Mede op grond van deze analyse wordt een doorkijk gegeven naar het toekomstige beleid.

Bijlage: Provinciebeeld Noord-Holland

Vaststelling PCP: September 2007

Geïnterviewden: R. van Treeck

G. Broekman

Datum interview: 27 maart 2008

A HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Noord-Holland heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in september 2007. In het PCP zijn de hoofdstukken 'Waterstaatswet' en 'Noodrecht' aangepast en uitgebreid. Tevens zijn enkele tekstuele veranderingen aangebracht. Het PCP en een aantal tekstdelen van Noord-Holland zijn als format gebruikt door diverse andere provincies.

Coördinatie- en organisatiestructuur

De provinciale rampenstaf kan gefaseerd worden opgebouwd. Als kleinste eenheid kent de provincie de kernstaf. De kernstaf kan worden uitgebreid tot een operationeel team (OT) dat ten dienste staat van het Beleidsteam (BT) onder leiding van de cdK. De kernstaf vormt de ambtelijke basis van de crisisorganisatie van de provincie Noord-Holland en is continu (7x24 uur) bereikbaar en zondig operationeel. De kernstaf is het centrale aanspreekpunt van de provincie bij rampen en crises. Indien de situatie het noodzakelijk maakt, wordt een OT samengesteld. Het provinciaal OT richt zich voornamelijk op de informatievoorziening en advisering aan de cdK en het provinciaal bestuur. Daarnaast voert het OT opdrachten van het bestuur uit. Het BT bepaalt de strategie en maakt gebruik van de door het OT geleverde informatie en adviezen. Het OT bestaat uit medewerkers van het kabinet van de cdK en ook de afdelingen communicatie en juridische dienstverlening zijn vertegenwoordigd. Afhankelijk van het incident kan het OT worden uitgebreid met vertegenwoordigers van betrokken beleidsterreinen. In de 'Werkwijzebeschrijving Provinciaal Coördinatiecentrum Noord-Holland' wordt de opzet en werking van de crisisorganisatie beschreven.

Bijstand

De provincie verzorgt in het eigen gebied de bijstand voor vijf veiligheidsregio's. De procedures zijn uitgebreid beschreven in het PCP. De aanvragen voor bijstand komen in eerste instantie telefonisch binnen bij één van de piketambtenaren. Tevens wordt het (formele) bijstandsverzoek schriftelijk aan de cdK gezonden voor de bestuur-

lijke toetsing. Voor bovenprovinciale bijstandsverzoeken vindt eerst overleg plaats met het LOCC. Met het LOCC zijn afspraken gemaakt, die zijn vastgelegd in een convenant. De provincie heeft dagelijks contact met de regio's. Vooral wat de politie betreft is de provincie Noord-Holland naar eigen zeggen beter op de hoogte van de bijstands- (aanvragen) dan het LOCC. De bemiddeling door het LOCC leidt er wel toe dat provincies een evenredige bijdrage leveren. Wanneer overzichten van het bijstandspotentieel in de eigen provincie gewenst zijn, neemt een medewerker van het Kabinet van de cdK contact op met de operationele diensten in de veiligheidsregio's in Noord-Holland en/of het LOCC. Bij het beoordelen van de bijstand zorgt de cdK er in overleg met de aanvragende instantie zoveel mogelijk voor dat inzet plaats vindt binnen de grenzen van de Arbeidstijdenwet.

Nucleaire incidenten

De provincie Noord-Holland beschikte al over een uitgebreide beschrijving over nucleaire incidenten. Bijna alle provincies hebben hiervan gebruik gemaakt. De provincie kent een aantal A-objecten, zoals de onderzoeksreactor op de Onderzoekslocatie Petten en nucleair aangedreven schepen in Den Helder. De provincie ondersteunt in het bijzonder de – relatief kleine – gemeente Zijpe. Het PCP verwijst ook naar B-objecten die (mogelijk) aanwezig (kunnen) zijn in de provincie.

Waterstaatswerken

De provincie besteedt in twee hoofdstukken aandacht aan Waterstaatswerken. Hoofdstuk 6 beschrijft de algemene aspecten en hoofdstuk 7 handelt specifiek over de Noordzee, de Waddenzee, het IJsselmeer en het Noordzeekanaal. Voor wat betreft de Noordzee gaan het PCP in op de Wet Bestrijding Ongevallen Noordzee (BON) en vervolgens op de rampen en incidenten op de Noordzee, met en zonder uitstraling naar het land. Ook aan de Coördinatie-regeling Bestrijding Kustverontreiniging wordt aandacht besteed. Voor de rampenbestrijding op het Nederlandse deel van de Waddenzee zijn aparte bestuurlijke afspraken gemaakt in het Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee (CRW). Aangegeven is dat de bestuurlijke coördinatie bij een ramp op de Waddenzee in handen is van de cdK van de provincie Fryslân. Als blijkt dat de plaats van de ramp of het ongeval en het effectgebied zich geheel binnen de provincie Noord-Holland bevindt, draagt de cdK van Fryslân de coördinatie over aan de cdK van Noord-Holland. Ook de 'Samenwerkingsregeling ongevallenbestrijding IJsselmeergebied 1998' (SAMIJ) komt uitgebreid aan bod, alsmede het Interregionaal Coördinatieplan Noordzeekanaal.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

De provincie Noord-Holland kent vijf veiligheidsregio's. De provincie is vertegenwoordigd in het overleg van de regionale besturen en colleges van alle vijf regio's. De cdK heeft regulier overleg met de voorzitters van de veiligheidsregio's. Binnen het Kabinet van de cdK zijn vast aangewezen liaisons voor de RBT's in de veiligheidsregio's.

Deze liaisons wonen ook op ambtelijk niveau overleggen van de regio's en de gemeentelijke ambtenaren OOV bij. De samenwerking vindt op meerdere niveaus plaats. Als voorbeeld kan worden genoemd de bijstand/samenwerking van de provinciale afdeling Communicatie met de communicatieafdeling van de veiligheidsregio Kennemerland, zoals ten tijde van de scheepsbrand in januari 2007. De provincie Noord-Holland organiseert periodiek bovenregionale congressen voor bestuurders en hoofden van operationele dienst. Ook werkt de provincie mee aan het rampbestrijdingsplan voor Dijkkring 14, waarbij ook de provincies Zuid-Holland en Utrecht betrokken zijn. In de 'warme' fase van een incident heeft de provincie standaard een liaison in het BT in elke veiligheidsregio. Voor het ROT is geen standaardregeling vastgesteld. Het is wel mogelijk dat provinciale diensten, zoals de afdeling Milieu of de afdeling Communicatie, in het ROT of secties van de regio zitting nemen.

Risicoprofiel

De provincie Noord-Holland beschikt over een digitale risicokaart die actueel wordt gehouden. De provincie verwijst voor de risico's naar de gemeentelijke rampenplannen en de regionale documenten die bij de veiligheidsregio's beschikbaar zijn. In de draaiboeken 'Milieu', 'Beheer en uitvoering' en 'Water' zijn de gegevens van de verschillende inrichtingen en (water)wegen opgenomen.

Inschakeling van Rijksheren

De brochure 'Rijksheren in het moderne Crisismanagement' van de provincie Noord-Holland geldt als voorbeeld voor vele provincies en wordt vaak aangehaald. De reden van opstellen van het boekwerk was de onbekendheid met de rol en positie van de Rijksheren in de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Door bijeenkomsten te organiseren over het onderwerp en het uitgeven van de brochure is de provincie hieraan tegemoet gekomen. In samenwerking met de provincie Zuid-Holland is een inventarisatie gemaakt van de taken en bevoegdheden van de Rijksheren. Hiervan zijn zogenaamde 'bestuurlijke netwerkkaarten crisisbeheersing' opgesteld. Beide provincies hebben deze netwerkkaarten in juni 2008 samen gepresenteerd op een congres en verzonden aan onder andere provincies, ministeries, Rijksheren en veiligheidsregio's in Nederland.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Regeling opleiden en oefenen

De provincie beschikt over een concept beleidsplan 'Opleiden en Oefenen 2006 - 2011'. Dit plan is echter nooit door het bestuur van de provincie vastgesteld. De provincie heeft een oefen-/opleidingskalender van 2007 en 2008. Er worden oefeningen, opleidingen en workshops gehouden voor alle provinciale afdelingen die bij de provinciale crisisorganisatie zijn betrokken en voor GS. Ook de oefenbijeenkomsten

met de Rijksheren staan vermeld, evenals bestuurlijke oefeningen met veiligheidsregio's en andere crisispartners. Alle piketambtenaren en een aantal beleidsmedewerkers van het Kabinet volgen de basiscursus bij Clingendael. Nieuwe ontwikkelingen worden door middel van themabijeenkomsten en workshops aan iedereen bekend gemaakt. Specifieke onderdelen worden doelgericht besproken met de betrokken medewerkers. De provinciale werkgroep Crisisorganisatie en de secties van de provincie implementeren de lessen die externe evaluatoren uit de oefeningen opmaken. Onder leiding van de kabinetschef evalueren de bij de crisis betrokken medewerkers de provinciale inbreng bij grootschalige incidenten en werken mee aan evaluaties van incidenten door externen.

C **BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID**

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

De provincie Noord-Holland heeft een OOV-piket regeling voor het Kabinet en voor diverse sectoren binnen de provincie. De piketambtenaar wordt via een semafoon gealarmeerd door de meldkamer Kennemerland. Hij beschikt tevens over een GSM iPAQ en een laptop met alle relevante documenten. Via een UMTS verbinding kan e-mail op het provincienetwerk worden benaderd. De opkomsttijd voor de piketfunctionarissen van het PCC is maximaal één uur. In de 'warme' fase meldt een liaison van de provincie zich na overleg met de kabinetschef direct bij het RBT.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

De melding van een (dreigende) calamiteit komt binnen bij één van de piketfunctionarissen. De piketfunctionaris licht de kabinetschef in. De kabinetschef informeert de cdK en – indien noodzakelijk – een gedeputeerde. De piketfunctionarissen kunnen ook zelf hun 'eigen' gedeputeerde informeren.

D **GOOD PRACTICE**

De brochure 'Rijksheren in het moderne Crisismanagement' van de provincie Noord-Holland geldt als voorbeeld voor vele provincies.

In samenwerking met de provincie Zuid-Holland is een inventarisatie gemaakt van de taken en bevoegdheden van de Rijksheren. Hiervan zijn zogenaamde 'bestuurlijke netwerkkaarten crisisbeheersing' opgesteld.

Bijlage: Provinciebeeld Zuid-Holland

Vaststelling PCP: *September 2007*

Geïnterviewden: *Mw. I. van den Hauten-Hinnen*

J.L. Sneep

S.H.J. Krol

Datum interview: *20 maart 2008*

A HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Zuid-Holland heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in september 2007. De provincie heeft het format van het PCP van de provincie Noord-Holland als basis gebruikt. Het plan kent maatwerk, maar ook integraal overgenomen tekstdelen. Er is een nieuw hoofdstuk in het PCP, waarin de structuur van de provinciale crisisorganisatie is opgenomen. Per 1 januari 2008 is een vernieuwde werkwijze van de rampenstaf doorgevoerd. De provincie maakt voor operationele zaken, zoals water, smog en milieu, gebruik van vastgestelde draaiboeken. De aanwijzingsbevoegdheid en de informatie-uitwisseling zijn beschreven. De provincie heeft het deel rond nucleaire incidenten en waterstaatswerken geheel nieuw ingericht. De informatie over Rijksheren is (nog) niet geheel opgenomen in de geactualiseerde versie. Het risicoprofiel was al opgenomen in het vorige PCP. De provincie heeft de ontbrekende verwijzingen naar de relevante wetten hersteld ten opzichte van het vorige PCP.

Coördinatie- en organisatiestructuur

De provinciale rampenstaf bestaat uit een OOV-staf PCC en de beleidsstaf cdK. De OOV-staf PCC brengt advies uit aan de cdK rond het incident en voert de besluiten van de cdK uit. De OOV-staf PCC kent sinds januari 2008 een vaste samenstelling, opgebouwd uit de medewerkers van het bureau Integrale Veiligheid aangevuld met deskundigen uit de provincie (bijvoorbeeld van de afdeling Milieu, Water of Infrastructuur). De aanvulling is afhankelijk van het incident- of ramptype. De beleidsstaf cdK bestaat uit de cdK, de kabinetschef, het hoofd OOV-staf, de provinciesecretaris, een (vak)Gedeputeerde, het afdelingshoofd Communicatie en eventueel derden. De beleidsstaf adviseert de cdK bij het nemen van een beslissing tijdens een crisis. Voor de continuïteit heeft de provincie gekozen voor achtervang per werkproces en indien nodig kan worden besloten om te putten uit intern potentieel (waakvlamregeling).

Bijstand

De provincie verzorgt in het eigen gebied de bijstand voor vier veiligheidsregio's. De aanvragen voor bijstand komen in eerste instantie voornamelijk telefonisch binnen bij de (waakdienst)ambtenaar. Daarnaast wordt het schriftelijke bijstandsverzoek formeel aan de cdK gezonden voor de bestuurlijke toetsing. Voor bovenprovinciale bijstandsverzoeken vindt primair overleg plaats met het LOCC. De provincie beschikt niet over een (actueel) overzicht van het beschikbare potentieel van politie, brandweer en ambulancezorg. De provincie is de mening toegedaan dat het LOCC hiervoor de door de minister aangewezen instantie is.

Nucleaire incidenten

De provincie heeft bij de actualisatie van het PCP het hoofdstuk met betrekking tot nucleaire incidenten toegevoegd. Het is de bedoeling dat de waakdienstambtenaar het PCP raadpleegt voor verdere acties bij een eventueel nucleair incident. De provincie kan, naast andere incidenten, ook bij een nucleair incident namens de overige provincies als vertegenwoordiger ingezet worden bij het NCC. Volgens de provincie is dit bekend bij het IPO en ten minste bij de provincies Zeeland en Gelderland. De provincie gaat ervan uit dat bij een nucleair incident van specifieke deskundigheid gebruik wordt gemaakt van het ministerie van VROM. De provincie toetst de vastgestelde gemeentelijke (nucleaire) rampbestrijdingsplannen en informeert de gemeenten als over gemeentelijk grondgebied vervoer van nucleair transport plaatsvindt. Voorts zal de provincie een coördinerende taak op zich nemen rond de inzet van (hulp)verleningsdiensten. Het PCP kent geen verdiepende beschrijving van de provinciale A- en B-objecten, mogelijke nucleaire transporten of andere risicofactoren. In de beschrijving van het risicoprofiel wordt summier aandacht besteed aan bepaalde activiteiten op het gebied van de kernenergie. Het PCP en de aanvullende draaiboeken kennen geen verdiepende beschrijving van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij een kernongeval.

Waterstaatswerken

De provincie heeft in het PCP het hoofdstuk over de waterstaatswerken in gevolge de Waterstaatswet 1900 geheel vernieuwd. Dit hoofdstuk is afgestemd binnen de eigen provinciale organisatie met onder andere de afdeling Water. Bij een eventuele (operationele) inzet wordt gebruik gemaakt van een onderliggend draaiboek. Daarbij is er voor de waterstaatswerken en een eventuele calamiteit op dat gebied een koppeling gemaakt met de waakdienstregeling van de provincie. De bereikbaarheid van materiedeskundigen op het gebied van waterstaatswerken is vastgelegd in een protocol.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

Het PCP wordt ten minste eenmaal per jaar geactualiseerd. Daarbij gaat de provincie Zuid-Holland uit van de huidige wetgeving. De provincie anticipeert in het PCP (nog)

niet op de Wet veiligheidsregio's. Zo is er nog geen passage over de aansluiting bij de regionale hulpverleningsdiensten bij een eventuele calamiteit. De provincie geeft aan dat hierover nog geen afspraken zijn gemaakt met de (veiligheids)regio's. Echter, de provincie verkeert in een zeer intensief communicatie- en overlegtraject met de (veiligheids)regio's om invulling te geven aan de samenwerking op onder andere de rampenbestrijding en crisisbeheersing. In de huidige situatie kent de provincie zogenaamde regiocontactpersonen, aangevuld met twee coördinatoren. De provincie streeft naar een (door)ontwikkeling voor deze liaisonfunctie en stelt hiervoor een visiedocument op. De regiocontactpersonen zullen niet alleen in de 'koude', maar toekomstig (waar nodig) ook in 'warme' fase actief zijn.

Risicoprofiel

De provincie Zuid-Holland kende in het vorige PCP al een risicoprofiel. De provincie heeft een inventarisatie uitgevoerd naar de risico's binnen de provincie. In het PCP wordt verwezen naar de Regionale Beheersplannen Rampenbestrijding voor de per regio gegroepeerde regionale risicobeelden. Deze regionale risicobeelden geven gezamenlijk het provinciale risicoprofiel. Naast het risicoprofiel kent de provincie ook het principe van risicobenaderingen. Dit is meer gericht op het bestuur binnen de provincie. De regiocontactpersonen volgen de ontwikkelingen voor wat betreft de regionale risicobeelden.

Inschakeling van Rijksheren

Behoudens een summiere beschrijving in het PCP over de bijstand van rijksdiensten, besteedt de provincie in het PCP weinig tot geen aandacht aan de rol van de Rijksheren bij een ramp of crisis. Tijdens een interview heeft de provincie aangegeven, dat het PCP op dit onderdeel aangevuld zal worden. Voorheen was binnen de provincie geen overzicht voorhanden welke Rijksheren bij een eventuele ramp of crisis ingeschakeld zouden kunnen worden. De provincie Zuid-Holland heeft in samenspraak met de provincie Noord-Holland een inventarisatie gemaakt en dit (door)ontwikkeld tot zogenaamde netwerkkaarten. In het voorjaar 2008 heeft een overleg plaatsgevonden tussen enkele Rijksheren en de cdK's van de provincies Noord- en Zuid-Holland.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Algemeen opleiden en oefenen

Daar de (toekomstige) rol van de provincie nog onduidelijk is, baseert de provincie zich op de huidige wetgeving. Wel neemt de provincie initiatieven om te anticiperen op de komende wetgeving. De provincie kent een meerjarenbeleidsplan 'Opleidings- en Oefenplan 2005-2008'. Dit meerjarenbeleidsplan kent niet alleen een monodisciplinair doel, ook wil de provincie het eigen beleid (multidisciplinair) afstemmen met andere partners. De provincie beschikt over een opleiden- en oefenjaarplan 2007 en 2008.

Opleiden

Het opleidingstraject wordt afgestemd op de huidige situatie. De opleidingsplannen bevatten voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing relevante opleidingen, zowel op individueel als afdelingsniveau en op operationeel en bestuurlijk niveau. Nieuwe medewerkers worden standaard opgeleid en de rampenstaf kent jaarlijks terugkerende opleidingen en bijscholingen. Oefeningen worden geëvalueerd, wat input kan leveren voor (nieuwe) opleidingen.

Oefenen

De provincie participeert in externe oefeningen, zoals Voyager, VIGEP en Waterproef, maar organiseert jaarlijks ook zelf oefeningen voor de eigen provinciale rampen- en crisisorganisatie. Deze interne oefeningen kennen zowel bestuurlijke als operationele deelnemers. De door de provincie georganiseerde oefeningen worden door (onafhankelijke en externe) waarnemers geëvalueerd. Tevens worden de verbeterpunten verwerkt in de volgende oefeningen en worden draaiboeken aangepast.

C BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

De provincie heeft in het PCP enkele paragrafen opgenomen over de structuur, de samenstelling en de opschaling van de provinciale rampenstaf. Voor het alarmeren van de provinciale organisatie heeft de provincie een procedure 'Operationalisering PCC' en een draaiboek PCC opgesteld. De bereikbaarheid van de cdK en daarmee de provinciale rampenstaf kent, onder andere door het inzetten van de beveiligingsdienst binnen de provincie, een 24-uurs waakdienstregeling. Voor deze regeling zijn zeven medewerkers beschikbaar binnen de provincie. De provincie is in staat binnen 45 minuten het PCC operationeel te hebben. De opkomsttijden van functionarissen en het PCC zijn niet nader beschreven. De provincie stuurt actief op het beschikbare potentieel bij het op- en afschalen in crisissituaties. Binnen de provincie is de beschikbaarheid van medewerkers niet gegarandeerd. De nadruk ligt op bereikbaarheid en de professionele betrokkenheid van de individuele medewerker. De provincie voert eenmaal per kwartaal een bereikbaarheidstest van de provincie uit. De bereikbaarheid bestaat onder andere uit een centraal nummer (binnen en buiten kantooruren), het gebruik van de noodnettelefoon, een semafoon, een mobiele telefoon, een Blackberry en het gebruik van e-mail. Het PCP verwijst naar het landelijke referentiekader GRIP. De opschaling van de provincie in GRIP-fases staat niet beschreven. Het PCP vermeldt dat het eventueel alarmeren en opkomen van het PCC geschiedt in samenspraak tussen de waakdienstambtenaar en de chef Kabinet en/of de cdK. Uit de procedure 'Operationalisering PCC' blijkt echter dat het operationeel worden van het PCC in overleg zal gaan met het hoofd Veiligheidsbureau en de chef Kabinet, in samenspraak met de waakdienstambtenaar.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

Bureau Integrale Veiligheid is het eerste aanspreekpunt binnen de provincie. De cdK wordt geïnformeerd door het hoofd Bureau Integrale Veiligheid of de chef Kabinet. Buiten kantooruren is de waakdienstambtenaar het aanspreekpunt. Het informeren van de cdK gebeurt in dit geval door de waakdienstambtenaar, al dan niet door tussenkomst van hoofd Bureau Integrale Veiligheid of de chef Kabinet. Tijdens een ramp of crisis wordt het PCC operationeel. Onder die omstandigheden wordt de cdK geïnformeerd door de OOV-Staf PCC.

D GOOD PRACTICE

De provincie Zuid-Holland speelt een actieve rol bij de communicatie tussen het Rijk (lees: NCC), de provincies, de gemeenten en de (veiligheids)regio's. De provincie Zuid-Holland streeft vanuit haar verantwoordelijkheid naar een intensivering van de samenwerking op het gebied van de rampenbestrijding en crisisbeheersing tussen diverse lagen. Bij incidenten kan de provincie Zuid-Holland andere provincies in het NCC vertegenwoordigen.

Bijlage: Provinciebeeld Zeeland

IX

Vaststelling PCP: Oktober 2007

Geïnterviewden: J. Zonnevillage
M. den Hamer

Datum interview: 7 april 2008

A

HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Zeeland heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in oktober 2007. De provincie heeft een afwijkend format van het PCP in vergelijking met de andere provincies. Zeeland heeft gekozen voor een voor de provincie praktische werkvorm en is van mening dat het PCP altijd maatwerk dient te zijn. Het PCP bestaat uit de delen: wettelijke taken, provinciale crisisorganisatie en praktische uitwerking. De bevoegdheden van de cdK zijn verder uitgewerkt en er is aandacht besteed aan de bevoegdheden in het kader van de noodwetgeving.

Coördinatie- en organisatiestructuur

De cdK laat zich bestuurlijk en juridisch bijstaan door de Veiligheidsstaf. De taak van de Veiligheidsstaf is primair adviserend en toetsend. De Veiligheidsstaf maakt voor de inhoudelijke inbreng gebruik van de diensten van de Cluster Veiligheid. Zowel de Veiligheidsstaf als de Cluster Veiligheid werken vanuit het PCC. De piketambtenaar zorgt voor het informeren van de cdK en het zonedig opschalen van de provinciale crisisstaf. Deze opschaling gaat in overleg met de voorzitter van de Veiligheidsstaf. Via de Veiligheidsstaf kunnen externe organisaties verzoeken om een liaison van de provincie. Ook kunnen liaisons van andere organisaties plaatsnemen in het PCC. De Cluster Veiligheid heeft eventueel een liaison in het ROT (vanaf GRIP 3) en structureel in het RBT (vanaf GRIP 4). De provincie Zeeland sluit aan bij de GRIP regeling van de Veiligheidsregio. De zeer compleet uitgeruste ruimtes van het PCC zijn ook beschikbaar voor het RBT van de Veiligheidsregio en als back-up voor gemeenten. Bij de bestuurders van de Veiligheidsregio leeft de behoefte dat de nieuwe Wvr toestaat dat de cdK voorzitter is van het RBT. In het 'Meerjaren Oefen- en Opleidingsprogramma PCC provincie Zeeland Periode 2008 – 2011' staat vermeld dat door de Wvr de mogelijkheid aanwezig is, dat in het bijzonder de Cluster Veiligheid op termijn een kleinere samenstelling zal kennen. Reden hiervoor is dat de bijstandverlening als taak waarschijnlijk zal komen te vervallen.

Bijstand

Door de territoriale congruentie van de provincie en de Veiligheidsregio dient elke bijstand bij andere provincies via de minister van BZK te worden aangevraagd. De actuele informatie over beschikbaar materieel en potentieel wordt bij de betrokken instanties zelf bijgehouden en aangeleverd bij de provincie. Bij een verzoek om bijstand stuurt de behandelaar – dit kan zijn de piketambtenaar (koude fase) of een medewerker van de Cluster Veiligheid (warme fase) – het verzoek met aanbiedingsbrief naar het LOCC. Het PCP geeft aan dat bij het beoordelen van de bijstand de cdK in overleg met de aanvragende organisatie er zoveel mogelijk voor zorgt dat inzet plaats vindt binnen de grenzen van de Arbeidstijdenwet. Doordat Zeeland voor een deel aan België grenst, kan het tijdens een ramp noodzakelijk zijn om bijstand te krijgen uit of te verlenen aan dit buurland. Om die reden zijn diverse bijstandsregelingen met België opgesteld.

Nucleaire incidenten

De provincie kent binnen haar gebied een kernenergiecentrale (Borssele) en ligt binnen het effectgebied van de kernenergiecentrale (Doel) in België. In het PCP staan de specifieke bevoegdheden van de cdK aangegeven, conform de Kernenergiewet en het Nationaal Plan voor de Kernongevallen. De rol betreft een liaisonfunctie tussen het Rijk en de gemeente, bijvoorbeeld als het gaat om voorlichting. In de recent geactualiseerde rampbestrijdingsplannen van beide kerncentrales zijn deze verder uitgewerkt. Doordat regelmatig transport plaats vindt van nucleair materiaal (B-object) is er bij de operationele processen in deel B aandacht besteed aan de informatie-uitwisseling hieromtrent.

Waterstaatswerken

Het PCP bevat een specifiek op de Zeeuwse situatie afgestemd hoofdstuk over de waterstaatswerken in gevolge de Waterstaatswet 1900. In deel A wordt verwezen naar de Calamiteitenplannen van Rijkswaterstaat, het waterschap Zeeuwse eilanden en het waterschap Zeeuws-Vlaanderen. Ook is er onder leiding van de provincie voor Zeeland een rampbestrijdingsplan Hoogwater opgesteld. Verder trekt de provincie, samen met de Veiligheidsregio, het project Watersnoodaanpak Veiligheidsregio Zeeland (Wave) en is als 'lead partner' betrokken bij internationale projecten rondom overstromingen vanuit zee ('Escape' en 'Chain of Safety').

Samenwerking met de veiligheidsregio's

Door de al genoemde territoriale congruentie van de regio met de provincie en het feit dat de Veiligheidsregio geen grote gemeenten kent (de omvang van de grootste gemeente is nu circa 55.000 inwoners) die een duidelijke trekkersrol kunnen vervullen, werkt de provincie veel samen met de Veiligheidsregio. De provincie initieert diverse projecten. Voorbeelden hiervan zijn de projecten Samenwerken & Slagkracht (verbeteren incidentmanagement Westerschelde) en het hierboven genoemde Wave. Binnen het project Wave, wat valt onder de Taskforce Management Overstromingen

(TMO), worden een aantal deelprojecten door de provincie Zeeland getrokken en heeft het initiatief voor samenwerking ICT met de veiligheidspartners. Verder participeert de provincie bij het ontwikkelen van het informatiemanagement voor de Veiligheidsregio. De provincie is de netwerkende en initiërende partij bij het opstellen van de convenanten. De gemeenten vullen de projecten rond de convenanten verder in. De cdK heeft zitting in het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio. Nog niet duidelijk is wat de rol van de cdK zal zijn bij crisis- en rampsituaties in de nabije toekomst. De provincie gaat ervan uit dat de aanwijzingsbevoegdheid van de cdK in stand zal blijven. Dit zal betekenen dat de cdK te allen tijde voor het weloverwogen nemen van een (bestuurlijke) besluit goed geïnformeerd dient te zijn over de ramp of het incident. De provincie stelt dat de cdK dient te blijven beschikken over een adviserende staf op provinciaal ambtelijk niveau.

Risicoprofiel

Zoals elke provincie heeft ook de provincie Zeeland een digitale risicokaart. Zeeland heeft een afgeschermd deel van de risicokaart ingericht voor professionele gebruikers. Dit professionele gedeelte van de risicokaart zal in overleg met de partners verder worden ontwikkeld. Het PCP bevat geen opgave van risico's in de provincie. De provincie is van mening dat een provinciebreed risicoprofiel niet in een PCP thuis hoort. Het risicoprofiel van Zeeland is in het kader van andere planvorming in beeld gebracht. In opdracht van de toenmalige ministers van BZK en VenW heeft, onder leiding van de cdK, een onderzoek plaatsgevonden naar het risicoprofiel van Zeeland, wat voornamelijk gericht was op de Westerschelde, het zogenaamde project Onderzoek Ongevallen en Rampenbestrijding Westerschelde. De resultaten hiervan zijn verwoord in een bestuurlijke rapportage aan beide ministers.

Inschakeling van Rijksheren

In het PCP heeft de provincie de Rijksheren (onder de noemer Rijksfunctionarissen) opgenomen met vermelding van bevoegdheden en/of rol. Jaarlijks organiseert de cdK een bijeenkomst met de Rijksheren en de Zeeuwse burgemeesters. Tijdens deze bijeenkomst staat meestal een specifiek thema met betrekking tot de crisisbeheersing centraal. De provincie stelt dat de notitie 'Rijksheren in het moderne Crisismanagement' en de netwerkkaarten van de provincie Noord-Holland een toegevoegde waarde hebben.

Internationale samenwerking

Gezien de geografische ligging van de provincie Zeeland zijn er met België over en weer veelvuldig contacten. Deze worden door de provincies van groot belang geacht. De contacten hebben niet alleen betrekking op de kerncentrales. Diverse dossiers geven aanleiding tot overleg, zoals de veiligheid op de Westerschelde. Doordat de bestuurlijke verhoudingen in België anders liggen dan in Nederland (de gouverneur staat hiërarchisch boven de burgemeester en heeft daarmee het opperbevel bij rampen),

voert de provincie het overleg op een hiërarchisch gelijk niveau. Naast de contacten met België zijn er vanuit Zeeland ook contacten met ander Europese landen. Het Verenigd Koninkrijk en Duitsland worden in het kader van de Euregio en Europese projecten, bijvoorbeeld op het gebied van overstromingsrisico's en maritieme incidenten, actief betrokken bij de activiteiten binnen de provincie.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Opleiden

De provincie Zeeland heeft in september 2008 een 'Meerjaren Oefen- en Opleidingsprogramma PCC Provincie Zeeland Periode 2008 – 2011' vastgesteld. Alle operationele medewerkers van het PCC dienen een basisopleiding rampbestrijding te hebben gevolgd. Op het gebied van communicatie/voorlichting worden specifieke trainingen gehouden. Alle teams binnen de provincie moeten geoefend zijn in het (gezamenlijk) uitvoeren van taken en processen. Het college van Gedeputeerde Staten wordt opgeleid in de beginselen van crisisbeheersing.

Oefenen

De provincie stelt dat er geoefend zal worden aan de hand van negentien maatrampen. In het bijzonder wordt aandacht besteed aan de ramptypen en de rol die de provincie speelt bij een dergelijk ramptype. Geoefend wordt samen met relevante partners binnen de Veiligheidsregio en met de naastgelegen (Belgische) provincies. Het overzicht van geplande oefeningen en trainingen voor 2008 geeft een diversiteit aan mono- en multidisciplinaire oefeningen, bereikbaarheidsoefeningen en bijeenkomsten weer. Om de procedure voor het oproepen van PCC medewerkers te beoefenen worden jaarlijks vijf bereikbaarheidsoefeningen en één opkomstoefening gehouden. Interne oefeningen worden door een extern bureau geëvalueerd. Bij grote oefeningen vindt een schriftelijke evaluatie plaats.

C BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

De provincie heeft in het PCP aangegeven, dat de piketambtenaar via de Gemeenschappelijke Meldkamer Zeeland voor externen is te bereiken. Tevens vermeldt het PCP dat de piketambtenaar, indien nodig, zorg draagt voor het alarmeren van medewerkers en het opschalen van het PCC. De Veiligheidsstaf, de Cluster Veiligheid en de facilitaire dienst kunnen conform GRIP zowel binnen als buiten kantooruren binnen 60 minuten in het PCC aanwezig zijn. Voor het alarmeren van de vaste medewerkers van het PCC wordt sinds 2007 gebruik gemaakt van de Communicator. Voor de Communicator is een apart werkdocument beschikbaar. De provincie kent bij bereikbaarheidsoefeningen

een gemiddeld reactiepercentage van 95%. Bij een opkomstoefening is 83% binnen de gestelde tijd van een uur aanwezig in het PCC.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

Bij een eventuele grootschalige verstoring van de openbare orde of indien de veiligheid in het geding komt, brengt de piketambtenaar de cdK direct op de hoogte. Incidenteel vindt er zonder tussenkomst van de piketambtenaar tussen bestuurders rechtstreeks contact plaats. De cdK is 7x24 uur bereikbaar. Voor het weekend geldt een waarnemingsregeling. De cdK neemt desgewenst rechtstreeks contact op met de burgemeester. De piketambtenaar beschikt over een uitgebreid pakket aan contactgegevens. Eventuele informatie van de burgemeester aan de minister gaat doorgaans via de bestuurlijke lijn, wat inhoudt dat contactmomenten via de cdK verlopen.

D GOOD PRACTICE

De provincie is ver met de Informatie- en Communicatietechnologie. De provincie beschikt over een aparte vleugel, alwaar goed geoutilleerde ruimtes zijn gelegen. De medewerkers zijn voorzien van digitale en technische middelen met dagelijks geactualiseerde informatie. De informatie bestaat onder andere uit de bereikbaarheid van burgemeesters en plaatsvervangers, Rijksheren, grensoverschrijdende contactpersonen, maar ook uit overige informatie zoals (piket)regelingen.

Bijlage: Provinciebeeld Noord-Brabant

Vaststelling PCP: Juli 2007
Geïnterviewden: M. van Stappershoef
R. Kessenich
Mw. C. Klumpenaar
Datum interview: 10 april 2008

A HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Noord-Brabant heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in juli 2007. Het plan is op enkele punten aangepast. Nieuw is de uitwerking van de noodwetten Wet verplaatsing bevolking en de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag. In deze vernieuwde versie is tevens aandacht besteed aan nucleaire incidenten, hoogwater en overstromingen.

Coördinatie- en organisatiestructuur

De cdK wordt bijgestaan door een provinciale rampenstaf, die bestaat uit een Beleidsstaf en een Uitvoerende staf. Onder de Uitvoerende staf vallen de secties 'Publieksinformatie' en 'Media-informatie'. Deze beide secties zijn ook bevoegd om direct de Beleidsstaf te informeren. Direct na de ontvangst van een melding van een (dreigende) ramp of zwaar ongeval of een andere ernstige crisissituatie en/of verstoring van de openbare orde van meer dan plaatselijke betekenis, adviseert het hoofd Uitvoerende Staf (Kabinetschef of plaatsvervanger) de cdK om de Beleidsstaf en de Uitvoerende staf geheel of gedeeltelijk bijeen te roepen en daarmee het PCC te activeren. De cdK (of een aangewezen vervanger) zit de besprekingen van de Beleidsstaf voor. Indien nodig geeft de cdK tevens leiding aan het 'Bestuurlijk Overleg', waarin zitting hebben de betrokken burgemeesters, de coördinerend burgemeester, andere bestuurlijke vertegenwoordigers en eventueel materiedeskundigen. Ten tijde van het onderzoek had de provincie nog geen liaison in het ROT van elk van de drie veiligheidsregio's.

Bijstand

De provincie verzorgt in het eigen gebied de bijstand van en voor de drie veiligheidsregio's. Het PCP geeft de formele route voor de aanvragen voor bijstand aan. In bijlage C staat de rol van het LOCC beschreven. Indien nodig neemt de provincie voor actuele

informatie over het bijstandspotentieel in de eigen provincie zowel contact op met de operationele diensten in de eigen provincie, als met het LOCC. Politiebijstand komt regelmatig voor. Er is intensief contact met de bureaus CCB van de korpsen. Bijstand bij voetbalwedstrijden regelen de zes zuidelijke regio's op basis van 'burenhulp'. De contacten met andere provincies verlopen via de Beleidsstaf. Bijstandsverzoeken en verzoeken van buiten de provincie verlopen altijd via de cdK aan de minister van BZK. Ondertussen is met de regio's overeengekomen om te werken met een provinciale liaison.

Nucleaire incidenten

De provincie heeft bij de actualisatie van het PCP een (nieuw) hoofdstuk gewijd aan nucleaire incidenten. Het PCP van Noord-Holland is als voorbeeld gebruikt. De kennis binnen de provincie is op dit moment nog beperkt. De provincie wil waar mogelijk kennis vergaren. De tot nu toe beschikbare informatie ten aanzien van nucleaire incidenten staat ter beschikking van de piketambtenaar. Het PCP vermeldt dat de veiligheidsregio Brabant Zuidoost is aangewezen als steunpuntregio voor de ontsmetting bij NBC-incidenten. Voorts zijn de A-objecten in de provincie en de A-objecten waarvan het effectgebied zich tot in de provincie uitstrekt aangeduid. De B-objecten zijn niet opgenomen in het PCP. De provincie heeft aangegeven, dat de B-objecten meer aandacht zullen krijgen.

Waterstaatswerken

De provincie heeft in het PCP een (nieuw) hoofdstuk gewijd aan de waterstaatswerken in gevolge de Waterstaatswet 1900. De tekst van dit hoofdstuk is volledig volgens het voorbeeld van de provincie Noord-Holland. Ook heeft de provincie het draaiboek Hoogwater 2007/2008 geactualiseerd. Dit draaiboek wordt jaarlijks geactualiseerd.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

Het PCP kent geen verwijzing naar de veiligheidsregio's. De cdK heeft sinds 2007 structureel overleg met de voorzitters van de veiligheidsregio's (vier maal per jaar). Voor activiteiten in de 'koude' fase zijn vijf medewerkers gekoppeld aan de drie veiligheidsregio's in de provincie. Zij voeren overleg met de AOV-ers van de gemeenten binnen de veiligheidsregio's. De provincie streeft ernaar dat de liaisons ook de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio's kunnen bijwonen. De provincie stimuleert in het bijzonder het samenwerken van de veiligheidsregio's. De provincie neemt initiatieven zoals bijvoorbeeld de activiteiten in het kader van de TMO en het opstellen van een eenduidig rampbestrijdingsplan 'Brabantroute'. De provincie ondersteunt en stimuleert de samenwerking door interregionale provinciebrede projecten financieel te ondersteunen.

Risicoprofiel

In het PCP worden alleen de risico's ten aanzien van nucleaire incidenten en waterstaatwerken genoemd. Over andere risico's spreekt het PCP niet. Wel heeft de provincie een digitale risicokaart.

Voor de risico's verwijst de provincie naar de drie veiligheidsregio's die elk een risicoprofiel hebben uitgewerkt. De provincie heeft hierbij vooral een stimulerende rol gehad. Er is geen samenvattend provinciaal totaalbeeld.

De provincie heeft op basis van een indeling in ramptypen een rampenwaaier voor bestuurders opgesteld (Overzicht ramptypen, versie oktober 2007). Het betreft een kaartsysteem met een overzichtelijke samenvatting van de Leidraad Maastramp. Tevens is aangegeven wie de regie voert, wie geïnformeerd moet(en) worden en welke draaiboeken van toepassing zijn. Afsluitend zijn enkele bijzondere aandachtspunten benoemd.

Inschakeling van Rijksheren

Het hoofdstuk 'Buitengewone omstandigheden' van het PCP besteedt aandacht aan de rol van de ministeries die beschikken over een Rijkshereer of een daaraan gelijk te stellen functie. De contactgegevens zijn opgenomen in de piketregeling. De provincie gebruikt de notitie 'Rijksheren in het moderne Crisismanagement' van de provincie Noord-Holland en het eigen Overzicht ramptypen (versie oktober 2007) om per type ramp aan te geven welke Rijkshereer actief geïnformeerd dient te worden.

Internationale samenwerking

De provincie is actief betrokken bij de 'Commissie grensoverschrijdende samenwerking', een samenwerkingsverband tussen de provincie Noord-Brabant en Antwerpen. De provincie heeft aangegeven de internationale samenwerking verder te willen ontwikkelen. Ondertussen is de provincie betrokken bij de 'Commissie Niederer', waarin de grensgemeenten in de provincies Noord-Brabant, Limburg en Belgisch Limburg met elkaar samenwerken.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Opleiden en oefenen

De provincie Noord-Brabant heeft een 'Opleidings- en oefenplan Rampenbestrijding en Crisismanagement 2008'. Het plan begint met het opleidings- en oefenbeleid, geeft vervolgens een terugblik op het oefenen en opleiden in 2007 en beschrijft de opleidings- en oefenmomenten voor het jaar 2008. Het bevat tevens een overzicht van alle gehouden en voorgenomen activiteiten. De opleidingen en trainingen betreffen zowel ambtenaren als bestuurders. De meeste opleidingen zijn functie-specifiek. Zo krijgen nieuwe medewerkers een basisopleiding en worden nieuwe bestuurders geïnformeerd. Tevens worden regelmatig workshops gehouden. De provincie heeft in

2008 geen grensoverschrijdende oefening gehouden. Wel is een conferentie gewijd aan landsgrensoverschrijdend samenwerken. De provincie sluit aan bij (grensoverschrijdende) oefeningen van de (veiligheids)regio's. Bestuurlijke oefeningen worden sinds 2005 geëvalueerd door een extern bureau. Evaluaties worden in het overleg van portefeuillehouders besproken met de cdK. Eventuele verbeterpunten worden verwerkt in plannen, draaiboeken en piketregelingen.

C **BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID**

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

De provincie heeft in het PCP en in het draaiboek PCC rampenbestrijding de werkwijze bij een grootschalige verstoring van de openbare orde en veiligheid uitgebreid beschreven, inclusief een schematisch overzicht van de alarmering van alle functies van de gehele structuur. In het PCP is de bereikbaarheid van de piketambtenaar vermeld. Een uitgebreid draaiboek 'PCC rampenbestrijding' bevat onder andere de werkwijze van het PCC, de protocollen van de processen, de instructies van alle functies en secties evenals formats voor besluitenlijsten van de sitraps. De provincie beschikt over zes piketambtenaren OOV. De dienstdoende piketambtenaar is per semafoon doorlopend (7x24 uur) bereikbaar. Na een melding licht de piketambtenaar direct de Kabinetschef in en overlegt over het eventueel informeren van de cdK, het bijeenroepen van (een deel van) de Provinciale rampenstaf en het inrichten van het PCC. De cdK is altijd bereikbaar per GSM. Voor de cdK is een vervangingsregeling die geldt tot het laatste GS-lid. Uit bereikbaarheidstesten van de provincie is gebleken dat opschaling van het PCC (tot basisniveau) binnen een uur kan plaatsvinden. De alarmering van de leden van het PCC vindt getrappt plaats. Na het besluit van de cdK om het PCC te activeren, alarmeert de (plaatsvervangend) Kabinetschef het hoofd PCC en het hoofd Communicatie. Vervolgens vindt er een dooralarmering plaats naar de sectiehoofden Publieksinformatie en Media-informatie. Voor verdere alarmering gebruikt de provincie een groeps-SMS.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

De cdK wordt van een eventuele grootschalige verstoring van de openbare orde en veiligheid op de hoogte gebracht door de piketambtenaar of de Kabinetschef. Burgemeesters worden geacht het semafoonnummer van de piketambtenaar te bellen. De cdK neemt desgewenst rechtstreeks contact op met burgemeesters. Indien een burgemeester de minister van BZK wil informeren, dan verloopt dit via de 'Koninklijke weg'. Dit betekent dat het contact met de minister door tussenkomst van de cdK plaatsvindt.

D **GOOD PRACTICE**

De provincie heeft op basis van een indeling in ramptypen een rampenwaaier voor bestuurders opgesteld (Overzicht ramptypen, versie oktober 2007). Het betreft een kaartsysteem met een overzichtelijke samenvatting van de Leidraad Maatramp. Tevens is aangegeven wie de regie voert, wie geïnformeerd moet(en) worden en welke draaiboeken van toepassing zijn ten tijde van een ramp. Afsluitend zijn enkele bijzondere aandachtspunten benoemd.

Bijlage: Provinciebeeld Limburg

XI

Vaststelling PCP: Oktober 2007

Geïnterviewden: N.G.M. Dolman
mw. N. Gillissen

Datum interview: 10 april 2008

A

HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Limburg heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld in oktober 2007. Hierbij is gebruik gemaakt van het PCP van de provincie Noord-Holland. In het geactualiseerde PCP zijn de belangrijkste wettelijke taken en bevoegdheden uitgebreider beschreven. Specifieke aandacht wordt besteed aan de aanwijzingsbevoegdheid van de cdK en de informatieverplichtingen. De hoofdstukken over nucleaire incidenten, de waterstaatswerken, het risicoprofiel en de inzet van rijksfunctionarissen zijn aangepast. De provincie heeft tevens het draaiboek PCC, de piketroosters en de bereikbaarheids- en alarmeringsschema's geactualiseerd.

De provincie Limburg laat de provinciale plannen aansluiten op de plannen van gemeenten en waterschappen.

Coördinatie- en organisatiestructuur

In het PCP worden de verschillende onderdelen van de provinciale crisisorganisatie beschreven. De cdK laat zich bijstaan door de provinciale coördinatiestaf OOV, een direct inzet- en bruikbare stafstructuur voor het gehele domein OOV. De leiding hiervan berust bij de Kabinetschef. De provinciale coördinatiestaf bestaat onder andere uit een beleidsstaf en een analyse- en evaluatieteam, dat continu bereikbaar en beschikbaar is. Tijdens een incident fungeert de Kabinetschef als tussenpersoon tussen de cdK en de coördinatiestaf OOV. In de beginfase van een incident onderhoudt de piketfunctionaris in eerste instantie namens de provincie de contacten met andere instanties. De provincie heeft, vooruitlopend op de invoering van de Wvr, de vaste kern van de crisisorganisatie teruggebracht van 4 naar 2,6 fte. Binnen de provincie zijn bij een incident veertig medewerkers oproepbaar. De inzet van de provinciale coördinatiestaf is gekoppeld aan de landelijke GRIP-structuur.

Bijstand

In het PCP is een hoofdstuk gewijd aan de bijstand. Naast algemene informatie over bijstand gaat het PCP specifiek in op bijstand door hulpverlenende en andere instanties

(bijvoorbeeld Rijkswaterstaat). Tevens wordt de regeling voor bijstand naar en vanuit het buitenland beschreven. De provincie legt bij bijstandsaanvragen de nadruk op de bestuurlijke aspecten. Als bijlage bij het PCP is een 'Model aanvraagformulier bijstand' toegevoegd. De cdK beoordeelt de bijstandsaanvragen op formele vereisten en de onderbouwing van de aanvraag. De provincie verwijst voor de coördinatie van de operationele inspanningen in verband met bijstandsaanvragen naar het LOCC, zowel in de voorbereidings- als de responsfase. Als er behoefte is aan een overzicht van het beschikbare potentieel, neemt de provincie contact op met de operationele diensten of met het LOCC. De provincie houdt vanuit haar rol zelf geen overzicht bij.

Nucleaire incidenten

De provincie heeft bij de actualisatie van het PCP en naar aanleiding van de tussenrapportage van de Inspectie OOV een nieuw hoofdstuk opgenomen over nucleaire incidenten. In Limburg bevinden zich geen A-objecten. Wel bevindt zich op enige afstand van de provincie de kerncentrale in Tihange (België). Het PCP kent geen beschrijving van de B-objecten in het PCP. De provincie stelt dat de risico's rond een nucleair object elders staan beschreven, waaronder in de risicokaart. Een vermelding in het PCP blijft om die reden achterwege. De provincie Limburg heeft aangegeven, dat de kennis over nucleaire incidenten binnen de provincie aanwezig is. Uit het PCP valt niet af te leiden waar deze kennis exact is belegd.

Waterstaatswerken

De provincie Limburg heeft in het PCP verschillende bepalingen uit de Waterstaatswet 1900 verder uitgewerkt. Abusievelijk heeft de provincie het hoofdstuk over de calamiteitenplannen niet opgenomen. De provincie heeft aangegeven deze omissie te zullen herstellen. Behoudens een beschouwing van de wettelijke basis en de rol van de cdK rond de waterstaatswerken, bevat het PCP geen provinciespecifieke informatie.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

Vanwege de ontwikkelingen rondom de (Wet) veiligheidsregio's oriënteert de provincie zich momenteel op de rol en de positie van de cdK en de provincie in relatie tot de rampenbestrijding. De provincie maakt deel uit van de rood-wit-blauwe samenwerkingsstructuren in de beide regio's. De kabinetschef van de cdK maakt deel uit van de Veiligheidsdirectie Limburg Zuid en een vertegenwoordiger van de cdK is als toehoorder aanwezig bij de vergaderingen van het Veiligheidsbestuur van de veiligheidsregio's. De cdK is in alle ambtelijke en bestuurlijke niveaus binnen de veiligheidsregio's vertegenwoordigd. Ook worden in de praktijk afspraken met de veiligheidsregio's gemaakt over de rol van de provincie tot het moment van het in werking treden van de Wvr, bijvoorbeeld over de positiebepaling van de liaison binnen de operationele hoofdstructuur. De inzet van de provincie is gekoppeld aan de GRIP-fasen. Volgens het PCP wordt vanaf GRIP 2 de cdK altijd via de piketfunctionaris geïnformeerd.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van de provincie Limburg is volgens de provincie terug te vinden in de gemeentelijke rampenplannen, rampbestrijdingsplannen, calamiteitenplannen, de Limburgse risicokaart en de Euregionale risicokaart EMRIC. Het besteedt in het PCP niet specifiek aandacht aan het risicoprofiel. Er is wel een hoofdstuk 'bijzondere plannen/regelingen' met een beknopt overzicht met algemene informatie over planvorming, rampbestrijdingsplannen en calamiteitenplannen.

Inschakeling van Rijksheren

De provincie heeft het PCP voor wat betreft de Rijksheren geactualiseerd aan de hand van de notitie 'Rijksheren in het moderne Crisismanagement' van de provincie Noord-Holland. Het PCP kent een summier vermelding van de relevante Rijksfunctionarissen van Defensie, Economische Zaken, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Verkeer en Waterstaat. In een bijlage is een overzicht van Rijksfunctionarissen opgenomen.

Internationale samenwerking

Vanwege de bijzondere geografische situatie – de provincie grenst aan Duitsland en België – besteedt de provincie Limburg veel tijd aan internationale samenwerking. Er is een grote verscheidenheid aan wet- en regelgeving en verschillen in de structuur van de rampbestrijdingsorganisaties. De grootste bedreigingen voor de provincie Limburg komen van over de landsgrenzen. De provincie participeert in diverse grensoverschrijdende projecten, zoals de ontwikkeling van een Euregionale risicokaart, het project Euregio Maas Rijn Interventie bij Crisis (EMRIC) en Hulpverlening in de Euregio Rijn-Maas-Noord (HERMAN). De provincie streeft ernaar een bijdrage te leveren aan de totstandkoming van een Euregionaal Veiligheidsbureau. De provincie ziet een belangrijke rol weggelegd voor de provincies op internationaal bestuurlijk niveau. In tegenstelling tot Nederland is in Duitsland en België de burgemeester niet het hoogste bestuurlijke niveau bij de rampenbestrijding. Dit is voorbehouden aan een vergelijkbaar of hoger bestuurlijk niveau als de provincie in Nederland. In het PCP zijn enkele paragrafen gewijd aan de internationale samenwerking, voornamelijk op het gebied van de bijstand. De provincie ziet voor de cdK tevens een rol weggelegd voor het alarmeren en informeren van zijn ambtgenoten in de aangrenzende gebieden in het buitenland, indien een incident mogelijk landsgrensoverschrijdende gevolgen kent.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Opleiden en oefenen

De provincie kent geen meerjarenbeleidsplan voor het opleiden en oefenen van de medewerkers op het gebied van de rampenbestrijding. Voor 2007 en 2008 zijn geen opleidings- en oefenplannen opgesteld. Het ontbreken van deze plannen betekent niet dat de medewerkers niet geoefend en opgeleid worden. Het jaar 2007 heeft vooral in

het teken gestaan van 'training-on-the-job'. Dit gebeurde aan de hand van periodieke evaluaties van de piketdiensten. Medewerkers volgen de OCR, workshops, congressen en gerichte opleidingen. De provincie wil de competenties van de medewerkers verder ontwikkelen, maar wacht met het verder opleiden op de komst van de nieuwe wetgeving. In 2007 heeft de provincie deelgenomen aan diverse oefeningen, zoals 'Daylight', 'Voyager' en een internationale oefening van de Nederlandse, Duitse en Belgische brandweerorganisaties. Voor 2008 staan de oefeningen 'Chemelot', 'Waterproef' en een internationale oefening gepland. De provincie test de verbindingen via de VIGEP-oefeningen. De provincie heeft in 2007 de eigen crisisorganisatie niet geoefend. Oefeningen worden geëvalueerd door de organisator van de oefening. Uitkomsten van een evaluatie worden vertaald naar actiepunten voor volgende oefeningen.

C **BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID**

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

De provincie heeft de bereikbaarheid binnen en buiten kantooruren geregeld via een piket OOV. In het PCP is een alarmeringsschema opgenomen. De provincie is in staat binnen een uur het PCC operationeel te hebben. De provincie heeft voor de piketfunctie drie medewerkers en de chef Kabinet beschikbaar.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

De piketfunctionaris van de provincie Limburg is het eerste aanspreekpunt. Deze functionaris handelt de melding af dan wel informeert de chef Kabinet, die op zijn beurt indien nodig de cdK inlicht over het incident. Vervolgens wordt het besluit genomen over het al of niet alarmeren en verder opschalen van de provinciale crisisorganisatie. Tijdens crisissituaties is het niet uitgesloten dat een burgemeester zelfstandig contact opneemt met de cdK. Indien dit het geval is wordt wel toegezien op de goede afstemming van de verschillende informatiestromen.

Bijlage: Provinciebeeld Flevoland

Vaststelling PCP: 27 september 2007

Geïnterviewden: H.R. Kalk

J.C. Helder

J.A. Rijpma

Datum interview: 26 maart 2008

A

HET PROVINCIAAL COÖRDINATIEPLAN

Het algemene beeld

De provincie Flevoland heeft het PCP geactualiseerd en opnieuw vastgesteld op 27 september 2007. Hierbij is gebruik gemaakt van het PCP van Noord-Holland en de aanbevelingen uit de tussenrapportage van de Inspectie OOV. Ook heeft de provincie gebruik gemaakt van de 'bouwstenen' zoals die in het interprovinciale vakberaad, de Interprovinciale Commissie Openbare Orde en Veiligheid (ICOOV), zijn ontwikkeld. De provincie heeft wel een eigen systematiek en indeling gevolgd. De provincie stelt dat de wetgever slechts summiere eisen aan het PCP stelt en geen format voorschrijft. Het PCP is onder meer uitgebreid met een risicoprofiel en een hoofdstuk over de rol van de provincie bij diverse sectorale crises. Daarnaast zijn de bijlagen en draaiboeken bij het PCP geactualiseerd en bijgevoegd. Voor de specifieke rol van de cdK geldt dat er een uitbreiding heeft plaatsgevonden voor wat betreft de beslissingsbevoegdheid van de cdK in het kader van bijzondere wetgeving. Voorts zijn taken en bevoegdheden van de cdK tijdens buitengewone omstandigheden uitvoeriger beschreven, is de rol van GS in beeld gebracht en is de informatieplicht tijdens een terroristische dreiging opgenomen. De provincie heeft meer aandacht besteed aan de crisiscommunicatie, kernongevallen en hoogwater. Ook zijn specifieke scenario's, zoals dierziekten, infectieziekten en groot-schalige milieu-incidenten uitgewerkt. Het PCP is mede opgesteld op basis van het inzicht dat de provinciale organisatie moet aansluiten bij samenwerkende (crisis)partners. Zo wordt eerst de algemene bestuurlijke en operationele coördinatie beschreven, waarna dit wordt vertaald naar provinciale taken.

Coördinatie- en organisatiestructuur

Het PCP kent een aantal hoofdstukken gewijd aan de (provinciale) coördinatie- en organisatiestructuur. De bestuurlijke coördinatie en werkwijze, de leiding over en gecoördineerde inzet van diensten, de provinciale crisisstaf en de rol van provincie in specifieke scenario's zijn beschreven. De bestuurlijke coördinatie bij incidenten die twee of meer gemeenten treffen is vastgelegd in het 'Convenant bestuurlijke coördinatie

bij rampen en zware ongevallen in Flevoland' en is als bijlage gevoegd bij het PCP. Op deze wijze zorgt de coördinerende bestuurder ervoor dat degene die belast is met de operationele leiding, eenduidige (bestuurlijke) aansturing ontvangt. In het convenant staat vermeld wanneer de cdK als coördinerend bestuurder optreedt.

De cdK wordt ondersteund door een provinciale rampenstaf. De cdK bepaalt of de provinciale rampenstaf wordt samengesteld. De provinciale rampenstaf ondersteunt de cdK en coördineert de provinciale diensten. De provinciale rampenstaf bestaat uit een kernstaf (direct aan de cdK adviserend orgaan ten minste bestaande uit de secretaris, kabinetchef en teamleider communicatie) en een beleidsondersteunend team (een beleidsadviserend team ten minste bestaande uit een voorzitter, beleidsmedewerker OOV, GIS-medewerker, sitrapschrijver en een liaison ROC). De rampenstaf bestaat verder uit het voorlichtings-coördinatiecentrum, het berichtencentrum en de logistieke dienst. Provinciale liaisons worden geplaatst in het ROT of het RBT. Het PCP bevat een schema van de provinciale rampenstaf.

Bijstand

Het PCP is voorzien van een hoofdstuk over bijstand. De provincie houdt zelf geen capaciteitsoverzicht meer bij. Wel zijn er nog rechtstreeks lijnen met de operationele diensten, waaronder met de coördinator ME en zijn plaatsvervangers. Indien nodig neemt de provincie contact op met het LOCC en de operationele diensten voor een actueel overzicht.

Bijstands aanvragen worden getoetst aan de hand van de interprovinciale richtlijn. Voordat de formele goedkeuring wordt gegeven, is in de voorfase al veelvuldig telefonisch overleg geweest. De communicatie met de (veiligheids)regio over de bijstand is laagdrempelig. De bijstands aanvragen betreffen hoofdzakelijk politiebijstand, nagenoeg geen brandweerbijstand en geen ambulancebijstand. Voor bijstands aanvragen voor politie en brandweer moet gebruikt worden gemaakt van standaard aanvraagformulieren. In de bijlage van het PCP zijn stroomschema's opgenomen van de diverse soorten bijstand. Het PCP zal worden aangepast als de Wet veiligheidsregio's (Wvr) van kracht wordt en de rol van de provincie hierdoor wordt gewijzigd voor wat betreft de bijstand. Tijdens een werkbezoek van de provincies aan het LOCC is gebleken dat het LOCC inmiddels al bestuurlijk toetst.

Nucleaire incidenten

Het PCP is bij de actualisatie voorzien van een paragraaf over kernongevallen. De provincie verwacht dat ook de wet- en regelgeving rond kernongevallen gewijzigd zal worden naar aanleiding van de Wvr. Het PCP zal te zijner tijd worden aangepast. De paragraaf beschrijft in het kort de kernenergiewet, de A- en B-objecten en de rol van de cdK en GS. De provincie Flevoland kent geen A-objecten en voor de B-objecten wordt verwezen naar de lijst in de Actualisatie integrale risicoanalyse Flevoland. Binnen de provinciale diensten is geen specifieke kennis op het gebied van kernongevallen. De provincie geeft aan dat er een analyse en een notitie is opgemaakt

vanuit de (veiligheids)regio, waaruit kan worden afgeleid dat er geen ernstige risico's zijn en dat de kans op illegale transporten gering is. Eventuele incidenten met B-objecten zullen zich naar verwachting beperken tot de directe omgeving.

Waterstaatswerken

Evenals de paragraaf over nucleaire incidenten, is het onderwerp 'waterstaatswerken' ondergebracht in een aparte paragraaf in het hoofdstuk over specifieke scenario's. Deze paragraaf is aangepast bij de actualisatie van het PCP en handelt over dijkdoorbraken en wateroverlast. Het PCP geeft een beknopte beschrijving van de decentrale situatie en de rol van de cdK en GS. De provincie verwijst mede door naar het waterschap en de opgestelde calamiteitenplannen van de waterbeheerders en de organisatie van de Waarschuwingsdienst Dijken IJsselmeergebied in geval van de hoogwaterberichtgeving. De waterproblematiek is niet als speerpunt benoemd en komt ook niet terug in de regionale top drie van risico's. De provincie is wel zeer alert op hoogwater, ondanks dat dit niet expliciet blijkt uit het PCP. Zo heeft de provincie onderzoek laten doen naar eventuele bestuurlijke dilemma's bij overstromingen, neemt de provincie deel aan de oefening 'Waterproef' en wil de provincie het Decision Support System van de provincie Zeeland nader verkennen. De provincie beschikt over een draaiboek voor hoogwatersituaties.

Samenwerking met de veiligheidsregio's

Het PCP vloeit voort uit de Wrzo en is opgesteld naar vigerende wet- en regelgeving. De samenwerking met de veiligheidsregio's vindt haar basis in de (concept) Wvr en is daarom niet terug te vinden in het PCP. Wel beraadt de provincie zich op de toekomstige rol van de cdK en het eventueel positioneren van de provincie in de veiligheidsregio. De provincie werkt intensief samen met de (veiligheids)regio. In de 'warme' fase wordt aangesloten bij het ROT en het RBT. In de 'koude' fase uit zich dit in het aanbieden van provinciespecifieke diensten van de cdK aan de voorzitter van de (veiligheids)regio. Zo heeft het college van GS besloten intensief deel te nemen aan de voorbereidingen in het kader van de oefening Waterproef in november 2008. De cdK stemt bestuurlijk af met het bestuur van de veiligheidsregio; de provincie stelt zich op als samenwerkingspartner.

Risicoprofiel

Het PCP is bij de actualisatie voorzien van een hoofdstuk 'Risicoprofiel', waarin beknopt wordt gerefereerd aan maatscenario's en de risicokaart. Een bestuurlijke discussie heeft uiteindelijk geleid tot een overzicht van maatscenario's. In een ander hoofdstuk worden tevens bepaalde risico's/risicovolle thema's beschreven.

Inschakeling van Rijksheren

Het PCP kent geen beschrijving expliciet gericht op de rol en taak van de Rijksheren. De provincie volstaat met een algemene beschrijving, met hier en daar een verwijzing

naar een specifiek scenario. Wel is in de bijlage een activeringslijst, met onder andere Rijksheren, gevoegd en beschikt de provincie over bereikbaarheidsgegevens. De provincie Flevoland is bekend met de notitie van de provincie Noord-Holland en heeft vooruitlopend op deze notitie in overleg met het ministerie van BZK een eigen netwerkanalyse van de Rijksheren opgesteld.

B OPLEIDEN EN OEFENEN

Opleiden en oefenen

De provincie kent een document 'Opleiden, trainen en oefenen rampenbestrijding en crisisbeheersing Provincie Flevoland' van maart 2008. De provincie heeft de bestuurlijke keuze gemaakt om niet primair te investeren in het opleiden, oefenen en trainen van de eigen provinciale crisisorganisatie. Van extra inspanningen wordt afgezien vanwege de komst van de Wvr. In verband met de onzekere situatie als gevolg van de Wvr is voor 2007 en 2008 geen (meerjarig) opleidings- en oefenbeleidsplan opgesteld. De provincie zal, met uitzondering van de sleutelfunctionarissen binnen de eigen provinciale rampenstaf, geen nieuwe medewerkers opleiden, trainen en oefenen. De provincie maakt deel uit van een regionale werkgroep opleiden en oefenen in het kader van de samenwerking binnen de veiligheidsregio. Voor 2007 heeft de provincie geen oefeningen opgezet. Wel hebben medewerkers geparticipeerd in door de (veiligheids)regio geïnitieerde oefeningen op regionaal (GBT/RBT) niveau. Daarnaast deed men praktijkervaring op tijdens de inzet in het ROT bij de storm in januari 2007. De herziening van het PCP heeft ertoe geleid dat enkele medewerkers een bijscholingscursus voor bepaalde thema's zullen volgen. Elke oefening wordt geëvalueerd, waarbij de landelijk vastgestelde checklist niet altijd wordt gebruikt. Naar aanleiding van een van de evaluaties is de opleiding 'Sitrap Schrijven' ontwikkeld. In overleg met het NCC en andere crisispartners is deze cursus gegeven. De verantwoordelijkheid voor evaluaties is niet ingebed in de provinciale structuur.

C BEREIKBAARHEID EN BESCHIKBAARHEID

Regeling beschikbaarheid en bereikbaarheid

Het PCP regelt in hoofdstuk 5 melding aan, alarmering van en verbinding rond de provinciale crisisorganisatie. In de bijlagen zijn een bereikbaarheidsregister (voor de provincie relevante partners met contactgegevens) en een activeringslijst (soorten rampen met een keuzemodel aan te activeren partners) opgenomen. De provincie sluit aan op de regionale GRIP- regeling. Bij GRIP 3 worden de piket-medewerkers, tevens liaisons voor de provincie in het ROT en het RBT, via de Communicator door de meldkamer geïnformeerd. De piketmedewerker verifieert de informatie bij de OOV-medewerker van de brongemeente en informeert vervolgens

de cdK. De cdK besluit in overleg met de piketmedewerker en de leden van de kernstaf of verder opgeschaald dient te worden. Bij GRIP 4 worden de provinciale liaisons gealarmeerd. De bereikbaarheid van het provinciale apparaat is zowel binnen als buiten kantooruren geregeld. De contactgegevens voor het piket staan vermeld in het PCP en in de bijlagen. Voor meldingen rond het IJsselmeer, Markermeer en de randmeren geldt een uitvoeringsregeling volgens SAMIJ, waarvan de procedure staat vermeld in het PCP. In het PCP staan tevens de soorten verbindingen apart vermeld. Zo beschikt de piketmedewerker over telefoon, tekstsemafoon, e-mail, fax, noodnet en mobiele telefoon. Voor de interne medewerkers is tevens een draaiboek operationalisering PCC voorhanden, waarin de alarmering en operationalisering van het PCC staan beschreven. De opkomsttijd voor het PCC ligt op maximaal een uur, waarbij de techniek de provincie in staat stelt eerder met crisispartners te communiceren. De provincie Flevoland kent een piketregeling/-rooster, dat wordt ingevuld door drie medewerkers.

Het informeren van de commissaris van de Koningin

Er is een laagdrempelig contact tussen de piketmedewerker, de medewerkers van de kernstaf en de cdK. De cdK of zijn plaatsvervanger is altijd te bereiken. Er vindt directe communicatie plaats tussen de piketmedewerker en de cdK, waardoor de cdK over het algemeen eerder is geïnformeerd via de piketmedewerker dan via andere kanalen, zoals het NCC.

Bijlage: Afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AOV	Ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid
APT	Ambtelijk Preparatieteam
BT	Beleidsteam
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
cdK	Commissaris van de Koningin
CoPI	Commando Plaats Incident
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure
GS	Gedeputeerde Staten
ICOOV	Interprovinciale Commissie Openbare Orde en Veiligheid
ICT	Informatie en Communicatietechnologie
Inspectie OOV	Inspectie Openbare Orde en Veiligheid
IPO	Interprovinciaal Overleg
LNV	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LOCC	Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum
MDOG	Multidisciplinaire Oefengroep
ME	Mobiele Eenheid
NAP	Normaal Amsterdams Peil
NBC	Nucleair, biologisch en chemisch
NCC	Nationaal Coördinatiecentrum
Nibra	Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding
NIFV	Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid
OCR	Opleiding Crisisbeheersing en Rampenbestrijding
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
PAC	Provinciaal Actiecentrum
PBT	Provinciaal Beleidsteam
PCC	Provinciaal Coördinatiecentrum
PCP	Provinciaal Coördinatieplan
POT	Provinciaal Ondersteuningsteam
RBT	Regionaal Beleidsteam
RCBT	Regionaal Coördinerend Beleidsteam
ROT	Regionaal Operationeel Team
TMO	Taskforce Management Overstromingen
VIGEP	Verbindingen in Gemeenten en Provincies
VRD	Veiligheidsregio Drenthe
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
V&W	Verkeer & Waterstaat
Wrzo	Wet rampen en zware ongevallen
Wvr	Wet veiligheidsregio's

